nedeljski
Primorski dnevnik

Leto XV. - Št. 82 (4236) TRST, nedelja 5. aprila 1959 Cena 30 lir Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo

Zgodovinski, politični in moralni absurd

Zanimanje, s katerim napredna in demokratična javnost sledi poteku razprave proti bivšim benečanskim partizanom in antifašističnim borcem, ki se sedaj vrši pred porotnim sodiščem v Florenci, je nedvomno upravičeno, saj gre za razpravo proti ljudem, ki so s svojo požrtvovalno in dosledno borbo — v pogojih najhujšega fašističnega in nacističnega terorja — prispevali svoj delež k rojstvu demokratične Evrope in s tem tudi sedanje demokratične Italije. In sodišče prav te demokratične Italije jih je sedaj postavilo na zatožno klop in jih obdolžilo najzločnejših zločinov, med njimi tudi najhujšega — veleizdaje!

Kako se je moglo zgoditi nekaj tako absurdnega, kar se upira že preprosti zdravi pameti in kar krvavi žali čut za pravičnost, ki je najgloblje zakoreninjen v duši vsakršnega človeškega bitja?

Odgovor na to vprašanje najdemo v obtožnici sami, kdor jo je pazljivo prečital, je moral takoj ugotoviti, da je obtožnica zrasla na terenu fašističnega poskusa in da predstavlja poskus maščevanja nad ljudmi, ki so tudi s svojo borbo prispevali s tem, da se je načrt fašistične in nacistične strahovlade nad Evropo in svetom tragično ...

Tega izvirnega greha obtožnici ni moč niti izbrisati niti zabrisati, pa naj si javni tožilec še tako prizadeva, da bi jo obdržal na nogah tudi kljub njenim očitnim «pomanjkljivostim» — kakor se je blagohotno izraziti že na začetku te anahronistične razprave proti partizanskim borcem — kajti obtožnica ni *pomanjkljiva*, ampak *absurdna*: absurdna zgodovinsko, politično in moralno.

Zgodovinsko je obtožnica proti benečanskim partizanom absurdna, ker fašizem ni zmagal, ampak je bil poražen; politično je absurdna, ker sta protifašistično gibanje in borba ustvarila nove odnose med narodi in s tem tudi nove odnose med državama, ki temeljijo na medsebojnem spoštovanju in miroljubnem sožitju in sodelovanju, ob spoštovanju suverednostnih in človeških pravic; končno pa je obtožnica proti benečanskim partizanom absurdna tudi moralno, ker poskuša na zatožno klop postaviti, ki so s svojo borbo prispevali k zmagi demokratičnih in svobodoljubnih načel nad bestialnim fašizmom in nacizmom.

Iz vseh teh nespornih dokazov je sodni postopek proti bivšim benečanskim partizanom ne le anahronističen in absurden, ampak hkrati tudi protizakonit. Protizakonit pa je iz preprostega razloga, ker je Italija — po kapitulaciji fašistične države — sprejela osnovna demokratična načela protifašistične zavezniške koalicije in na teh temeljih tudi sama sodelovala v borbi proti skupnemu sovražniku — fašizmu in nacizmu. Med ta osnovna demokratična načela protifašistične koalicije spada tudi načelo o samoodločbi narodov, na osnovi katerega je morala Italija — z izgubo kolonij, Dodekanize, Albanije in delov Julijske krajine — znatno zmanjšati obseg svoje ozemlje vrhovnosti.

Spričo tega je bilo pričakovati, da bo javni tožilec zahteval ukinitev sodnega postopka proti bivšim benečanskim partizanom z utemeljitvijo, da dejanja, za katere jih obtožnica bremeni, niso kazniva.

V nasprotju s tem upravičenim pričakovanjem pa je javni tožilec ubral drugačno pot. To pot bi mogli imenovati poskus, da bi bil volk sit in koza cela: prizna je, da gre v obtožnici za dejanja nujnosti v borbi proti fašizmu in nemškemu okupatorju, hkrati pa je nekatere obtožence obdolžil veleizdaje izključno na osnovi njihove pripadnosti tej ali oni na izrazito vojaški formaciji, ostale obtožence pa je oprostil te obtožbe le zaradi pomanjkanja dokazov, ker se je tako imenovana «beneška četa» med dokaznim postopkom razblinila, v obtožnici pa ni našel nobene opore, da bi tudi za te obtožence zahteval obsodbo na osnovi čl. 241 kazenskega zakonika.

Kam je šel javni tožilec iskat dokaze za svojo obtožbo?

Ob pomanjkanju stvarnih dokazov se je javni tožilec zatekel k domišljiji: izmislil si je jugoslovansko okupacijo (po 8. sept. 1943 naj bi IX. korpus NOV in POJ zasedel ozemlje Julijske krajine in Beneške Slovenije) in tej okupaciji pripisal dvojno lice in dvojen namen, vojaški in politični. Vojaški namen naj bi bila borba proti nemškemu okupatorju, politični pa borba za priključitev italijanskega ozemlja k Jugoslaviji. In tako si je ustvaril kriterij za obtožbo: kdor je sodeloval v vojaških enotah ni kazniv; kdor pa je borbo proti okupaciji podpiral v političnih organizmih, je izdajalec.

Vse to bi bilo smešno, če bi ne bilo tragično. Kdor mora po službeni dolžnosti vihteti tako hude paragrafe kot je člen 241 kazenskega zakonika, bi moral čutiti dolžnost čim resnejše in objektivnejše proučitve partizanskega osvobodilnega gibanja nasploh, slovenskega in italijanskega pa še posebej, ne pa da prihaja do zaključkov, ki so z značajem in zgodovino tega gibanja povsem nezdružljivi. Ne le da ni resnično, ampak preprosta kleveta je trditev, da bi slovensko in jugoslovansko osvobodilno gibanje imelo kakršnekoli aneksionistične težnje na škodo italijanskega ozemlja; dokaze za neresničnost take trditve more javni tožilec najti tudi v uradnih dokumentih italijanskega osvobodilnega gibanja, v uradnih aktih glavnega poveljstva «Corpo dei Volontari della Libertà» in političnega vodstva CLNAI, v manifestu tega poslednjega, v katerem se italijansko prebivalstvo Julijske krajine poziva k ustanavljanju skupnih slovensko-italijanskih osvobodilnih odborov, k sodelovanju v skupni borbi proti fašizmu in nemškemu okupatorju, k sodelovanju v vrstah osvobodilne vojske maršala Tita.

Te dokumente javni tožilec pozna, kljub temu pa je za nekatere obtožence zahteval obsodbo na podlagi člena 241 kazenskega zakonika, obsodbo zaradi veleizdaje. Ali moramo spričo tega zaključiti, da smatra javni tožilec manifest CLNAI za poziv k veleizdaji in pričakovati, da bo postavil na zatožno klop pod obtožbo veleizdaje celotno italijansko osvobodilno gibanje?

Do takih in podobnih absurdnih zaključkov mora nujno priti vsakdo, ki očitno popušča pred napadi poraženega fašizma. Ti napadi pa ne veljajo bivšim borcem za svobodo narodov, ampak so naperjeni predvsem proti demokratičnim osnovam nove Italije, ki je svojo državnost gradila na krvavi zgodovini italijanskega osvobodilnega gibanja.

In ta državnost se je sedaj spravila nad preproste benečanske partizanske borce, ki so tudi s svojo požrtvovalno borbo ustvarjali pogoje za nove odnose med ljudmi, za nove odnose med narodi, za nove odnose med našima sosednima državama, da bi se strahotna preteklost ne povrnila nikoli več.

Mnogo let je že minilo od takrat, ko so tudi benečanski partizani tvegali dan na dan svoje življenje v nadčloveški borbi z nacističnim okupatorjem in njegovimi fašističnimi hlapci; duhovi so se pomirili in nastalo je novo življenje, ki se vedno bolj razrašča in poganja nove korenine, kljub temu, da to še marsikateremu zaslepljenemu poedincu ni všeč; ali hočemo s krivično obsodbo ponovno načeti polemiko, ponovno odpreti komaj zaceljene rane in vnesti nemir in zaskrbljenost med obmejno prebivalstvo, ki si želi le miru in razumevanja za probleme svojega itak trdega vsakdanjega življenja?

To je bistveno vprašanje — tudi mimo vseh pravnih argumentov — in upravičeno pričakujemo, da bo sodišče v Florenci znalo prisluhniti živemu življenju, kajti v nasprotnem primeru bi slepo vztrajanje na mrtvem paragrafu pomenilo dejansko ne akt modrosti, ampak resnično izdajstvo nad življenjskimi koristmi italijanske države — izdajstvo, ki ga obtožba zaman skuša naprtiti bivšim benečanskim partizanom.

DUŠAN HREŠČAK

Udeleženci pohoda proti atomskim bombam so šli 30. marca mimo londonskega Whitehalla proti Trafalgar Squareu, potem ko so po štirih dneh prehodili 50 milj iz Aldermastona, središča za preizkušanje atomskega orožja v Berkshireu. Ko je «big ben» odbil tretjo uro, so se udeleženci pohoda približali Trafalgaru, kjer je bilo zaključno zborovanje, katerega se je v zadnjem delu udeležilo nad 15.000 ljudi.

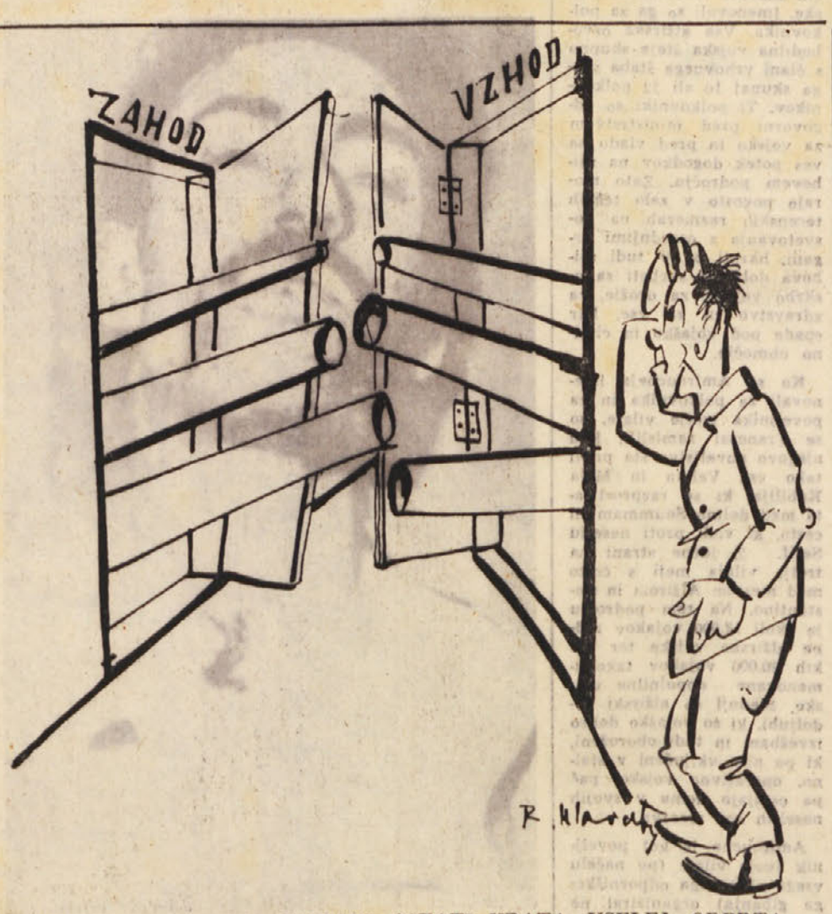

TODA ZA POGAJANJA MORAJO OSTATI VRATA VSELEJ ODPRTA ...
(Iz Eisenhowerjevega govora)

Spet večja togost v zahodni politiki do Vzhoda

Eisenhower in svet NATO za pogajanja s SZ na podlagi nepopustljivosti glede Berlina

Na zasedanju NATO se niso mogli sporazumeti o skupni metodi pri pogajanjih s SZ in se bodo še dalje posvetovali

GETTYSBURG, 4. — Predsednik Eisenhower je danes govoril v Gettysburgu o zunanji politiki ZDA in je poudaril, da glede Berlina ne sme ta politika temeljiti na koncesijah. Pripomnil je, da bi sleherno «prilagojevanje» glede tega pomenilo «nečastno pot» in tudi najnevarnejšo pot.

Na drugi strani pa je predsednik izjavil, da želijo ZDA in njihovi zavezniki rešiti sedanje mednarodne spore ob konferenčni mizi in ne na bojnem polju.

Predsednik je izjavil, da je Berlin «samo ena faza sovjetskega načrta za dominacijo»; «Spričo tega načrta razumemo, da enostavna izročitev enega mesta ne bi mogla zadovoljiti komunistov kljub njihovi želji, da eliminirajo to, kar je bilo označeno za izložbeno okno svobodnega sveta za železno zaveso.»

«Dejansko,» je nadaljeval predsednik, «tudi če bi mi privolili v nedopustno žrtev dveh milijonov Nemcev, bi to priznanje šibkosti spravilo v obup naše prijatelje in bi spodbujalo komuniste, da povečajo svojo kampanjo za dominacijo.

Politika koncesije ni samo sramotna, pač pa je tudi najnevarnejša kar jih je.»

«Kakor njih prijatelji, tako tudi ZDA nočejo vojne in imajo rajši konferenčno mizo kakor bojno polje,» je pripomnil Eisenhower, ki je zatem poudaril, da je Berlin kraj napetosti, «ker Kremelj upa, da ga bo eliminiral kot sestavni del svobodnega sveta».

O sovjetskih voditeljih je Eisenhower izjavil: «Seveda izbirajo oni vedno najnevarnejše položaje, ki jih je najteže braniti, da preizkušajo našo moč in našo odločenost. Ne bo nikoli za nas kraja, kjer bo lahko nuditi odpor, toda vedno bo eden boljši od drugih. Najboljši je tisti, ki ga nakazujejo načela. Temeljita resnica teh načel je, da si ne moremo dovoliti, da bi izgubili samo eno svobodno državo, ker kjerkoli se svoboda uniči, ošibimo tudi mi temu sorazmerno. Vsako zavojevanje komunizma ima za posledico, da je obramba proti njemu težja in naša varnost bolj negotova.»

Predsednik je izjavil, da «odločenost» ne pomeni togost ali pa trmo. Navedel je zatem primer Vietnama, Japonske in Berlina, zato da opraviči zunanjo politiko svoje vlade. Pri tem je poudaril važnost programa za pomoč tujini ter poživitve mednarodne trgovine in je izjavil, da «Vietnam lahko ohrani svojo svobodo samo če bo lahko razvijal svoja bogastva s pomočjo tujega kapitala in prijateljskih vlad, ki nudijo pomoč». «Izguba Vietnama v korist komunizma,» je nadaljeval, «bi pomenila takojšnjo izgubo 12 milijonov ljudi, kar bi pomenilo tudi, da bi bilo drugih 150 milijonov ljudi podvrženih novim grožnjam in nevarnosti obkolitve. Praktično je tretjina svetovnega prebivalstva (v Južni Aziji in Afriki) izpostavljena podobni grožnji.»

Predsednik je zatem poudaril veliko važnost Japonske kot «življenjske protiuteži svobodnega sveta proti komunizmu v Aziji» in je dejal, da je potrebno zagotoviti tej državi boljši gospodarski položaj.

«Svobodna Amerika,» je dejal predsednik, lahko obstaja samo kot del svobodnega sveta. Zato so tako važni razvoj Južnega Vietnama v Aziji, izvozna trgovina Japonske in odločno stališče v Berlinu.» Eisenhowerjev govor je imel naslov: «Važnost, ki jo je treba razumeti». Predsednik je dejal, da misli govoriti, «kako je potrebno boljše individualno in kolektivno razumevanje mednarodne stvarnosti današnjega življenja».

WASHINGTON, 4. — Danes se je končalo zasedanje sveta ministrov NATO. Uradno poročilo pravi, da

(Nadaljevanje na 8. strani)

Aktualni portreti

NADSKOF MAKARIOS

ki je tesno povezan z borbo Ciprčanov za neodvisnost, bo predsednik začasne vlade, dokler ne bo Ciper februarja 1960. leta proglašen za neodvisno republiko

SORAYA

bivša iranska cesarica, je prišla za velikonočne praznike v Rim in kupuje vilo, ker se baje namerava naseliti tam za stalno. Pri slovitem rimskem krojaču Schubertu je naročila 30 novih oblek. Vedno bolj verjetna postaja vest, da se misli poročiti z mladim princem Raimondom Orsinijem

RAIMONDO ORSINI

molčeči rimski princ, ki ga stalno videvajo v družbi bivše žene iranskega cesarja Reze Pahlevija, Soraye. Vesti o njegovi bližnji poroki s Sorayo niso niti potrdili niti demantirali, iz česar se da sklepati, da je nekaj na tem

ADRIANA PAGLIAI

ki je pred 14 leti spoznala v zaporu na dosmrtno ječo obsojenega bivšega podporočnika Luigija Tironeja in dosegla, da je bil sedaj izpuščen na svobodo, se bo v kratkem z njim poročila

ROMEO GIACIN

srečni dobitnik 245 milijonov lir na športni stavi, ni dolgo užival svoje sreče, ker je umrl za srčno kapjo, še preden je vnovčil dobitek

Sedem dni v svetu

«Odprta vrata»

Pretekli teden je poleg zanimanja za dogodke v Tibetu bilo med najvažnejšimi dogodki zasedanje sveta ministrov NATO v Washingtonu ob deseti obletnici ustanovitve te organizacije. Ob otvoritvi zasedanja je predsednik Eisenhower med drugim izjavil, da bodo imele članice te organizacije zmeraj «vrata odprta za pogajanja in razpravljanje». Vlade teh dežel se nenehno pogajajo s Sovjetsko zvezo po redni diplomatski poti, po posebnih odborih OZN in v nekaterih razmerah na sestankih vodilnih politikov.

«Članice zavezništva, je dodal predsednik, se bodo še dalje realistično trudile, da se doseže napredek glede razorožitve, ureditve nemškega vprašanja, evropske varnosti in vesolja.» Za sedanji položaj na svetu pa je značilna napetost med zahodnimi državami in Sovjetsko zvezo, je še izjavil Eisenhower in dodal, da je zdaj poglavitno vprašanje ohranitve «enotnosti, ki je temelj atlantske zveze». Poudarjal je tudi, da je potrebno, da atlantska organizacija krepi svojo vojaško moč.

Se pred začetkom zasedanja NATO so se v Washingtonu sestali trije zahodni ministri skupno z bonnskim zunanjim ministrom von Brentanom, da se eventualno sporazumejo o skupnih predlogih na konferenci s Sovjetsko zvezo. Toda o tem se niso mogli sporazumeti in so sklenili, da bo zadevo še dalje obravnavala štiristranska delovna skupina in da se bodo zunanji ministri ponovno sestali 29. aprila v Londonu. Sovjetska zveza je namreč odgovorila na zadnjo zahodno noto, s katero je sporočila, da sprejema zahodni predlog, naj bo konferenca zunanjih ministrov štirih velesil 11. maja v Ženevi. Sprejela je tudi predlog, naj na konferenci govorijo o Berlinu, o Nemčiji in o vseh vprašanjih, ki so s tem povezana. Na tajnih sejah zunanjih ministrov NATO so prav tako obravnavali vprašanje Berlina in Nemčije na splošno ter vprašanje taktike, ki naj jo zavzamejo pri razgovorih s Sovjetsko zvezo.

Vsi ministri so sicer poudarjali, da je treba ostati pri nepopustljivosti, kar se tiče zahodnega Berlina, vendar pa to ne izključuje možnosti pogajanj, ki bi morda vendarle pripomogla do te ali one vsaj začasne rešitve. In prav glede tega vladaja med ministri precejšnja nesoglasja. Uradno izjavljajo, da je bil dosežen «splošen sporazum o načelih». Toda tajnik NATO Spaak je izjavil, da so še vedno nesoglasja o taktiki pri pogajanjih. Ko to upišemo, ni še končnega uradnega poročila o zasedanju, vendar pa se lahko reče, da bodo nesoglasja še ostala, ker je prevelik prepad med stališčem enih in drugih. Zato zahodne države še ne vedo, ali bodo na konferenci zunanjih ministrov predložile osnutek mirovne pogodbe z Nemčijo ali pa samo «dokument o načelih», na podlagi katerih naj bi pogodbo sestavili. To bo pač odvisno od tega, ali se bodo mogle do 11. maja sporazumeti.

Vse pa se zdi, da zavzemajo zahodne države sedaj ostrejšo politično smer glede pogajanj s SZ. Kakor poročajo iz Washingtona, so štiri zahodne države opustile svoj načrt o nemški konfederaciji. Zdaj predlagajo razširitev političnih, kulturnih in trgovinskih stikov med Vzhodno in Zahodno Nemčijo, ki naj bi pripravila za morebitno poznejše združenje.

Kakor rečeno, je bilo pred začetkom washingtonskih razgovorov pričakovati, da bodo tam ustvarili skupno osnovo za prvo fazo razgovorov s Sovjetsko zvezo. Že poročilo o razgovorih štirih zunanjih ministrov, ki omenja, da se bodo morali ponovno sestati 29. aprila, pa kaže, da se to ni zgodilo. Bonnska vlada se je na vse načine trudila, da bi preprečila sporazum. Ob zaključku konference zunanjih ministrov so v zahodnonemških uradnih krogih izrazili zadovoljstvo nad neuspehom.

To je nov dokaz, da je prav Zahodna Nemčija tista, ki ustvarja težave, zato da bi onemogočila soglasnost zahodnih stališč in s tem seveda tudi uspešne razgovore s Sovjetsko zvezo. Von Brentano je odšel v Washington z navodili, naj vztraja pri nepopustljivosti. Uspelo mu je onemogočiti sporazumevanje. Baje je von Brentano zastopal v Washingtonu naslednje stališče: 1. Zavrnitev načrtov o postopnem približevanju k združitvi obeh delov Nemčije. 2. Zavrnitev vsake možnosti, da bi prišli Sovjetski zvezi naproti na pol poti, to je da bi se ravnali po tezi o koncesiji in nasprotni koncesiji. 3. Vprašanje varnosti in politična vprašanja se morejo proučiti kot celota, a načelo «celovitega razpravljanja» se mora nanašati tudi na mirovno pogodbo.

Kancler Adenauer je osebno pisal Mac Millanu in zahteval pojasnila o njegovem načrtu o «zmrznjenju» vojaških sil v Srednji Evropi. Sploh so se odnosi med Bonnom in Londonom po vrnitvi Mac Millana iz Moskve ohladili. Med obiskom v Bonnu ni mogel Mac Millan prepričati Adenauerja, da njegovi predlogi nikakor ne gredo v škodo Zahodne Nemčije. Londonski «Times» obtožuje Adenauerja, da si hoče lastiti pravico veta v zvezi z zahodno politiko in da se na vse načine trudi, da bi se ohranila ameriška vojaška politika, ki zavrača sleherno obliko omejitve oboroževanja v Evropi. List odkrito obtožuje Adenauerja, da nasprotuje vsakemu angleškemu poskusu, da bi dosegli kompromis z Vzhodom.

Angleški tisk pa obtožuje tudi poveljnika NATO Norstada in druge generale, ki so v zadnjem času podali vrsto izjav, ki samo škodijo prizadevanjem, da bi prišlo do pomirjenja. Tisk poziva predsednika Eisenhowerja, naj tem generalom onemogoči, da bi se vmešavali v politiko. Pri tem omenja, da pridobivajo ti generali vedno večjo oblast «nad šibkim predsednikom in nad bolnim Dullesom».

Pariz in Bonn

Po zadnjih izjavah generala De Gaulla v zvezi z nemškimi mejami se odnosi med Zahodno Nemčijo in Francijo nekoliko ohlajajo. Bonnski politični krogi pa so mnenja, da je treba pravo ozadje iskati bolj v gospodarskih in finančnih pobudah kakor pa v De Gaullovih izjavah o mejah. Bilten zahodnonemške socialdemokratske stranke poroča, da so odgodili že napovedana francosko-nemška tajna pogajanja za zahodnonemške investicije v Severni Afriki. Zahodnonemški privatni kapital namreč dvomi, da bi mogel De Gaulle kmalu končati vojno v Alžiriji.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Slika nam kaže strahotne posledice neurja, ki je v preteklih dneh zajelo Madagaskar

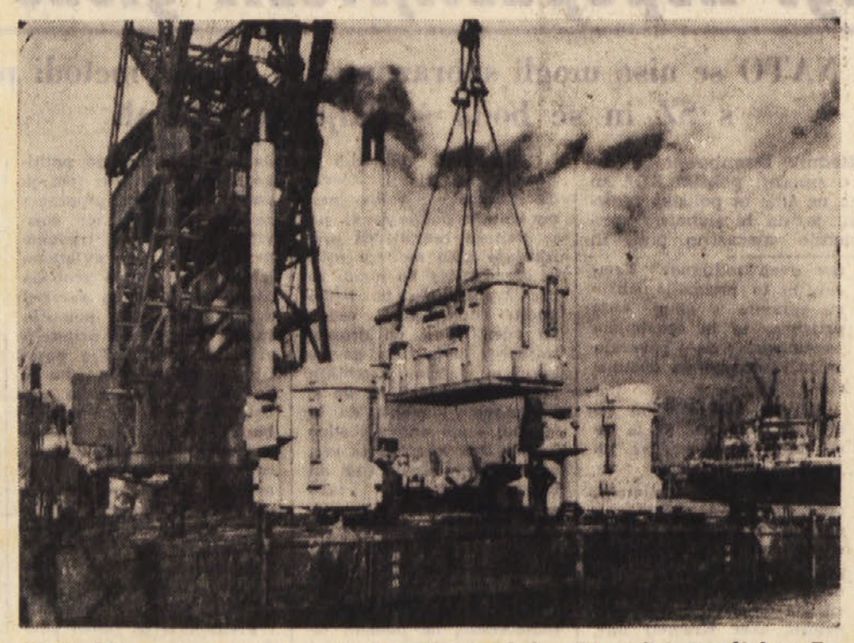

V Angliji zgrajeni transformator tovorijo na ladjo, ki ga bo prepeljala v Rodezijo, kjer ga bodo namestili v neki veliki električni centrali, ki je sedaj v gradnji

Še vedno odhajajo...

Včeraj dopoldne se je na obrežju pred pomorsko postajo ponovno zbrala množica Tržačanov za zadnji pozdrav skupini izseljencev, ki potuje v Avstralijo z ladjo «Aurelia». Večina izseljencev je iz raznih zalednih držav. Število tržaških izseljencev se je v zadnjih časih precej skrčilo; v preteklih letih pa so ladje odvažale v daljno Avstralijo večinoma mlado in strokovno delovno silo, ki ni imela na domačih tleh zagotovljenega kruha.

Trst je poznal prej le doseljevanje, nikdar pa tako množičnega izseljevanja v tujino.

Kdor je v teh letih zapustil svoje mesto, se je dokončno poslovil od njega. Izseljevanje strokovne delovne sile kvarno vpliva na gospodarski razvoj mesta in prejudicira zlasti razvoj industrije. Da bi zacelili to hudo rano in preprečili nadaljnje izseljevanje zlasti mladih delavcev, je nujno potrebno, da se pristojni krogi resno lotijo rešitve perečih gospodarskih vprašanj s primernimi ukrepi za obstoj in razvoj industrije, pomorstva, pristanišča in mednarodne trgovine, ki jih tržaško prebivalstvo že mnogo let zahteva in pričakuje.

ALI VEŠ...

— da pri vsej sodobni tehniki človeku še ni uspelo izdelati povsem čistega aluminija, Nemcem je uspelo izdelati 99.999-odstotno čisti aluminij, kar je bil vsekakor velik uspeh, Sovjetom pa je pred kratkim uspelo izdelati celo 99.99999-odst. čisti aluminij, ki so ga imenovali «sedem devetic». Pod mikroskopom daje ta sovjetski aluminij videz mikrokristale, v roki pa lažji, mehkejši in skoraj antimagnetičen. Uporabljali ga bodo v elektroniki za prevodnikov, v kemiji in pri izdelovanju optičnih naprav.

***

— da bodo Američani morali vendarle videti bitke za Stalingrad, ki je bila, kot vemo, leta 1942. Družba Columbia Broadcasting System je uspelo dobiti od Sovjetske zveze filme, ki so jih sovjetski in nemški filmski reporterji posneli v času strahotne bitke za to mesto. V Ameriki bodo filme predvajali po televiziji.

***

— da se bo skupina italijanskih demokrščanskih pagandistov letos lotila proučevanja italijanskega poroda (Risorgimento), ki bi mogla dovolj «tehtno» in «strokovno» pobijati vse te italijanske politične strujе, ki italijanskim klerikalcem silam očitajo njihovo preporodovsko smer.

***

— da bodo v Leningradu v kratkem uvedli v podzemeljski železnici povsem elektronske vlake, na katerih ne bo sprevodnikov. Potniki bodo vstopali in izstopali z vagonov podzemeljske železnice na določenih postajališčih, kjer se bodo vlaki avtomatično ustavljali in avtomatično nato nadaljevali pot, kakor hitro bo prišel vrati vagonov prazno.

***

— da nameravajo v Parizu sredi aprila začeti z akcijo kakšno «kolektivno pojavo» proti podganam. Gospodinje, hišniki, upravitelji poslopij in ostalo prebivalstvo, skratka vsi Parižani so pozvani, da pri tej akciji pomagati. Res prav so tudi pred letom dni pravili tak lov, računajo, da je v Parizu še vedno okoli 6 milijonov podgan, to je pravi več kot ena podgana na prebivalca.

***

— da namerava jugoslovanski režiser Afrič ponovno posneti film «Slavica» po scenariju, v katerem bi ostal le osnovni motiv, kakor pred leti posnetega filma. Tudi v novi izdaji «Slavice» bo glavno vlogo igrala Pera Kolesar.

***

— da grade Japonci novi daljši most na svetu. Gre za 1860 m dolg most v betonski konstrukciji, ki bo povezoval industrijski središči Fukaoka in Wakamatsu, in bo okoli 40 m visok. To bo res velikansko delo in ga končano šele proti koncu leta 1962.

***

— da vodi demokrščansko levo struja preiskavo glede tega, od kod dobiva italijanski tisk finančna sredstva. Ko bodo zbrali dovolj dokaznega materiala glede vlog jih finančnih podjetij javnosti, ga ali privatnega značaja, bodo podatke prikazali v pred parlamentom. Glavno besedo pri tem ima poslanec Sullo.

***

— da se sloviti toda že pozabljeni filmski igralec Ramon Novarro znova vrne k filmu. Ramon Novarro je uveljavil v dobi Grete Garbo in največjega vampa Charlesa Chaplina. Sedaj pa se bo po dolgih letih vrnil spet pred kamero in bo z Anthonyjem Quinnom in Sofio Loren igral drugo glavno moško vlogo v nekem filmu, ki ga pripravlja ameriška filmska družba Paramount.

***

— da so v lanskem letu izvozili v Jugoslavijo za nad 15 milijard dinarjev motornih vozil. Gre za skoraj 7 tisoč tovornih avtomobilov, 1 tisoč osebnih avtomobilov, 100 avtobusov, skoraj 30 tisoč motornih koles in 400 traktorjev.

***

— da so programi sovjetske televizije dolgočasni. Pisala je zapisala «Literaturna Gazeta», ki je napadla vodstvo sovjetske televizijske mreže, češ da predvaja samo starele in dolgočasne programe. V Moskvi je trenutno okoli milijon televizijskih sprejemnikov, pomeni, da je vseh 7 milijonov Moskovčanov dolgočasi.

***

— da se mladinski kriminal v ZDA strahotno veča. Po ameriških statistikah je 47 odstotkov vseh zločinov, ki so bili izvršeni v lanskem letu, odpadlo na mladoletnike. Posebno mučen primer je v New Yorku, kjer gre za mladinski kriminal v zadnjih desetih letih povečal za 142 odst. V New Yorku je okoli 120 mladinskih tolp, v katerih je vključenih okoli 800.000 mladeničev in deklet, proti katerim so je brez moči tako policija, kot vse druge organizacije, ki skušajo mladino spraviti «na pravo pot».

«V ALŽIRU IMAMO 10 MILIJONOV AMIROUCHEJEV...»

Padec mladega bivšega zlatarja ki so se ga Francozi tako bali

Vsa francoska gonja, da bi sloves velikega poveljnika zmanjšali, je propadla in tudi laži in podtikanja niso zalegla

Ko je lansko leto po «plebiscitarnem uspehu» general De Gaulle prišel na oblast, je marsikdo pričakoval, da bo «mučna francoska zadeva» v Alžiriji ubrala drugo pot. To pričakovanje je bilo še tem bolj upravičeno, ker je De Gaulle že prej večkrat namignil, da bi moglo priti do sprave z alžirskimi uporniki. In tudi njegov prvi govor po «ustoličenju» je veliko obetal. Toda ponovno so prevladali ekstremisti in čeprav je alžirska uporniška vlada že sama nakazala pripravljenost za razgovore, je šlo vse po vodi. Vzrok za to je treba ponovno iskati v Parizu, oziroma pri tistih kolonialističnih silah v Alžiriji, kjer imajo glavno besedo francoski ekstremisti. In tako se «mučna francoska zadeva» v Alžiriji nadaljuje z nezmanjšano silo, francosko gospodarstvo pa trpi vsakodnevni odtok treh milijard frankov, ki jih francosko ljudstvo mora plačevati s stalnim nižanjem življenjske ravni in z vedno večjimi dajatvami v materialu in — krvi. Namesto prvotnega računa o počasnem, toda postopnem ublaževanju odnosov, je francoska vlada začela zahtevati vedno več sredstev in vojske in bivši upi so ostali brez podlage.

Zato se iz Alžirije še nadalje vrstijo vojaška poročila francoskega izvora, ki govore o vedno večjih žrtvah, o stotinah padlih alžirskih rodoljubov in tudi o «kakem» francoskem padlem vojaku. Res je, da francoski padalci danes niso več tako «v modi» kot pred letom, toda to zadeve ne spremeni in na alžirskih bojiščih stalno padajo na tej in na oni strani.

Pred dnevi je na alžirskem bojišču padel nekdo, za katerega so Francozi smatrali za potrebno, izdati posebno vojaško poročilo. Za kogo gre?

V borbi, ki se je začela na področju Bou-Saana, to se pravi na področju šeste vilaje, je padel 33-letni Amirouche Aid Hamouda. Že samo ime pove, da gre za Alžirca, torej za alžirskega rodoljuba. Da pa je francosko poveljstvo smatralo za umestno o njegovi smrti izdati posebno vojaško poročilo, je to upravičil pomen, ki ga je Amirouche Aid Hamouda imel v času svoje borbe za Alžirijo. Ni spadal v krog alžirske vlade, niti političnih voditeljev, pač pa je bil vojak.

Amirouche se je rodil leta 1926. Po poklicu je bil nekoč zlatar. Že kmalu je postal član Posebne organizacije (OS) alžirskega Odbora za zmago demokratičnih svoboščin (MTLD). Amirouche je bil legendaren junak Kabilije. Petnajst mesecev so Francozi pošiljali proti njemu svoje najboljše sile. Vendar jim vse do pred nekaj dnevi ni uspelo.

Kot smo rekli, je Amirouche prišel iz tiste organizacije alžirskih odporniških sil, ki so alžirskemu odporu dale največ vodilnega kadra, saj so iz Odbora za zmago demokratičnih sil prišli tudi Ben Bella, Bassuf in Krim Bel Kacem, ki so danes ministri začasne alžirske vlade. Skupno s temi je Amirouche še pred uporom potoval po Alžiriji, zbiral ljudi in iz najzvestejših in najbolj borbenih organiziral skupine, zbiral orožje, strelivo in ga skrival v najbolj nedostopnih krajih.

Ko se je 1. novembra pred petimi leti razširila v svetu vest, da je v Alžiriji prišlo do upora, se je Amirouche odločil za odkrito borbo. Javil se je Krimu Bel Kacemu in se mu dal na razpolago za organiziranje upora v Mali Kabiliji. To je gorato področje Kabilije, ki je dolgo časa tvorilo ogrodje vsega alžirskega upora in pozneje postalo slovita tretja vilaja, v borbi proti kateri si je marsikateri francoski poklicni general razbil glavo, med temi tudi «velika» francoska stratega Faure in Massu.

20. avgusta leta 1956 se je v dolini Soummam v srcu Alžirije zbrala elita vse alžirske uporniške vojske. Bilo je to tajno posvetovanje vojaških voditeljev alžirskih uporniških čet. Med temi najvišjimi alžirskimi častniki najdemo tudi Amiroucheja. Na tem kongresu so njega imenovali za vojaškega pomočnika Mohamedu Saidu, ki je bil tedaj poveljnik tretje vilaje. (Ob tem bomo dodali sledeče: Alžirska osvobodilna vojska, ki šteje vrsto zelo močnih in dobro oboroženih enot, generalskega čina ne pozna. Vsa Alžirija je razdeljena na šest vojaških področij, ki so jih imenovali vilaje). Tretja vilaja je Kabilija, kjer je nastopil svojo vojaško kariero mladi bivši zlatar Amirouche. Njegova tretja vilaja je izredno pomembna, ker ima na vzhodu zaščitno področje peto vilajo, ki obsega področje Orana. Zato je to področje nekakšna baza odpora in propagandno središče za ves Alžir.

Proti koncu leta 1956 pa vrhovni štab poveri Amiroucheju nalogo taktične reorganizacije prve vilaje, kjer se je bil upor že zdavnaj začel, vendar ostal še v primitivni obliki in ni ustrezal principom gverile: naglih napadov, dobro pripravljenih zased in dejanske vojaške učinkovitosti. Mlademu in pogumnemu Amiroucheju je v kratkem uspelo na tem področju formirati krepko vojaško silo, ki so jo Francozi skušali večkrat uničiti, ki pa je vprav na račun odlične organizacije še vedno ostala močno učinkovita.

V avgustu naslednjega leta srečamo Amiroucheja spet drugje. Vrhovni štab mu poveri poveljstvo nad tretjo vilajo in hkrati s tem je tedaj 31-letni bivši zlatar dobil tudi najvišji vojaški čin alžirske osvobodilne vojske. Imenovali so ga za polkovnika. Vsa alžirska osvobodilna vojska šteje skupno s člani vrhovnega štaba vsega skupaj 10 ali 12 polkovnikov. Ti polkovniki so odgovorni pred ministrstvom za vojsko in pred vlado za ves potek dogodkov na njihovem področju. Zato morajo pogosto v zelo težkih terenskih razmerah na posvetovanja z osrednjimi organi, hkrati pa je tudi njihova dolžnost skrbeti za oskrbo vojske, za orožje, za zdravstvo in za vse, kar spada pod vojaško in civilno območje.

Ko so Amiroucheja imenovali za polkovnika in za poveljnika tretje vilaje, so se Francozi zamislili. Pod njegovo poveljstvo sta prišli tako vsa Velika in Mala Kabilija, ki se razprostirata med dolino Soummam in cesto, ki vodi proti naselju Setif. Z južne strani pa tretja vilaja meji s cesto med mestom Alžirom in Costantino. Na tem področju je okoli 12.000 vojakov redne alžirske vojske ter kakih 20.000 vojakov tako imenovane dopolnilne vojske. Slednji so alžirski rodoljubi, ki so vojaško dobro izvežbani in tudi oboroženi, ki pa niso vključeni v stalno, operativno vojsko, pač pa ostajajo doma v svojih naseljih kot rezerva.

Amirouche je kot poveljnik svoje vilaje (po načelu vsega alžirskega odporniškega gibanja) organiziral ne le vojsko, pač pa tudi večerne tečaje za nepismene, ustanavljal civilna in vojaška sodišča, skrbel za oskrbo civilnega prebivalstva in uvedel socialno skrbstvo za družine borcev in padlih.

Vse to zgledno vpeljano delo in že prej izkazano junaštvo mladega polkovnika je daleč zaslovelo in Francozi niso vedeli, kako bi ta sloves pobili. Zato so razširili glasove, da je zelo krut, da pobija svoje vojake. Francoski tisk ga je opisoval kot nekakšnega sodobnega Džingis-Kana Kabilije. V resnici pa je bil Amirouche zares pogumen, vendar zelo preprost in dober človek. Francoski vojaki, ki jih je njegova vojska zajela in nato izpustila, bi to lahko potrdili in so to tudi večkrat potrdili. Ko je lansko leto junija Amirouche dal ustreliti francoskega visokega častnika Dubosa, so se Francozi ponovno vrnili nadenj, češ da je ravnal proti vsem mednarodnim pravilom o ujetnikih. Toda Dubos je bil kriv smrti mnogih alžirskih žensk in otrok in požiga mnogih alžirskih vasi. Poleg tega je dal ustreliti tudi tri alžirske častnike, ki so jih francoski vojaki ujeli ranjene med borbo.

Vsi francoski očitki, da je Amirouche krvolok in da ga sovraži vse alžirsko ljudstvo, so bili zaman. Med prebivalstvom Kabilije se je njegov sloves povzpel do oboževanja in francoske čete so zato na tem področju doživljale neuspeh za neuspehom. Francozi so se zato lotili še skrajnega sredstva. Ko so v gozdu Akradou «po naključju» odkrili skupen grob 600 trupel, so rekli, da je to delo Amiroucheja. Toda Amirouche je že teden dni pred tem «odkritjem» zahteval prekinitev borbe in posebno komisijo, ki naj ugotovi, čigave so te žrtve, kdo je pobil 600 žensk in otrok. Francozi so ob tem obmolknili, misleč da bo njihova obveljala in šele nato prišli «s podatki» na dan.

Pred dnevi pa je bil Amirouche na področju Bou-Saada v šesti vilaji. Tod se je mudil službeno. Prišlo je do borbe in je padel. Francozi so izdali posebno vojaško poročilo v prepričanju, da so alžirskemu uporniškemu gibanju zadali nepopravljiv udarec. Ena najbolj vidnih osebnosti alžirskega uporniškega gibanja pa je ob tem tragičnem dogodku rekla: *«V Alžiriji imamo deset milijonov Amiroucheev. Dve uri po smrti polkovnika Amiroucheja smo na njegovo mesto imenovali novega poveljnika. V Kabiliji, kot v vsej Alžiriji se borba nadaljuje in se bo nadaljevala do popolne svobode. Sedaj nimamo časa, da bi se izgubljali v govoricah.»*

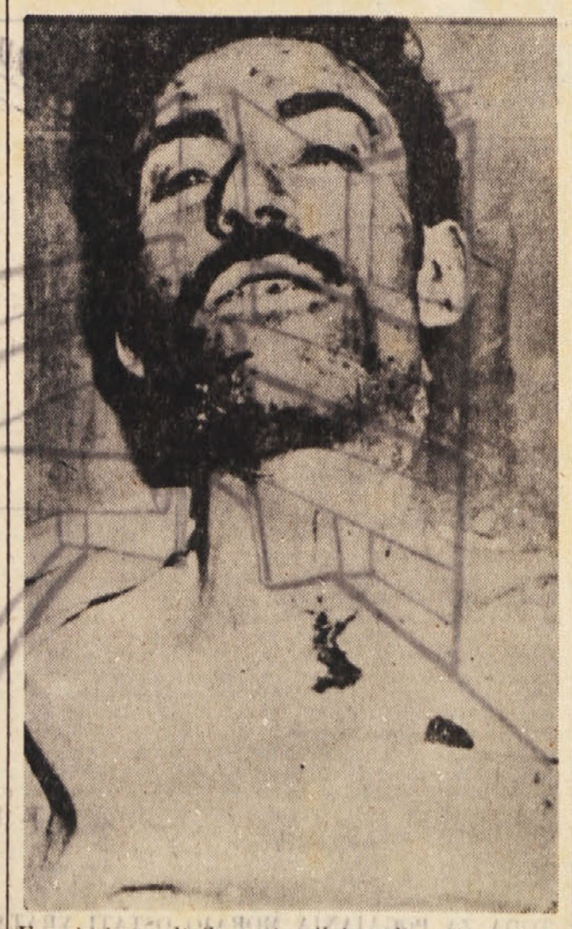

Umorjeni poveljnik tretje vilaje polkovnik Amirouche

Miroslav Kožuta

OSEL

Ne vem, če vam je znano, da obstaja nekje trg Oslovo. Nikar ga ne iščite na zemljevidu, ker sem se le sam zaman dovolj trudil. Sicer je to nezanimivo, manjši, star trg, bolj kot tržu vaši podoben, kakršnih je mnogo vsepovsod, zato tudi ni čudno, če sploh o njem prvič slišite. Vsekakor pa ste gotovo že slišali o oslovskih oslih, saj je dandanes že prešlo v navado, da nekomu, ki mislimo, da bi ga samo z osličom premalo počastili, zabrusimo: «Ti si osel oslovski!» Svoj čas pa so oslovski osli daleč naokoli sloveli, kot edini govoreči istrinočni osli na svetu in po njih je mali trg tudi dobil ime. Toda tudi tedaj — ker je pač pri nas že taka navada, da ne znamo ceniti, kar je domačega — so oslovski tržani še vedno pravili oslu — osel.

Najprej je bilo Oslovo pravzaprav samo vas, potem pa, ko so zasloveli tamkajšnji osli, je kar čez noč postalo trg in vsi so bili prepričani, da se skoraj razvije v mesto, kar se je bilo tudi zgodilo, da nikoli medtem po svetu zaslovele hollywoodske oslice. To, da je svet od njihovega trga odvrnil oči, je prebivalce zelo potrlo. Tarnali se je vsesalo vanje nekaj grenkega, mrkega in v tem se tam še danes človek že rodi na svet. Venda včasih so srečni, nadalom katero zagosti.

Tako se je zgodilo, da je nekega popoldneva šel Martin, kakih pet desetic let star dedec, katerega je čisla vsa soseska zaradi njegove zelo lepe žene in zaradi trdih pesti, ki jih je dal poduhati vsakemu, kdor se je imenovani ženi preveč približati, šel — pravim — po opravkih v dobri dve uri hoda oddaljeno mesto. Bil je že nekako na pol pota, saj je šel že mimo križpotja, kjer se pot odcepi v dobre četrt ure oslovskega trga oddaljeno vas Riganje, ko ga je dohitel sosedov osel. Ta je upočasnil korak in zarigal v pozdrav. «Kam pa?» ga vpraša Martin.

«V mesto,» odvrne osel. Videti je, da je šel že zjutraj, da za kak nov voz pogleda. Sedaj pa grem, da ga domov pripeljem, če ga je kupil.»

«Kako pa, da ga nisi ti ponesel v mesto?» se zavzudi dedec.

«Kaj bi jaz od jutra pa do večera tam?! S kolesom se je peljal.»

Martin je za trenutek pomislil in se namuznil.

«Vem, vem,» se je nasmehnil, že naprej se veseleč uspeha, kajti zaskomidno ga je, da bi osla poleno potegnil. «Saj sem ravnokar srečal.»

«Da ste ga srečali?» se je začudil osel. «Nak, ne govorite!» «Kje pa?»

«Na križpotju... ali tam blizu. — Vidiš,» je zaradi po kratkem premolku, ko celo vrsto let mu zvesto služiš, on pa se zmeni zanje kot za lanski sneg, «ni se spomnil se ni, da ti naročil priti v mesto. Ko je zavzdihnil, «no ja, ni dobil, vidiš, pa jo je mahnil v Riganje, češ da ima važen ‚opravek' pri vodnih kapljicah».»

Toda osel ni bil tak osel, da ne bi razumel, da ga hoče Martin potegniti. Ko je rekel, da gre po voz, se je namreč pošteno zlagal, kot mu je ukazal gospodar, ki ni hotel, da bi v trg govoril, da je že osel kupil to, kar je nameraval kupiti: nekaj bakrenega. Zato se je osel hotel vrniti ponoči. Osel se je samo nasmehnil, rekel pa ni nič.

«V Riganje pojdi,» je predlagal Martin svojo misel. «Najbolje bo, če se takoj premakneš v dir. Dohitiš ga morda, saj zelo počasi vozim. Sicer ga k «Zlati kapljici» vleče devetindevetdeset bikov, če bi mogel, toda ga imam že pod kapo, zato vozi počasi. No, zdirjaj, kaj še čakaš?»

«V mesto grem,» odgovori osel malomarno osel.

«V mesto? Pa kaj ne rečeš, da je šel k «Zlati kapljici»?»

«V mesto grem,» vztrajal trmasto osel.

«Joj, to si osel!»

«Res je, osel sem.»

«Osel, osel... Pa še kakšen!»

«Kakšen pa?»

«Tak, veš, pravi trmasti človeški osel,» se je zasmejal Martin.

«Aha, razumem.»

«Kaj boš razumel! Osel ne razume, razumi. Ti pa osel.»

Prikaval je, da bo osel kmalu kaj, sklonil glavo, povesil uhlje in šel. Toda uštel se je.

«Da, osel sem, govoreči osel pravzaprav, govoreči,» je poudaril, «in ponosen sem na to. Po pravici sem na to ponosen.»

To pa je bilo za Martina, ki je bil ob misli, da bo osla pošteno potegnil, ves čas židane volje, preveč. Bušil je v krohot in se krohotal toliko časa, da so se mu oči napolnile s solzami, ki so mu nato počasi — debele kot lešniki — spolzele po licih.

«Ponos, ponos, dragi moj... Saj si lahko, lahko ponosen... Hoho! Pa brez šale — hohoho!»

Smejal se je, se držal za trebuh in zdaj pa zdaj z desno peto udarjal ob tla. Osel bi ga brcnil, pa je bil preveč dobrega srca, da bi storil tako hudodelstvo. Dolgo je trajalo, preden se je Martin umiril.

«Ti si mi mojster, ti! — Kaj me pa tako neumno gledaš?»

«Osel sem...»

Martin, ki je vedel, da je oslova trma najbolj trmasta in bi zato bilo vsako nadaljnje prigovarjanje, naj gre v Riganje, zastonj, se je napotil proti mestu. Osel ga je — kakopak — spremljal. Pa se ti domisli Martin, ki se ni štel za neumnega:

«Torej hočeš na vsak način v mesto? Veš kaj: zajahal te bom.»

«Nak! Saj nisem tak osel, da bi to dovolil!»

«No, no, nikar ne bodi hud. V mestu dobiš krme.»

Osel je samo zmajeval z glavo. Mislil je in mislil, kako bi jo Martinu pošteno zagodel.

«Krme dobiš, razumé...»

«Kaj bom razumel, ko sem pa osel!»

«Trmast pa si, trmast.»

«... kot osel, ne?»

In sta nadaljevala pot molče. Napravila sta že lep kos poti, ko se osel domisli:

«Joj, pa sem ti res pravi osel!»

«Mm...?»

«Da sem mogel pozabiti!»

«Kaj?»

«In vendar, ko sem vas videl, bi se moral takoj spomniti.»

«Česa pa?»

«In moral bi vam takoj povedati.»

«Meni?»

«Vam, vam, seveda.»

«Kaj pa? Povej!»

Obstala sta.

«Le kako sem mogel pozabiti!?»

«No, zini vendar!»

«Sami ste tega krivi.»

«A česa, za vraga, česa?» se je razhudil Martin.

«Seveda, takoj bi vam moral povedati.»

«Vem, vem, pa povej vsaj zdaj», je prigovarjal Martin, ki ga je davila radovednost.

«Pa saj nazadnje morda vse skupaj nič ni.»

To pa je bilo Martinu že preveč:

«Veš kaj: če mi pri priči ne poveš, te kresnem po gobcu...»

«Vaša žena...»

«Moooja žena?! Kaj je z njo?» je prebledel Martin.

«No, nič, ampak...»

«Povej!»

«Saj morda vse skupaj...»

«Povej!» je zatulil Martin.

Osel je razumel, da ni več pametno pretiravati:

«Videl sem jo... no, ja... kako bi rekel... neki moški...»

«Kaaaj?» Martinu so omahnile roke, izbuljil je oči.

«Neki tujec je prišel prav tedaj, ko sem se odpravljal v mesto. Ko ga je videla moja gospodinja, me je počehljala med uhlji in mi pomežiknila. Takoj sem razumel, čeprav sem osel.»

«Kaj pa?»

«I, no...»

«Tujec, praviš?»

«Tujec.»

«Mlad?»

«Mlad.»

«V hiši?»

«Pred hišo. No, ja... Govorila sta in jo je gledal, kot mi osli oslice gledamo.»

«In ona?»

«Smehljala se mu je. In gledala ga je, kot oslice nas osle gledajo.»

«Kaaaj? A tako!»

Obrnil se je in jo, kar se da hitro, mahnil proti Oslovu.

«Kam pa Martin, kam? Zakaj?» je zavpil osel za njim.

Ljubosumni dedec se je okrenil:

«Kaj boš ti razumel — ko pa si osel!» in je odhitel dalje.

Osel pa je nekaj časa gledal za njim, potem pa se je od srca nasmejal ob misli, kako imenitno ga je potegnil. Zmajal je z glavo:

«Kakšen osel — ta človek!»

Zarigal je, dvignil rep in se zapodil v dir proti mestu, kjer ga je čakal gospodar.

Ligia Macovei (Romunija) — *Pomlad*

Goriški zbornik

(Izdal in založil okrajni svet Svobod in prosvetnih društev)

Pri besedi zbornik si večkrat zamišljamo neko periodičnost, čeprav ni obvezno vezana na fiksna obdobja. Bilo bi naravnost nemogoče vzdržati kolikor tolико tesno zaporednost publikacije, ki je že po svojem namenu vezana na dovolj ozko teritorialno področje. Zato je povsem razumljivo, če je *Goriški zbornik 1947 - 1957* izšel ob določeni priliki — deseti obletnici priključitve Slovenskega Primorja k FLR Jugoslaviji — in če je v Uvodni besedi Tine Remškar tudi za naprej napovedal, naj bi zbornik izhajal od časa do časa.

Zbornik, ki je sicer izšel že pred nekaj meseci, je le prišel na dan z zamudo glede na omenjeno desetletnico in letnico izida, ki jo nosi na naslovni strani (1957), toda to je spričo tehtne vsebine povsem postranska stvar. Goriška nudi s svojo starejšo kot najnovejšo zgodovino dovolj gradiva za več zbornikov. Razumljivo pa je, da je uredništvo za knjigo, ki je izšla ob določenem jubileju, izbralo predvsem snov iz desetih let 1947 - 1957 in pa iz dobe neposredno pred temi leti, ki je z njimi neločljivo zvezana. Pri tem pa je vendar dežela prikazana tudi v svoji oddaljenejši preteklosti, prikazan je njen pomen za slovensko književnost in umetnost, njen prispevek v političnem razvoju Slovencev. Uredništvo je uspelo za sodelavce pridobiti avtorje, ki so z Goriško večinoma tudi v najtesnejši zvezi, bodisi da so vedno tamkaj živeli ali pa da so od tam doma bodisi da so tam delovali.

Zbornik je razdeljen na tri dele: Goriška zemlja in njeni ljudje, V boju za svobodo in združitev, Prvo desetletje v domovini.

Zgodovinar in akademik Milko Kos, ki je Goričan, je prispeval spis *Na Lijaku in Okroglici pred pet sto leti.* Avtor je na podlagi urbarjev podal nekaj drobnih slik, ki zelo živo kažejo del življenja v omenjeni dobi, ki je bila za goriškega kmeta doba težkega tlačanstva. Lino Legiša je v sestavku *Kaj je prinesla Goriška v našo literaturo* podal zgoščen prikaz prispevka, ki ga daje Goriška od časov protestantovskega slovstva in ves čas vse do današnjih dni zakladnici slovenske književnosti. Dasiniti ne mislimo, da bi lahko zbornik predstavljal zanimivost za Goričana za Tržačana pa ne, moramo vendar podčrtati zanimivost, ki jo tudi za ljudi bliže Trsta predstavlja razprava Jožka Humarja *Goriški Slovenci v letu 1848.* Umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc piše o *Goriški v slovenski umetnostni preteklosti.* Ustavlja se ob razvoju umetnosti na tem ozemlju, ki spada k prostoru, kjer se križajo in drug ob drugem obstajajo mediteranski in severni elementi, navaja pa tudi imena umetnikov, ki so za slovensko umetnost pomembni in izhajajo iz te dežele. Med razpravo je več ilustracij. Skoraj kot roman se bere sicer tragičen Bevkov opis *Naša knjiga pod fašizmom.* Ob težavah, ki so danes pri nas zvezane z izdajanjem knjig, se nam zdi kar neverjetno, kako je bilo mogoče pod fašizmom, kar danes ne gre brez fašizma. Zelo tehten prispevek k politični zgodovini primorskih Slovencev je sestavek Jožeta Petejana *Spomini na socialistično gibanje na Goriškem pred prvo svetovno vojno.* V tem članku bi ta in oni starejši čitatelj našel marsikateri utrinek iz mladih dni, zlasti še, ker je povezan razvoj socialističnega gibanja na Goriškem z razvojem v Trstu. Del članka posveča pisec prvi delavski organizaciji v Nabrežini.

V goriške gore nas povede spis Alfreda Hvale *O gorah in ljudeh*, ki obenem podaja kratko zgodovino planinstva na Goriškem, pod zemljo pa Roman Savnik s spisom *Kraško podzemlje v goriškem okraju.*

Drugi del zbornika, ki ga uvaja več strani dokumentarnih ilustracij, izpolnjujejo prispevki avtorjev, ki so z bojem za svobodo in združitev tesno povezani. B. M. Vižintin piše *Kako smo začeli*, Julij Beltram je prispeval *Spomine na prvo pokrajinsko partijsko konferenco na Primorskem*, Franc Skok piše o *Kurirjih*, dr. Pavla Jerina-Lah *Iz življenja partizanske bolnice «Pavla»*, Jože Strukelj *Ko je bila Gorica v naših rokah.* V vseh teh spisih je kljub temu, da se nam zde mnoge stvari že znane, vendar polno zanimivosti: včasih zato, ker so že pozabljene, včasih pa tudi zato, ker se jih mogoče kdo drug nekoliko drugače spominja. In zato je zelo prav, da se vse te stvari pravočasno zapišejo, kakor bi bilo prav, če bi objavili svoje pripombe tisti, ki so iste stvari doživljali, pa se jim zdi, da se je posameznim avtorjem tu in tam vrinila kaka netočnost. Gotovo je sedaj še čas, da se vse do potankosti točno ugotovi ter s tem olajša delo poznejših zgodovinarjev.

Prav je, da je Viktor Smolej v razpravi *Pesmi borcev 31. divizije* obdelal del literarnega ustvarjanja med osvobodilno borbo. Take obdelave so potrebni še ostali pesniki, kolikor še niso obdelani. Spominu Jožeta-Saše Lemuta je posvečen spis Toma Brejca *Saševa smrt.* Kako so tudi slovenski izseljenci čutili z domačijo, priča sestavek Franca Kurinčiča *Naši izseljenci v Argentini in priključitev Slovenskega Primorja.*

Polovico zbornika obsega njegov tretji del — Prvo desetletje v domovini. Zelo obširna je razprava *Gospodarski razvoj goriškega okraja v desetih letih po priključitvi* (avtor ni naveden). S številnimi grafikoni in statistikami opremljena razprava daje pregled porasta industrije in rudarstva, kmetijstva, gozdarstva, trgovine, gostinstva in turizma, prometa, železnice, pošte, telegrafa in telefona, elektrifikacije. Slavko Kretič in Stanko Murovec pišeta *Nekaj o šolstvu.* Zelo poučna je tabela, ki prikazuje število šol, učiteljev in učencev v okraju Gorica za nekatera šolska leta; gre za leta 1914-1915, 1921-22, 1933-34 in 1956-1957. *Razvoj zdravstvene službe na Goriškem* je obdelal v svojem članku dr. Franc Marušič. Sledi članek Janka Perata *Pota in cilji socialne politike.* V zgodovino ljudskoprosvetnega dela na Goriškem sta posegla Ivan Murovec in Jožko Humar z daljšim prispevkom *Od čitalnic do Svobod*, v katerem sta pokazala tudi sedanje stanje ljudske prosvete na Goriškem. Članek *Telesna vzgoja* sta napisala dr. Karlo Tassoti in Karlo Vončina. Za razvoj športa so na Goriškem odprte še velike možnosti. Janko Perat ima v zborniku še en prispevek: *Goriška lovišča nekdaj in danes.* Goriški lovci so mnogo žrtvovali, da nekdaj opustošena in izčrpana lovišča zopet naseljuje divjad kot živi okras v čudoviti pestrosti Goriške. (Ni dolgo tega, ko smo brali, kako so v okolico Vidma pripeljali znatno število divjadi iz Jugoslavije za razplem). *Izkoriščanje vodnih sil na Goriškem* je članek inž. Staneta Jelenca. Znano je, da so vodne sile na Goriškem še dokaj neizkoriščene, predvidene pa so številne hidrocentrale na Soči in pritokih. Sledi še zadnji, nepodpisani prispevek *Kako smo v Brdih gradili vodovod*, nato pa še dve tabeli, ki kažeta gibanje prebivalstva od leta 1869 do leta 1953 na področju sedanjih občin okraja Gorica in pa površino goriškega okraja po oceni iz leta 1957.

Ves zbornik, ki ga je opremil ter mu napravil osnutek za naslovno stran akademski slikar Rafael Nemec, je bogato ilustriran.

Jasno je, da se v časopisnem poročilu skoraj ni mogoče kot omejiti na naštevanje, vendar pa je le treba tudi podčrtati dobro voljo izdajateljev, uredništva in sotrudnikov, da je prišlo do tega zbornika. Mogoče ne bo tako kmalu drugega, toda kadarkoli bo prišel — ne bo prišel prezgodaj. Redakcijskemu odboru, ki so ga za to knjigo sestavljali Jožko Humar, prof, Slavko Kretič, Rudi Hoenn, Jože Jelerčič, prof. Ivo Zrimšek, prof, Meta Kogej ter prof. Mija Bratoš, želimo, da bi mu čimprej uspelo zbrati potrebnega materiala za drugo knjigo. Če so namreč sestavki v tej knjigi bolj splošnega značaja, bi lahko v naslednjih knjigah prešli tudi k podrobnostim, zlasti še, če se sodelavci oprostijo neke vezanosti, kot jo je v tem zborniku narekovala naloga, držati se v glavnem obdobja 1947-1957. Prav objavljanje rezultatov zbiranja vsakovrstnega gradiva je lahko dober povod za izdajanje takega zbornika, ki bi se morda komu zdel nepotreben. Posamezna dežela pač lahko nudi več, kot pa morejo objaviti nekatere osrednje znanstvene revije. In pretenzije kakega zbornika gotovo ne gredo za tem, da bi se z njim samo povečalo število obstoječih znanstvenih revij. Potemtakem se nam ob zadovoljstvu pri tem prvem Goriškem zborniku samo budi želja, da bi se kmalu pojavila tudi njegova druga knjiga.

V ŽELJI NUDITI BRALCEM POCENI KNJIGE

Žepne knjižne izdaje tudi v slovenščini

«Školjka», nova zbirka založbe Mladinska knjiga

(Pismo iz Ljubljane)

Ze vsa leta ugotavljamo, da so knjige ,ki jih izdajajo slovenske založbe občutno predrage. Prav v zadnjem času pa so se cene knjig spet povišale. Na drugi strani pa kaže, da med bralci zanimanje za knjige ni nič manjše in da nasprotno celo raste. Ogromno zanimanje za knjige zlasti v ljudskih knjižnicah, kjer je mogoče za malo denarja dobiti najnovejše izdaje, je dokaz, da je potreba po knjigah postala potreba najširšega kroga naših ljudi. Seveda je pri tem težko vskladiti visoke cene knjige z zanimanjem za branje. Zato skušajo naše založbe najti izhod v tej zagati, ki bi na eni strani omogočil širokemu krogu bralcev kupovati knjige, na drugi strani pa tudi delovanje založbam. Že dalj časa se vodilni ljudje slovenskih založb ukvarjajo z mislijo, da bi cene knjig znižali na račun opreme. Toda razne ankete so pokazale. da Slovenci ljubijo knjige, ki so lepo opremljene in tudi na zunaj vredne dobre vsebine ter da rajši celo plačajo nekaj več, kakor pa da bi nabavljali knjige s slabo opremo in na zunaj neokusne, na slabem papirju in nevezane. Res je morda v tem nekaj snobizma, toda na drugi strani pa ni prezreti bogate tradicije, ki jo imajo v pogledu lepe knjige slovenske izdaje. Ni treba posebej poudarjati, da so slovenske knjige v pogledu opreme že dolgo časa med najlepšimi v Evropi in da res ni mnogo narodov, posebno pa ne tako majhnih, ki bi si lahko privoščili kaj takega. Toda današnje cene knjig so vendarle postale tako visoke, da je upravičena bojazen, da naši ljudje le ne bodo več mogli kupovati toliko knjig kot doslej.

Po Prešernovi družbi, ki je začela izdajati knjige v žepni izdaji za širok krog bralcev, je drugi poskus napravila zdaj založba Mladinska knjiga. Te dni je objavila program za svojo novo knjižno zbirko, ki bo nosila naslov «Školjka». Ta nova knjižna zbirka naj bi s knjigami žepne oblike, okusno opremljenimi pa vendar cenenimi rešila problem: dobre knjige za malo denarja čim širšemu krogu bralcev.

Založba Mladinska knjiga ima namen s knjigami zbirke Školjka, ki jih bo izdajala vsak mesec, razen poleti, nuditi bralcem predvsem sodobna dela svetovnega slovstva. Gre torej predvsem za taka dela, ki izhajajo v svetu in za katera je vsaj trenutno veliko zanimanje. Poudarek je torej predvsem na aktualnosti in sodobnosti. Seveda bo založba v tej zbirki izdajala tudi lažja, pa vendar kvalitetna dela, po katerih bo rad segel vsakdo. Podoba te knjižne zbirke seveda nikakor še ni dokončna in založba pričakuje pobud in nasvetov tudi od svojih bralcev in prijateljev knjige. Pri vsem tem založba Mladinska knjiga zagotavlja, da bodo knjige zbirke «Školjka» opremljene tako na zunaj kakor med tekstom kar najbolje. Risbe za tekste bodo prispevali naši najboljši ustvarjalci, pri tujih tekstih pa bo uredništvo seglo tudi po risbah in fotografijah, s kakršnimi so knjige izšle v originalnih izdajah.

Prva knjiga te zbirke bo izšla v aprilu. Nato pa bodo knjige izhajale redno vsak mesec. Letos je predvidenih sedem knjig, ki bodo prav gotovo našle dosti bralcev. Glede na nizko ceno in glede na poudarek na sodobni tematiki je to pričakovanje utemeljeno.

V programu za letošnjo serijo knjig je na prvem mestu knjiga Audiea Murphyja *«Do pekla in nazaj»*. V zadnjem desetletju smo dobili vrsto knjig ameriških pisateljev, ki obravnavajo snov zadnje svetovne vojne. Murphyjeva knjiga se bere prav tako kot druga odlična dela največjih ameriških sodobnih avtorjev. Napisana je brez prizanašanj in boleče pa vendar tako, da veje iz nje protest navadnega vojaka, ki se je moral klati pa vendar pri tem ni nikoli opustil vere v zmago in v življenje. Spominjamo se, kakšen uspeh je doživel film po tej knjigi, ki je po mnenju tistih, ki jo poznajo, še vse bolj impresivna in pušča v bralcu še močnejši vtis.

Med knjigami «Školjke», ki bodo letos izšle, je tudi njiga *«Indijansko poletje»*, ki jo je napisal Ludvik Askenazy. To je knjiga o New Yorku, kakor ga je spoznal tujec, ki je v njem preživel tri mesece. Tretja knjiga bo delo znanega angleškega pisatelja Jeroma *«Trije možje se klatijo»*. Jerome, katerega knjiga *«Trije možje v čolnu»*, je priljubljeno branje naših mladih bralcev, se odlikuje po zdravem humorju in ironiji, obenem pa obsoja nasilje in krivico. Prav taka bo tudi njegova najnovejša knjiga v slovenščini. V zbirki «Školjka» bomo spoznali tudi delo nemškega pisatelja Ericha Kaestnerja *«Ko sem bil majhen»*. To je knjiga o mladostnih dneh pisatelja, v kateri obravnava meščanski svet predvojne Bavarske. Posebej bo spet zanimiva knjiga z naslovom *«Povest o Huski»*. Napisal jo je Sukrija Bijedič, ki je bil med osvobodilno vojno komisar Muslimanske milice. To je bila posebna muslimanska edinica, ki je prvotno sodelovala z okupatorji, potem pa so jo napredni borci osvojili od znotraj, jo iztrgali sovražnikovemu vplivu in pripeljali na požičije narodnoosvobodilnega gibanja. Knjiga «Povest o Huski» predstavlja sicer spomine borca, vendar se ti berejo kot najbolj napeta zgodba.

Se dve knjigi sta v programu nove zbirke Mladinske knjige. Prva bo Wellsova utopistična povest *«Prvi ljudje na mesecu»*, druga pa knjiga našega naprednega publicista Džordža Radenkoviča, ki bo izšla pod naslovom *«Portreti naših dni»* in ki bo prinesla portrete tridesetih političnih osebnosti današnjega časa.

Ta program kaže v nekaterih obrisih, kako si založba zamišlja novo knjižno zbirko. Seveda pa se bo podrobnejši program še izkristaliziral sčasoma, ko bo založba dobila prve odmeve svojih izdaj. Pričakovati pa smemo, da bo žepna knjižna zbirka «Školjka», nova zbirka popularnih žepnih romanov v slovenščini, prodrla na slovenskem knjižnem trgu in se uveljavila.

DAVID HERBERT LAWRENCE

Zaljubljene žene

Angleški pisatelj David H. Lawrence slovenskim bralcem ni neznano ime, saj imamo nekaj njegovih del že prevedenih v slovenščino. Njegov roman *Zaljubljene žene*, ki ga je zdaj izdala mariborska založba Obzorja, pa bo še dopolnil podobo tega pisatelja pri slovenskih bralcih. S tem delom bodo naši bralci spoznali angleškega pisatelja, ki se uvršča med največje angleške romanopisce 20. stoletja. *Zaljubljene žene* pa pri tem predstavljajo njegovo najboljše delo in enega najpomembnejših angleških romanov iz prvih trideset let našega stoletja.

Roman Zaljubljene žene je roman angleške meščanske družbe našega stoletja, roman izobražencev v majhnem rudarskem kraju. Tu živita sestri učiteljica Ursula in slikarica Gudrun. Potem je tu svojevrsten tip, filozof Birkin, ki zapusti neko graščakinjo in se kasneje poroči z Ursulo. V tem kraju živi bogati lastnik rudnikov Crich, ki je Birkinov antipod in jemlje življenje na veliko, tako kot se mu nudi. Z njim začne potem živeti Gudrun, toda srečna nista in tako se Gudrun kasneje naveže na nemškega slikarja Loerkeja. Crich pa v navalu ljubosumnosti tragično konča.

Seveda je v okviru te kratke zgodbe poudarek na opisovanju razmer angleške družbe, pri čemer pa pisatelja zanimajo predvsem psihološki problemi njegovih junakov. Kljub temu pa pisatelj pri tem posega še globlje in hkrati z usodami ljudi prikazuje, kako odmira stari svet in se umika novemu, kako je vse staro obsojeno na propad, novo pa raste, a tudi omahuje in išče tal pod nogami, raste, vstaja pa tudi propada.

Pisateljevo razglabljanje o ljudeh in problemih angleške družbe je marsikdaj tuje našemu današnjemu pojmovanju, zato se nam roman marsikdaj zdi že malce anahronističen, čeprav ni tako star. Je pa kljub temu vendar pretresljivo delo o «generaciji brez srca in korenin», kot je zapisal neki kritik. Obširen roman je spretno napisan in razodeva bogato kulturo velikega pisatelja. Zato zapušča bralcu močan vtis.

Lepo je roman prelil v slovenščino Jože Fistrovič. Okusno opremo pa je oskrbel Uroš Vagaja. Vsekakor je tudi to ena od tistih izdaj, s katerimi se založba Obzorja lahko postavi.

Sl. Ru.

Preteklo sredo je v okviru Narodne in študijske knjižnice predaval o bizantinski Istri dr. Jadran Ferluga z beograjske univerze. Med dragocenimi umetnostnimi spomeniki iz bizantinske dobe je bila omenjena tudi bazilika v Poreču (Euphrasiana). Na sliki je mozaik z oltarja v baziliki

V DALJNI DEŽELI, KI JO NAZIVAJO «STREHA SVETA»

Tibetanci so zelo zaostali zaradi verskih predsodkov

Petina prebivalcev živi v samostanih - Celo molitev so mehanizirali - Žena je skupna last vseh bratov - Neizkoriščeni zemeljski zakladi - Razkošno življenje plemenitašev in veljakov

Tibet imenujejo tudi «streho sveta», ker je najviše ležeča dežela na svetu. Razprostira se med najvišjimi gorskimi velikani v Srednji Aziji, kot so Himalaja, Kvenlun in drugi. Težko se pride tja, zlasti pa pozimi ko divjajo skoro vsak dan strašni viharji, kot nikjer na svetu. Malo je Evropejcev, ki so bili v Tibetu. O tej deželi je pisal znani trgovec Marco Polo, ki je bil na Kitajskem od leta 1275 do 1292. in pozneje znani švedski raziskovalec Sven Hedin.

Po približni cenitvi meri Tibet okoli 1200 kvadratnih kilometrov, torej nekako toliko kot štiri Italije. Vendar pa nima mnogo prebivalcev, ker v nekaterih predelih človek ne more obstati. V pokrajinah, kjer je mogoče živeti in delati je komaj 25 ljudi na kvadratni kilometer. A to je le na jugu, posebno ob rekah Indus in Sutlej ter v porečju reke Tsangpo. Tam je tudi zemlja najbolj rodovitna in podnebje najgodnejše. Zato so tam tudi nastale večje naselbine. Med temi omenjamo zlasti prestolnico Laso in pa mesti Gjangtse in Šigatse.

Ljudstvo, ki živi v teh krajih, se ukvarja povečini z obdelovanjem zemlje ali pa z rejo živine. Seveda ne delajo tega tako kot v naprednih deželah. Pastirji, rejci živine, so pravzaprav nomadi. Največ redijo ovce in govedo, ki mu pravijo jaki. Ko živali popasejo na nekem kraju vso travo, se preselijo drugam in tako potujejo «s trebuhom za kruhom», tako rekoč. Hrana teh pastirjev je borna, še bolj pa njih oblačilo. Vse je na moč preprosto in pomanjkljivo.

Kmetje pa se ne selijo kot pastirji, čeprav ne obdelujejo svoje zemlje, marveč tujo. Vzamejo jo v najem od plemenitaša ali samostana, in morajo najemnino plačevati s pridelkom. Pri tem pa jih i prvi i drugi grdo izkoriščajo, tako da njim, ki so se vse leto trudili na zemlji, ostane najmanjši delež.

Največjo veljavo imajo v Tibetu menihi. Saj je tudi državni poglavar, sam dalaj-lama, menih. Menihi živijo v samostanih, ki jih je po vsej deželi nešteto. V njih se šolajo meniški učenci v skrivnostih verskih obredov in v raznih zagovarjanjih in podobno. Vsekakor pa ne delajo nič koristnega in so družbi v breme.

V prestolnici Lasi je na 20.000 prebivalcev, kar 14 tisoč duhovnikov. A drugod ni nič drugače. Skoro petina moških Tibetancev so menihi.

Tibetanska vera je lamaizem, ki je ločina budistične vere. Po tej veri sta dalaj-lama in pančen-lama utelešenje Bude in njegovega sina. Dalaj-lame pa ne volijo niti ga vnaprej ne določijo, marveč ga poiščejo med Tibetanci takoj ko dotedanji dalaj-lama umrje. Iščejo ga med dečki, ki so se rodili tisti trenutek, ko je stari lama umrl. Verujejo namreč, da se je duša umrlega poglavarja preselila v drugega človeka, v dečka, ki je tisti hip prišel na svet. To pa spoznajo še po drugih znamenjih. Včasih traja tudi po več let, preden najdejo pravega dečka. Sedanji dalaj-lama je iz pokrajine, ki spada v kitajsko republiko, ima 22 let in je prišel v Laso leta 1939.

Ljudstvo je slepo vdano verskemu nauku in vera pravzaprav urejuje vse življenje posameznikov in družbe v Tibetu. Vsak Tibetanec nosi vedno pri sebi nekak mlinček in trakove z molitvami. Njih vera jih uči, da se duša ob smrti človeka preseli v kako drugo bitje. Ako je potrebno «očiščenje», se duša za neko dobo naseli v kaki živali, majhni ali veliki. Od bolhe do divjega osla. In zato tudi Tibetanec ne ubije nobene živali. Ne črva ne bolhe ne muhe ne uši ne mačke in ne kače. Saj se nič ne ve, če ni morda prav v njej duša njegove sestrične ali tašče. «Očiščevanje» duše traja lahko različno dolgo. Odvisno je od tega, kako je bil človek prej pobožen in zato si vsak Tibetanec prizadeva z nenehnim mrmranjem molitvic čim bolj skrajšati čas «očiščevanja» svoje duše. Molitve pa lahko opravlja tudi kdo drug zanj. In v tem se izkažejo koristne menihi. Oni prevzemajo molitve za druge. Oni so te pobožnosti mehanizirali. Saj prav tako velja, če mlinček z listkom, na katerem je napisana molitev obrača mehanizem, ali tudi veter ali voda. Tudi če zastava, na kateri je napisana molitev plapola v vetru, je to štelo v dobro tistemu, ki jo je izpostavil vetru.

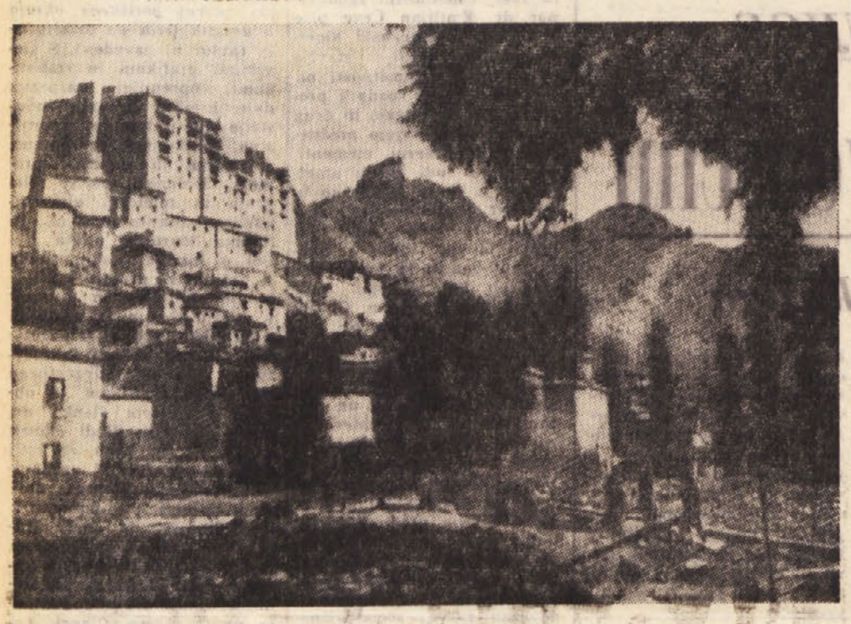

Leh z gradom nekdanjega tibetanskega kralja

Tibetanec z mlinčkom za molitev

Z molitvami si dajo Tibetanci največ opravka. A vsi so prežeti s praznoverjem. Dež in oblaki, luna in bliskanje, veter in sneg, v vsem vidi pričujočnost boga. Tibetanec se smrti se boji, saj ve, da s smrtjo ni konec, le selitev je in je prepričan, da se bo ponovno rodil kdaj pozneje in upa, da mu bo takrat bolje in lepše. Zato vneto moli.

Kmetje po vaseh živijo v družinski skupnosti in je vse, kar imajo skupna last vseh. Tudi bratova žena.

Za nas je tako pojmovanje nekoliko nenavadno. Dejansko živijo tibetanske žene v mnogomoštvu. Poroči se v družini najstarejši sin. In ko pride mlada žena v hišo, postane žena vseh moževih bratov. Pri premožnih Tibetancih pa je celo navada da se pridružita temu solastništvu tudi oče in stric.

V bolezni se zatekajo k vračem in mazačem. Zaradi slabih razmer, v katerih živijo, ne vedo kaj je higiena kaj snaga kaj napredno zdravljenje. Zato je tudi pogosto smrt tista, ki zmaguje in redči družine.

Zastava z molitvico

Roparje in tatove obsojajo na telesne kazni in jih potem še vklenejo. Z jetniki ravnajo zelo surovo, vendar pa nikogar ne obsodijo na smrt, čeprav marsikateri podleže udarcem, ki so mu jih prisodili. V navadi je tudi, da posebno zakrknjenim zločincem odsekajo ude: roke, ušesa, nos. To je pač zelo kruta kazen.

Višji krogi v mestih pa živijo neprimerno bolje in celo razkošno. Ker imajo denar si lahko privoščijo tudi potovanje v druge dežele, kjer vidijo kako živijo ljudje drugod. A tega ne dopustijo, da bi tudi domače ljudstvo kaj tega okusilo, temveč skrbijo, da ostane še nadalje neuko, v temi...

Tibetske gore hranijo v sebi ogromne zaklade vseh mogočih rud kar bi s pridom mogli uporabiti bodisi doma bodisi za izvoz. Toda tega ne store. Ako bi človek kopal v zemljo, bi s tem vznemirjal bogove, ki bi se kaj lahko maščevali. Zato pustijo bogastvo v zemlji.

Petrolej ponekod teče kar po vrhu zemlje ali se zbira v stoječih vodah. A ni ga, ki bi to izkoristil za napredek in blagor dežele.

Vera strogo prepoveduje lov na divja živali. In te so se zaradi tega močno zaplodile in delajo škodo.

Vera strogo prepoveduje lovljenje rib. A reke in jezera so prepolna vseh mogočih rib, malih in velikih. Ljudstvo pa strada.

Tibetanci živijo tako kot je živel človek pred mnogo tisoč leti. V bedi, siromaštvu, pomanjkanju in nevednosti.

ZVIŠIN

Čedna istrska deklica med cvetočimi breskvami

GRAFOLOG ODGOVARJA

VANN JOHN: — Imate pozitiven odnos do življenja in dobro razvito voljo. Notranjo nesigurnost skušate prikriti s povečano zgovornostjo. Smisel za p

emptivno kamenje,

slovne stike je razvit in temelji na poštenju. Zna se zadržati, če naletite na nepričakovane ovire. Zaradi živahnega temperamenta ste hitro razburljivi in se spuščate v dinamične diskusije

ANAKONDA: — Pisava prikazuje razgledanega človeka, kateri je v sredini svojega življenja ne po svoji krivdi za 180 odst. spremenil svoj pogled na življenje. Imeli ste polno skritih neprilik, katere pa so se vsaj delno — v letošnjem letu premostili. Vesel ste, zaradi česar boste mogli obrniti v svojo korist nenadne dobre priložnosti. Izgledi za uspeh so večji kot lansko leto. Samozavest in avtoriteta sta ojačan

PLANINKA: — Ena izmed zelo dobrih lastnosti pri tej osebi smisel za pravilno gospodarjenje. Živahna in načrtna upornost, potrebna za dosego

sob za gospodično "Pr

stavljenega cilja ji ni tuja. Želja po samostojnosti pa je gonilna sila delavnega poleta. Pozor pri neprevilnem delovanju žlez z notranjim izločanjem.

NEDOKONČANA SIMFONIJA: Pogumna in odločna nosilka novih idej. Entuziazem. Pazite se prenaglenja. S seboj bodite zadovoljnejša. Svobodoljubni. Ve

koliko bolečine in

liko kopičenje idej povzroča neodločnost. Pazite, da bi življenjskega partnerja ne vzeli samo zaradi tega. Impulzivnost naj ureja razum v večji meri. Prehitro prehajanje v skrajnosti na lestvici občutij. Ljubosumnost ni na mestu.

BAMA: — Vaš značaj je mogoče orisati s simbolom za stvarnost, načrtnim delom in delovno odgovornostjo. Prevelika materialna obarvanost, združena s častiželjo

postopama le bolje

jem pa vodi do prepirov in nerazpoložen. Uspehi drugih vas spodbujajo, ker težko prenesete uspehe drugih, če imate sami iste pogoje. V stanju psihične uravnovešenosti ne ukrepajte in odločajte o stvareh z daljšim trajanjem.

LEPA POMLAD: — Znajdete se v življenju, ker ste vedno na preži, da pravočasno izkoristite priložnost, ki more prinesti napredek na službenem mestu ali

na delovnem, bolnem Tudi

finančni uspeh. Imate prijazen nastop, kateri pa temelji na stalni doslednosti ob različnih prilikah. Dobro morate spoznati človeka, da mu poklonite svoje zaupanje. Hitro dojemanje novih situacij je za vas najboljše zdravilo pri pojavljanju duševne neuravnovešenosti.

Soraya - Raimondo Orsini

Spet so razne revije in časopisi vsak dan polni najnovejših novic o otožni princesi Sorayi, ki je prišla v Rim z meglenega severa, da se na toplem jugu razvedri in si potolaži srce. Soraya je prišla v Rim v spremstvu svoje matere in z neštetimi kovčki. Mobilizirani so bili novinarji in fotoreporterji. Vsaka novica o Sorayi je dragocena, še bolj pa slika, seveda ne običajna, saj jih je že toliko.

Na velikonočni ponedeljek je fotograf, ki je skoraj obupal in preklinjal smolo, nepričakovano dobil za dve fotografiji kar 300.000 lir.

Soraya je bila že nekaj dni v Rimu. Vsi so pričakovali, da se bo sestala s princem Raimondom Orsinijem. Razočarani so bili, ker je princ ni prišel počakat na letališče, obupavali so, ker je ni prišel obiskat v hotel. Na velikonočni ponedeljek pa je eksplodirala bomba. Orsini se je odpeljal s Sorayo neznano kam, v okolico Rima, ali na svoj dom, da bi jo predstavil svoji materi. Nihče ju ni zapazil! Le srečni fotograf, ki je bil slučajno pri hotelskih vratih, ju je zadnji hip spoznal ko sta se vračala in je v vsej naglici napravil dve sliki.

Soraya je prišla v Rim.. Se bo za stalno naselila v Italiji? Oče vsak dan telefonira in jo roti, naj se vrne. Šahov sel je priletel iz Perzije in opozoril bivšo cesarico na njene obveznosti. Kaj bo storila? V Rimu so že ustanovili «Toto Soraya».

Se bosta poročila? Se ne bosta? Zakaj se ne bi smela? Ljudje se zbirajo pred hotelom in rimljanske ženice vpijejo: «Vzemi ga! Poroči se z njim!» In pozabljajo na svoje skrbi.

Svoje skrbi, seveda ne za plin in vodo, pa ima tudi Soraya. Ko se je šah ločil od nje in jo je po tamkajšnji navadi zavrgel, so sklenili tajno pogodbo, ki pa ni več tajna.

Ona se ne sme poročiti preden si šah ne dobi druge žene in zagotovi potomstvo! Soraya ne sme nikdar ven sama in jo mora vedno spremljati mati ali kdo drug od njene družine. Soraya dobiva od šaha vsak mesec približno 3 milijone lir in je za slovo dobila nad 300 milijonov lir ter je lahko odnesla s seboj vse dragulje in razna šahova darila, ki niso mačje solze, toda ne sme pisati in objaviti svojih spominov ali nastopati v filmu. Zaradi tega je pred kratkim odklonila ponudbo iz Hollywooda deset milijonov dolarjev za film o njenem življenju.

Soraya je zelo lepa in še mlada ženska, saj ima sele 27 let. Popolnoma naravno, da so ji prišteli že kar 70 morebitnih zaročencev iz bogatih in plemiških družin. Zadnji na vrsti, a z največ možnosti uspeha je princ Raimondo Orsini, star 30 let, iz Rima.

Sorayina mati dobro pretehta vse snubce. Bodoči zet mora biti iz plemiške družine, bogat in zvest mož. Soraya je vendar princesa, potrebuje mnogo denarja, ker je že tako navajena, mož pa ji bo moral biti zvest, ker Soraya ne more prenašati orientalske moške navade.

Pravijo, da se je prav zaradi tega večkrat hudo skregala s šahom.

Za poroko z rimskim princem pa je še druga ovira, in sicer verske narave. To pa se da odstraniti s posebnim papeževim dovoljenjem. Nekateri časopisi so celo pisali, da se bo Soraya spreobrnila.

Napisali smo nekaj o tej zadevi tudi mi, da bodo čitatelji na tekočem. Najbolje pa bi bilo, da bi ju vsi pustili pri miru, naj napravita kar hočeta, saj sta vendar oba že polnoletna.

—bič

HOROSKOP

VELJAVEN OD 6. DO 12. APRILA

Oven (od 21. 3. do 20. 4.) Čakajo vas preizkušnje, ki jih boste prestali s trdno voljo. Družinski spor boste preprečili, če boste bolj popustljivi. Slučajno boste spoznali osebo, ki vas bo zanimala

Bik (od 21. 4. do 20. 5.) V neki osebi boste zbudili zanimanje. Ugoden začetek tedna na vseh področjih. Potrudite se, da bo zaključek še boljši. Ne bodite trmasti brez potrebe. Pazite bolj na zdravje.

Dvojčka (od 21. 5. do 22. 6.) Zanimivi dnevi, polni novosti in prijetnih presenečenj. Slaba volja bo izginila in poslovno delo vam bo lažje teklo od rok. Prijatelji vam bodo zavidali in klepetali na vaš račun.

Rak (od 23. 6. do 22. 7.) Ugodni dnevi za potovanje in zabavo. Zbudili boste ljubezenska čustva v neki osebi, ki jo boste spoznali. Uspeli v poslovnem delu ob koncu tedna. Bodite zelo previdni, da ne pride do družinskega spora.

Lev (od 23. 7. do 22. 8.) Uspeli boste v svojih načrtih in premagali ovire na delovnem področju. Če hočete, da bo uspeh trajen in zaslužek zagotovljen, morate vztrajno delati in zaupati v lastne sile.

Devica (od 23. 8. do 22. 9.) Zvezde so vam naklonjene in vam pripravljajo presenečenje. Uspešno delo. Srečanje z drago osebo. Trenutne težave gmotnega značaja vam bodo delale preglavice. Sporočila. Ne pozabite na svojce.

Tehtnica (od 23. 9. do 23. 10.) Prijetne novice. Mnogo načrtov za prihodnost. Bodite bolj stvarni in ne gradite gradove v oblakih. Male nevšečnosti v poklicnem delu zaradi raztresenosti. Vaša odgovornosti vam bo zelo koristil

Škorpijon (od 24. 10. do 22. 11.) Nevarnost prepira z drago osebo zaradi malenkosti. Bodite bolj previdni do drugih in pomirite si živce. Nesoglasja z delovnimi tovariši. Ta teden vam zvezde ne bodo preveč naklonjene. Ne obupajte!

Strelec (od 23. 11. do 20. 12.) Osebno zadoščenje in prijetna presenečenja. Verjetno obisk drage osebe ob koncu tedna, ki vas bo zelo razveselil. Naporno poslovno delo. Melanholija v prvi polovici tedna. Novice.

Kozorog (od 21. 12. do 20. 1.) Trenutne ovire gmotnega značaja, ki se jih morate takoj lotiti, da ne bo hujšega. Ne zaupajte preveč sebičnim prijateljem; utrdite prijateljstvo z neko osebo, ki vas ceni.

Vodnar (od 21. 1. do 19. 2.) Preveč zanemarjate neko osebo, ki vas ima rada in stalno misli na vas, čeprav vam tega noče še priznati. Uredite čimprej domače zadeve. Nestalnost vam še zelo škoduje.

Ribi (od 20. 2. do 20. 3.) Ne nasedajte govoricam škodoželjnih znancev. Vztrajajte po svoji poti v poklicnem delu. Zanimive novice in lepa prilika za kratko potovanje. Ce potujete bodite previdni.

NEKAJ IZ ZGODOVINE KRALJESTVA PERTOTOV

Bovedčani so ponosni na svoj Bove in mu pravijo... Majhen Pari

Še danes je v Bovedu vsem Tržačanom dobro znana gostilna pri Rumeni hiši, kjer so se shajali zavedni Bovedčani ne samo pri kozarcu dobrega domačega vina, ampak tudi zato, da se nekoliko pomenijo o našem narodnostnem vprašanju. Prav v tisti gostilni je bilo zbrano v marcu 1897. leta veliko število Bovedčanov, ki so čakali izida volitev za avstrijski parlament. Že v popoldanskih urah se je raznesla po vseh Barkovljah vest, da so naši nasprotniki bodisi z volilnim gulažem, bodisi z raznimi drugimi nedovoljenimi pripomočki, vabili naše ljudi, naj volijo za Mauronerja namesto za našega kandidata Nabergoja. Ko so prišle na dan še druge volilne slenarije, je zavrelo v večernih urah po vsej gostilni. Ko pa je bilo že gotovo, da je naš Nabergoj propadel, se je vsula večja skupina Bovedčanov in drugih Barkovljanov proti obrežju. Padalo je kamenje na cikorjaške Barkovljane, zažvenketala so okna, tu pa tam se je nagnila cestna svetilka, razorožen je bil strażnik in financar je končal v morju brez večje nesreče. Na dan sv. Jožefa so sledile aretacije na desetine Bovedčanov in Barkovljanov, ki so dali po tolikem zapostavljanju in očitni sleparijі duška svojemu ogorčenju. Nekateri so morali odsedeti po pol leta, bilo pa je tudi takih, ki so sedeli v zaporih deset in tudi dvanajst mesecev. Če si takrat seštel vse kazni, si prišel do zaključka, da so plačali nedolžni razgrajači z zaporom, ki je znašal skupno triindvajset let.

Bovedčani so tudi prednjačili, ko je šlo za prosvetno delovanje. Pred seboj imam sliko, ki bi morala predstavljati prvi barkovljanski pevski zbor. Slika, stara najmanj sedemdeset let, kaže večjo skupino Bovedčanov in v sredini te vidim Hrabroslava Ražma, ki je pozneje vodil novoustanovljeno pevsko društvo Adrija. Tudi na drugih slikah, ki predstavljajo barkovljanski pevski zbor pred petdesetimi, štiridesetimi in tridesetimi leti, srečaš vedno v večini Bovedčane.

Bovedska hiša, po domače pri «pendlovih», je igrala, kar se prosvetnega delovanja tiče, veliko vlogo v času fašističnega režima. Ko je ostalo pevsko društvo po zažigu barkovljanske dvorane brez lastnih prostorov, se je zateklo prav v to hišo, iz katere sta izhajala takratni predsednik Peter Pertot in njegov brat Milan, ki je vodil pevski zbor. Hiša je razpolagala z veliko sobano, kjer je našlo prostora več kot sto delujočih članic in članov. Bili so v tistih letih zlati časi barkovljanskih pevcev, ki so kljub fašističnemu terorju redno obiskovali pevske vaje. Cilja, ki predstavlja za vsak pevski zbor nastop, ni bilo, a pevke in pevci so neustrašeno nadaljevali svoj pevski poklic, dokler ni bilo društvo kakor vsa druga ukinjeno leta 1927.

V Bovedu je nastal tudi pevski kvartet, ki so ga sestavljali pokojni tenorist Črček, izredni basist Venček in brata Milan in Riko. Preteklo je od takrat nad trideset let, a prav gotovo se ga še danes spominjajo starejši Kraševci, Vipavci in Pivčani, kajti donela je slovenska pesem v Sežani, Tomaju, Koprivi, Štanjelu, v Štefanovi gostilni v Mančah, v Vipavi, Ajdovščini in na Colu. Poznali so ga tudi Lokev, Zgornje Vreme, Bitnje pod Premom, Ilirska Bistrica in Jelšane. Pozno v noč je donela naša pesem tudi v Klinarjevi gostilni v Žabnicah pri Trbižu, ko je bil leta 1924 povsod čistejši zrak kakor pri nas, kajti tistega leta je prišel nekdo v Trst, da prisostvuje odkritju gretarskega svetilnika in je pretila nevarnost, da bi pel kvartet za rešetkami.

Velik obolus je dajal Boved tudi ves čas osvobodilne borbe. V bovedskem dolgem dvorišču je bil center nabiranja vsega, kar je služilo borcem, od orožja do fotografskih potrebščin, od oblačila do obvez in zdravil, ki so polnile cele predale; zato pa tudi ni bilo v bovedskem dvorišču, ki ne bi imela opravka s posebnim tribunalom, s Colottijevo bando, konfinacijsko komisijo in z dahavskimi biriči.

Bovedski kot je dal dva velika moža, ki bosta ostala v trajnem spominu vseh Barkovljanov, dr. Danika Simona Pertota in njegovega sina Justa. Dr. Simon Pertot je izhajal iz «pendlovske» družine in dovršil zdravniške študije v Gradcu, od koder ma bila tudi žena Nemka, ki pa se je, saj v njegovi ženini ni moglo biti drugače, popolnoma poslovenila. Simon Pertot je bil izredno blagega značaja in šel vsakemu Barkovljanu na roko ne samo z brezplačnim zdravljenjem, ampak tudi z raznimi nasveti. Njegovo delovanje se ni omejilo samo na zdravstvo, ampak tudi na politično in gospodarsko področje. Zato ko so ga Barkovljani cenili, je dokazal njegov brat leta 1917. Kljub vojni, ko ni bilo barkovljanske hiše da ne bi imela koga v vojski, se je vil od njegove hiše do cerkve velikanski žalni sprevod, kakršnega Barkovlje do takrat in tudi pozneje niso še videli.

Kar je bilo rečeno o očetu, velja tudi za sina dr. Justa Pertota, ki je skozi vse svoje življenje hodil po očetovih poteh. Ljubil je Barkovlje in Barkovljane kakor malokdo. Živo mi je v spominu dan, ko sva se srečala v jezuitskih zaporih. Prihajal je s poseda sodišča in ko sva skozi okno sobe št. 26, ki je bila za marsikoga od nas naš drugi dom, gledala v Trsteniku, od koder so Barkovljanke v nedeljskih popoldnevih mahale z robci proti jezuitskim zaporom, se mu je zarosilo oko in mu je bilo žal, da bo moral zapustiti svoj rojstni kraj ter iskati zavetišče v tujini. Bodni domovini, kajti zavedal se je dobro, da bo vse tiste, ki so srečno ušli posebnemu sodišču, kot nacija, za katero niso bila fašistična oblastva pripravljena skopa. Kaj naj dela njegova družina, ako bo morala prebiti dolgih pet let na Liparskih otokih? Ko se poredkoma vračal iz Zagreba, svojega novega doma, se je zanimal za vse. Skrbelo ga je naše šolstvo, naš tisk, naše prosvetno delovanje in naše gospodarstvo. Mož, ki je poznal v svojem življenju le resnosti, je veselo nasmejal, ko je slišal dobro vest o trdni zavednosti Barkovljanov, o našem pevskem zboru, o barkovljanski šoli. V svojem petindvajsetletnem bivanju v Zagrebu je bil v stalnih stikih s primorskimi in istrskimi begunci, za katere je imel vedno odprte roke in srce.

Ko bi bile razmere, v katerih živimo, drugačne, bi stal prav gotovo na najlepšem barkovljanskem javnem storu spomenik, posvečen tema dvema velikima barkovljanskima dobrotnikoma.

Rekli smo v začetku, da je Boved kraljestvo pertotov, kajti vsaka druga bovedska hiša nosi to ime. Velika «pendlovska» družina je posiala svoje Pertote na vse strani sveta. K tej družini so spadali dr. Pertotovi, Rumena hiša in družina zaslužnega rojanskega učitelja Josipa Pertota poleg tiste družine, ki nosi še danes vzdevek «Pendla». Pred vel. leti srečal Pertota v Litiji, na Muti in drugje, danes ga najdeš v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Milanu, Rimu in v daljni Avstraliji. Med Pertoti se počasi pomešali razni Krečiči, Brecelji, Čoki, Gregorčiči, Miliči, Tavčarji, Znideršči in drugi, ki so se naselili v Boved iz raznih slovenskih krajev.

Bovedčani so ponosni na svoj Boved in mu pravijo... Majhen Pari

R. P.

RAZGOVOR S PROSEŠKIM CVETLIČARJEM IVANOM REGENTOM

Domači cvetličarji letos prvič na mednarodni razstavi cvetja

Razstave se bosta gotovo udeležila dva cvetličarja, a bi bilo zaželeno, da jih sodeluje čimveč Kako se Nini pripravlja na letošnjo razstavo

Še dva tedna in v prostorih Pomorske postaje se bo odprla mednarodna razstava cvetja, letos že šesta po vrsti. 3600 kv. m prostora, kolikor ga je za razstavo na razpolago, je oddanega številnim italijanskim in tujim podjetjem, saj se tržaška razstava cvetja iz leta v leto bolj uveljavlja v svetu in v mednarodni trgovini s cvetjem.

Novost letošnje razstave je da naše razmere predvsem ta, da bodo na njej prvič samostojno nastopili domači cvetličarji. Pokrajinska uprava je namreč določila svoj prispevek, s katerim je vsem našim cvetličarjem omogočeno, da se razstave udeležijo. Za sedaj je gotovo, da se bosta tržaške razstave, ki se bo razprostirala na površini 50 kv. m (po potrebi se ta prostor lahko tudi poveča), udeležila dva domača cvetličarja, za ostale se pa še ne ve, kako in kaj. Zato naj kar v začetku poudarimo, da bi bilo prav, ko bi se razstave udeležilo kar največ domačih cvetličarjev. Ne bi bilo prav, ko bi cvetličarji odtegnili svoje sodelovanje samo iz bojazni, da njihovo cvetje ne bi bilo enakovredno cvetju iz tujine. Zato naj se razstave udeleži čimveč domačih cvetličarjev, pa čeprav le z majhnim številom rastlin. Pokažimo, kaj imamo, kaj zmoremo in kaj bi lahko v bodočnosti še dosegli. Od udeležbe na razstavi je namreč tudi v mnogočem odvisen nadaljnji razvoj našega cvetličarstva, predvsem glede prispevkov, ki jih dajejo oblasti v ta namen.

Eden od dveh domačih cvetličarjev, ki se bo razstave za gotovo udeležil, je Ivan Regent s Proseka, ki ga domačini bolj poznajo pod imenom Nini. Kdor je kdaj obiskal njegovo vrtnarijo, njegove grede in cvetličnjake, prav gotovo ne bi verjel, da se je začel ukvarjati s cvetličarstvom šele nekaj let pred drugo svetovno vojno. Do takrat, kot sam pravi, sploh ni imel pojma, kako se goji cvetje, potem pa se je zagrizel v delo in danes se ponaša z veliko vrtnarijo, ki obsega kakih 1500 kv. m pokritega in odprtega prostora. Po vojni se je začel ukvarjati tudi z lončnicami, leta 1948 je postavil prvi veliki cvetličnjak in kasneje še štiri.

Ko smo ga pred dnevi obiskali, smo ga našli na odprtih gredah v majhni dolinici, kjer je pobiral zadnje hijacinte. Spočetka ni bil preveč razstobeseden, no, potem pa se mu je jezik razvezal in je kaj rad odgovoril na naša vprašanja, pa še sam je kaj dodal. Ko je videl, da se na cvetličarstvo razumemo toliko, kot vsak povprečen občudovalec cvetja.

Tako smo najprej zvedeli, da se je Regent redno udeleževal tržaške razstave cvetja, dvakrat samostojno, v ostalem pa pod okriljem Kmetijskega konzorcija. V omari hrani priznanja in nagrade, ki jih je dobil. Pokazal nam je nekaj »trofej«: zlato kolajno tržaške trgovinske zbornice, srebrni pokal ravnateljstva za kmetijstvo in gozdarstvo, diplome in številne druge nagrade.

Izrazil je svoje zadovoljstvo, da je pokrajinska uprava letos omogočila cvetličarjem udeležbo na razstavi, saj stane drugače vsak kvadratni meter razstavnega prostora 1000 lir. Toda kljub občutni pomoči pokrajinske uprave, ostane vedno dosti stroškov — vsaj zanj — ki se je namerava udeležiti kot cvetličar, za katerega se ve, da je med najmočnejšimi, če ne najmočnejši v tržaški okolici. Dobro ime dosti pomeni, a tudi stane! Tako nam je povedal nadalje:

Za razstavo, ki bo trajala 10 dni, bo treba pripraviti določene vrste rož. Ze zdaj gojim od vsake vrste, ki bo prišla v poštev za razstavo, po kakih sto rastlin, toda za razstavo jih bo morda prišlo v poštev 10, največ 20. To pomeni, da teh rož v pričakovanju razstave ne bo moč prodati, kar pomeni občutno gospodarsko škodo. Pa tudi rastline, ki bodo razstavljene, bo verjetno težko prodati, saj se v dneh, ko traja razstava po navadi razcvetejo. Potem je tu vprašanje prostora. Zdaj je pomlad in v cvetličnjakih potrebujemo prostor za male rastline, ki se jih potem prodaja za vrtove. Ta prostor zavzemajo sedaj druge rastline, ki bodo prišle v poštev za razstavo, in tudi to prinaša gospodarsko škodo.

Pa smo vprašali, zakaj potem razstavlja?

Prvič, nam je odgovoril Nini, iz osebnega zadoščenja. Potem pa tudi zaradi tega, da pokažemo razvoj in napredek domačega cvetličarstva, ki pa še ni v zadostni meri upoštevano — je pripomnil. Zato upam, da bo prav letošnja razstava v mnogočem pripomogla, da nas bodo v bodoče bolj upoštevali in temu primerno cenili naše delo.

Za razstavo pripravlja več rož, vse pa je odvisno od tega, kaj bo do 24. aprila vzcvetelo. Na vsak način pridejo v poštev gloksinije, hortenzije, azalee, pelargonije in še kaj drugega, poleg tega pa seveda okrasno grmičevje in sobne rastline. Zal takrat ne bo več tulipanov, ki bi lahko pripomogli k večji barvitosti razstave.

Nismo hoteli še dalje motiti, saj smo vedeli, da ga do večerna čaka še mnogo dela. Stopili smo le še v cvetličnjake, kjer nam je Nini pokazal, kaj vse bo prišlo v poštev za razstavo. V glavnem smo videli le zelene grmiče brez cvetja, za katere upa, da bodo do takrat vzcveteli in med vsemi stotinami primerkov bo potem izbral najlepše. Poslovili smo se od prijaznega cvetličarja z željo, da bi na letošnji razstavi dosegel kar največji uspeh.

Isto želimo tudi vsem ostalim cvetličarjem, za katere upamo, da se bodo po objektivnih moznostih razstave udeležili, pa čeprav le z nekaj primerki rož. Več kot jih bo, večji bo uspeh in večje bodo možnosti, da bo naše cvetličarstvo naletelo na še večje razumevanje in podporo oblasti.

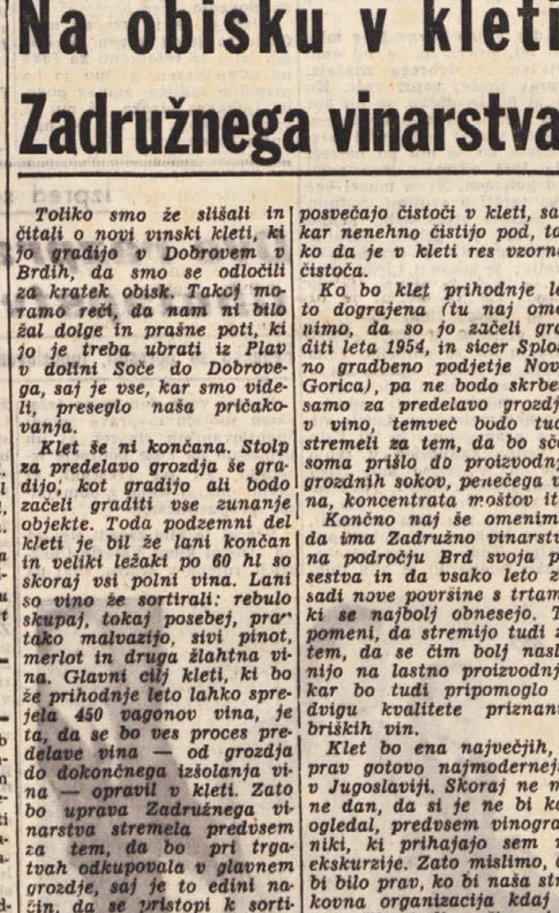

Cvetličar Ivan Regent trga zadnje hiacinte

Naše korenine

Tokrat smo obiskali naše korenine v Prebenegu. Najstarejša vaščanka je 79 let stara Antonija Bandi vd. Bandi, ki preživlja stara leta pri svojem sinu. V zakonu je imela 8 otrok, od katerih pa sta le še dva živa. Življenje ji ni bilo lahko, saj se je morala ubadati z delom od zore do mraka. Se pred prvo svetovno vojno je doma pekla kruh, naložila bisago in koše zelenjave ter sadja na hrbet osličku ter se peš odpravila v Trst, kjer je kruh in zelenjavo prodajala na Ponterošu. To je delala kakih trideset let in ko se je vrnila domov, jo je že čakalo delo v hiši, ki ga seveda ni nikoli zmanjkalo. Pravi, da se ne počuti več tako kot pred leti, saj jo bolijo noge in ima še druge težave, kar je pač posledica trdega življenja.

Peter Zerjul (po domače Piero) pa je najstarejši vaščan. Ima 83 let, a ga ni bilo doma, ko smo povpraševali po njem. Našli smo ga v Dolini, kamor je šel po opravkih. Kljub visoki starosti se še sedaj marsikdaj odpravi kar peš v Dolino ali kam drugam, in tudi še kaj pomaga pri delu na polju, da si kaj zasluži. V mladih letih je opravljal najrazličnejša dela. Spominja se, da je delal v Narodnem domu, potem v pristanišču, pa v livarni in drugod. Več kot sedem let je služil cesarja, dvakrat se je poročil, a na stara leta je ostal sam.

Tudi obema najstarejšima vaščanoma iz Prebenega želimo, da bi po trdem življenju lahko preživela še mnogo let v miru in zadovoljstvu!

BOTAČ

Iz našega malega zaselka ob meji ni dosti novic. V zimskih mesecih smo v glavnem samevali, ko pa je prišlo lepo vreme, so začeli prihajati tudi k nam prvi izletniki, katerih bo — upamo vsaj — vsako nedeljo več.

Odkar je «Primorski» zadnjikrat poročal iz naše vasi, lahko omenimo, da smo med tem časom dobili vodovod in imamo vodo v kuhinjah. Tokrat pa bi radi izrazili drugo željo, namreč glede poti, ki vodi s Hrvatov do Botača. Pot ni napačna, le zelo strma je in pod železniško postajo ima nekaj ostrih ovinkov. Želeli bi, da bi se pot popravila, nekoliko razširila, predvsem pa, da bi ostre ovinke na en ali drug način nekoliko ublažili, saj prav ti vzbujajo največ strahu motoriziranim izletnikom, ki radi obiskujejo naše naselje.

Na obisku v kleti Zadružnega vinarstva

Toliko smo že slišali in čitali o novi vinski kleti, ki jo gradijo v Dobrovem v Brdih, da smo se odločili za kratek obisk. Takoj moramo reči, da nam ni bilo žal dolge in prašne poti, ki jo je treba ubrati iz Plav v dolini Soče do Dobrovega, saj je vse, kar smo videli, preseglo naša pričakovanja.

Klet še ni končana. Stolp za predelavo grozdja še gradijo, kot gradijo ali bodo začeli graditi vse zunanje objekte. Toda podzemni del kleti je bil že lani končan in veliki ležaki po 60 hl so skoraj vsi polni vina. Lani so vino že sortirali: rebulo skupaj, tokaj posebej, pratako malvazijo, sivi pinot, merlot in druga žlahtna vina. Glavni cilj kleti, ki bo že prihodnje leto lahko sprejela 450 vagonov vina, je ta, da se bo ves proces predelave vina — od grozdja do dokončnega izšolanja vina — opravil v kleti. Zato bo uprava Zadružnega vinarstva stremela predvsem za tem, da bo pri trgatvah odkupovala v glavnem grozdje, saj je to edini način, da se pristopi k sortiranju in tivizaciji vin.

Toda stopimo nazaj v klet. Vino je v hrastovih ležakih, le rebuli so odkazane cementne cisterne, ki so prevlečene s posebnim lakom. Vse delo v kleti je mehanizirano, in sicer s pomočjo raznih črpalk, filtrov, hladilnikov in drugih naprav, ki so potrebne za obratovanje v sodobnem in modernem kletarstvu. Prav takrat so pretakali vino in tako smo lahko videli, kako vse delo opravlja dejansko le en človek. Opazili smo tudi, kako veliko pozornost posvečajo čistoči v kleti, saj kar nenehno čistijo pod, tako da je v kleti res vzorna čistoča.

Ko bo klet prihodnje leto dograjena (tu naj omenimo, da so jo začeli graditi leta 1954, in sicer Splošno gradbeno podjetje Nova Gorica), pa ne bodo skrbeli samo za predelavo grozdja v vino, temveč bodo tudi stremeli za tem, da bo sčasoma prišlo do proizvodnje grozdnih sokov, penečega vina, koncentrata moštov itd.

Končno naj še omenimo, da ima Zadružno vinarstvo na področju Brd svoja posestva in da vsako leto zasadi nove površine s trtami, ki se najbolj obnesejo. To pomeni, da stremijo tudi za tem, da se čim bolj naslonijo na lastno proizvodnjo, kar bo tudi pripomoglo k dvigu kvalitete priznanih briških vin.

Klet bo ena največjih, a prav gotovo najmodernejša v Jugoslaviji. Skoraj ne mine dan, da si je ne bi kdo ogledal, predvsem vinogradniki, ki prihajajo sem na ekskurzije. Zato mislimo, da bi bilo prav, ko bi naša strokovna organizacija kdaj omogočila tudi našim vinogradnikom, da si to edinstveno klet ogledajo.

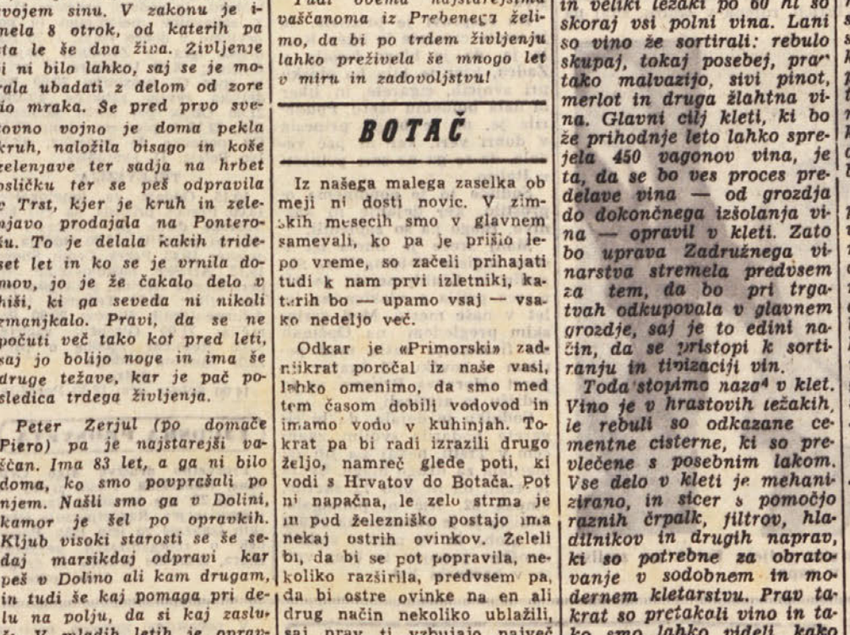

Eden izmed številnih traktov nove kleti Zadružnega vinarstva v Dobrovem

OPČINE

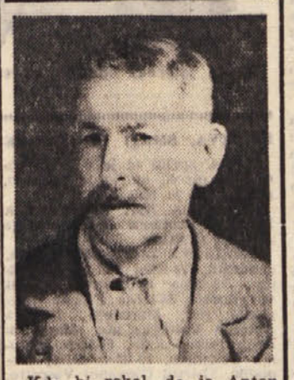

Kdo bi rekel, da je Anton Brišček pretekli petek dopolnil 87. leto starosti? Kljub visoki starosti je namreč še čil in zdrav, tako da se ne ustraši prav nobenega dela. Ko smo ga obiskali in mu ob njegovem rojstnem dnevu zaželeli še mnogo let zdravja in zadovoljstva, smo ga presenetili na vrtu pred hišo, kjer je prav tedaj zalival posajene grede.

Anton Brišček se je rodil 3. aprila 1873 na Opčinah, kjer je praktično preživel vse svoje življenje. Najprej je delal doma, leta 1907 pa je dobil službo pri openskem tramvaju, kjer je delal vse do leta 1934, ko je bil upokojen. Omeniti moramo, da je zvest čitatelj «Primorskega dnevnika» in še to, da ob svojem rojstnem letu, ki sovpada s smrtjo njegove žene, redno daruje prispevek za Dijaško Matico. Čeprav smo mu že čestitali, naj mu tudi po našem dnevniku še enkrat zaželimo vse najboljše in mu kličemo še na mnoga leta!

Iz devinsko nabrežinske občine

Prav v teh dneh, ko smo obhajali praznik prerojenja in spet slišali besede o ljubezni in miru, stopijo toliko bolj živo pred nas vse mogoče socialne krivice, ki se ponavljajo in stopnjujejo iz leta v leto. Nasprotje med besedo in dejanji, med teorijo in prakso raste. To občutijo zlasti družine brez krova, oziroma brez dostojnega, človeškemu bitju primernega stanovanja. Kakih 40 družin je v naši občini brez dostojnega doma, a petina teh biva v prostorih, ki ne zaslužijo imena stanovanje. Tesnost, vlaga, prepih, mraz in vse, kar se koti v takih «gadnah», so značilnosti teh domov, slabših od votlin pračloveka. Ce nimajo ta živa človeška bitja dostojnega kosa kruha, naj se jim preskrbi vsaj preprosto, skromno in zdravo streho! Takole pravijo pametne glave: Najprej naj bi človeško uredili življenje na tem planetu, šele nato rešujmo vprašanje poletov na druge planete! Tudi bi bilo nujno potrebno, da bi se določen tisk namesto z muhami filmskih div ukvarjal s

KRIŽANKA

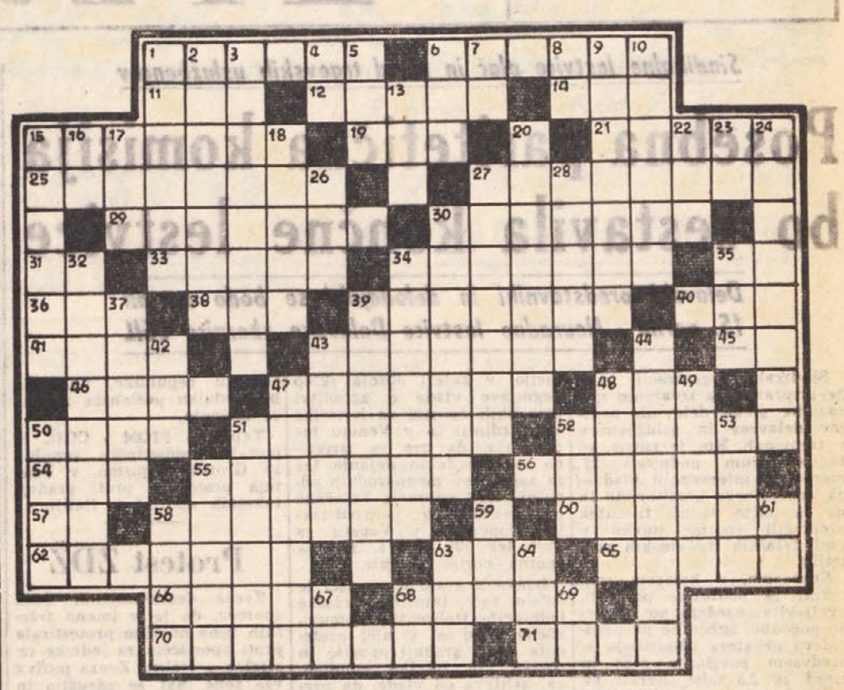

BESEDE POMENIJO:

VODORAVNO: 1. prevzemni, ki zapustnikovega premoženja, 6. nenadna srčna slabost, 11. pripovedne pesmi, 12. ferment, 14. časovne enote, 15. neravna stran ceste ali reke, 19. del obraza, 21. prav taka, 25. odpadniki, 27. iskalec sledov, 29. strokovnjak v vedi o atomih, 30. pripadniki slovanskega naroda, 31. začetnici slovenskega dnevnika, 33. tisti tam, 34. pripovedovati, 35. arabski žrebec, 36. kratica za Osiješko livarno in tovarno, 38. letovišče med Opatijo in Lovranom, 39. večkrat poskušati vzleteti, 40. tekočina življenja, 41. postaja na železniški progi med Ljubljano in Trstom, 43. del telesa (lakotnica), 45. italijanski spolnik, 46. reka v ZSSR, 47. prani, čiščeni, 48. konop, 50. žensko ime, 51. znova ali na novo omotana, 52. strašen, 54. oče, 55. cerkveni dostojanstveniki, 56. odsekana veja brez vejic, tako močna, da se več ne upogne, 57. kralj po it., 58. zaupan, posojen denar (množ.), 60. maham, krilim, govorim brez premisleka, 62. opozarjati na posledice, 63. ruska utežna enota, 65. rese na klasu, 66. umakniti se komu ali kakšni stvari tako, da gremo naokoli, 68. božanstvo, ki personificira pohlep po zlatu ali bogastvu, 70. je tisti, ki se pri delu nič ne trudi, pač pa celo namenoma dela počasi, 71. ptiči.

NAVPIČNO: 1. vrstilni števnik, 2. potomci, posnemovalci v umetnosti, 3. nauk o gibanju teles, o silah, 4. ako, 5. pritok Donave, 6. jesih, 7. znamka ital. tovornjakov, 8. medmet, 9. izročiti, 10. prostori, kjer se spravlja seno, 13. vas na prehodu iz Notranjske na Primorsko, 15. ruski basnopisec, 16. glej 57. vod., 17. okrajšano žensko ime, 19. vodja Hunov, 20. skupno ime za več evropskih narodov, 22. veznik, 23. začetnici priimka in imena slovenskega političnega voditelja, 24. svetilni plin, 26. okrajšano tuje žensko ime, 27. mineralna voda, 28. ime nekdanje žene bivšega argentinskega diktatorja Perona, 30. glasno piti, grkati, 32. ropanje, 34. topiti; po vodi puščati, 35. enote ploščinske mere, 37. strah pred nastopom, 39. skupaj točiti, 42. število, 43. drzni, 44. iti po zlu, izgubiti se, 47. spraviti v red, 48. kipeče, 49. sprejeti, odnesti, 50. velika zvezda, planet, 51. znamka aluminijaste posode, ki jo izdeluje jugoslovanska tovarna, 52. pripadnik evropskega naroda, 53. del imena znanega bolgarskega pisatelja (drugi del: Pelin!), 55. vrsta ptičev, 58. vrela voda, 59. alkoholna pijača, 61. osebni zaimek, 63. vitezov gojenec, 64. ladjedelniška naprava, 67. rimska številka štiri, 68. osebni zaimek, 69. medmet.

REŠITEV KRIŽANKE IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

VODORAVNO: *1. privid, 6. rezek, 10. dekade, 15. rabin, 16. Buda, 17. ara, 19. Obir, 20. izid, 21. gumi, 22. glave, 24. oda, 25. pes, 26. toča, 27. blazina, 29. ot, 30. on, 31. rele, 32. krom, 33. davi, 35. sako, 36. slog, 38. kalo, 40. el, 42. bariton, 44. vod, 46. rips, 48. das, 50. motor, 51. zidan 53. rok, 54. Ikar, 56. kap, 57. cenilec, 59. jo, 60. snop, 62. malo, 63. Irec, 65. imam, 67. leto, 68. zbor, 69. dr, 70. TS, 72. bradači, 74. zvon, 75. Hun, 76 ali, 78. klika, 79. dvor, 80. Žane, 81. reta, 83. ime, 84. Jrak, 85. Pilat, 86. opilek, 87. teror, 88. pogoji.*

NAVPIČNO: *1. pripovedi, 2. razen, 3. ibis, 4. vid, 5. in, 6. Ruma, 7. Edi, 8. za, 9. kalam, 10. David, 11. ko, 12. Abo, 13. Dido, 14. Erato, 16. buče, 18. raz, 21. golorok, 22. glog, 23. enak, 26. tekam, 27. bron, 28. Avar, 31. Rab, 32. klor, 34. Ilir, 36. stop, 37. sodi, 39. opoj, 41. laks, 43. itak, 44. vino, 45. Dalibor, 47. skopneti, 49. sani, 51. zelo, 52. Neron, 55. romb, 57. capi, 58. cer, 61. park, 62. meča, 64. staro, 66. Malik, 67. laket, 68. zvok, 69. Dunaj, 71. slep, 73. dim, 74. zvar, 75. halo, 77. iti, 79. dro, 80. žig, 82. Al, 84. fr., 85. po.*

NA DIVJEM ZAPADU

(Nadaljevanje sledi)

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 17,2, najnižja 10,5, zračni tlak 1018,9, veter zahodnik 6 km, vlaga 50 odst., nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 10,9 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 5. aprila Vinko
Sonce vzide ob 5,41 in zatone ob 18,37. Dolžina dneva 12,56. Luna vzide ob 4,20 in zatone ob 16,08.
Jutri, PONEDELJEK, 6. aprila Ivo

Sindikalne lestvice plač in mezd trgovskih uslužbencev

Posebna paritetična komisija bo sestavila končne lestvice

Delavski predstavniki in delodajalci se bodo sestali 15. aprila - Neuradne lestvice Delavske zbornice CGIL

Sindikalne organizacije so se že pripravile za izvajanje sporazuma glede delovnih pogojev delavcev in uslužbencev v trgovinah. Kot je znano, so ta sporazum podpisali 27. marca po intervenciji vladnega generalnega komisariata in na ta način zadnji trenutek preprečili enotno stavko v vseh tržaških trgovinskih podjetjih.

Sporazum, o katerem smo takrat že podrobno poročali, uveljavlja vsedržavno delovno pogodbo, istočasno pa predvideva nekatera izboljšanja in predvsem povišanje plač in mezd za 2,5 odst. hkrati pa tudi združitev vseh dohodkov na osnovi načel vsedržavne delovne pogodbe.

Takoj po podpisu sporazuma ni bilo mogoče točno oceniti, kakšne bodo izboljšave, ki jih bo prinesel ta sporazum in je bilo potrebno daljše pripravljalno delo. Sindikalne organizacije so v tej zvezi pripravile nove tabele o raznih kategorij uslužbencev in delavcev. Te tabele so predstavniki Delavske zbornice že predložili združenju trgovcev, kar bodo v kratkem napravili tudi predstavniki Nove delavske zbornice. Nato se bo do 15. aprila sestala posebna tehnična paritetna komisija, ki jo bodo sestavljali sindikalni predstavniki in predstavniki delodajalcev in ki bo na osnovi osnutkov sindikalistov in osnutkov delodajalcev izdelala končne tabele.

Te končne tabele prejemkov bodo znane torej šele čez nekaj dni, vendar pa so že sedaj na osnovi računov Nove delavske zbornice CGIL — ki sicer nimajo uradnega značaja — razvidni poviški in novi prejemki raznih kategorij uslužbencev in delavcev trgovinskih podjetij.

Uradniki I. in V. kategorije bodo imeli po teh računih na mesec 2.131 lir prejemkov več (ženske 2.069 lir) in bodo prejemali zaokroženo plačo 87.400 lir (ženske 84.900 lir); uradniki II. in VI.a kategorije 1.571 lir več (ženske 1.383 lir) in mesečno plačo 64.500 (57 tisoč 200); III. kategorije 1.200 lir (1.060) in 49.300 (43.500) plače; IV. 1.025 (878), 42.100 (36.100); VII. 1.200 (1.020), 49 tisoč 300 (41.900); VIII. 1.025 (878), 42.100 (36.100).

Glede delavcev pa se tabele nanašajo na tedenske mezde in bodo prejeli delavci IX. in XIII. kategorije na teden 259 lir več (ženske 218 lir več) ter bodo njih zaokroženi prejemki znašali tedensko 10 tisoč 700 lir (za ženske 9.000 lir); X. kategorije 239 (202), 9.900 (9.400); XI. in XII.a 231 (196), 9.600 (9.100); XII. 224 (190), 9.300 (7.800); XIV 239 (202), 9.800 (9.300); XV.b za 8-urno delo 237 in torej tedensko 9.900 ter za 10-urno delo 262 in torej tedensko 10 tisoč 800 lir; XVII. 269, tedensko 11.100; XVIII. 252, tedensko 10.400.

Opozarjamo, da te tabele še niso dokončne in nimajo torej za sedaj pravne veljave, čeprav bodo končne tabele po vsej verjetnosti le v nekaterih podrobnosti nekoliko drugačne.

—«»—

Protesti proti oporiščem za izstrelke

Predvčeraj se je sestal odbor tržaške federacije KPI in razpravljal o sporazumu o oporiščih za raketne izstrelke v Italiji. Odbor je sprejel resolucijo, v kateri obsoja sklep Segnijeve vlade o zgraditvi ameriških oporišč za izstrelke na Sardiniji in v Venetu ter poudarja, da gre za izzivalno in napadalno dejanje ter za zaostritev mednarodnih odnosov. KPI opozarja Tržačane na nevarnost, ki jo predstavljajo oporišča v Venetu za Trst ter jih poziva, naj se enotno borijo za mir.

Izjavo v zvezi z oporišči je izdalo tudi tajništvo tržaške federacije Italijanske komunistične mladine. V njej protestira proti gradnji oporišč in poziva vso tržaško mladino, naj zahteva od vlade, da prekliče sklenjeni sporazum in sklepe. Komunistična mladina je poslala protest tudi predsedniku republike, vladi in predsedniku poslanske zbornice Leoneju.

Tajništvo FIOM - CGIL je poslalo predsedniku republike Gronchiju pismo, v katerem protestira proti gradnji raketnih oporišč v Italiji.

—«»—

Protest ZDŽ

Zveza demokratičnih žena sporoča, da je v imenu tržaških žena odločno protestirala proti oporiščem za jedrske izstrelke v Italiji. Zveza poziva vse žene, naj se združijo in naj preprečijo, da bi italijansko ozemlje postalo vojno oporišče.

Danes ob 16. uri na Općinah

KRAJEVNI ORGANIZACIJI PARTIZANOV IN BIVSIH POLITIČNIH PREGANJANCEV PRIREDITA DANES OB 16. URI NA OPČINAH - PIKELC KOMEMORACIJO OB PRILIKI 15. OBLETNICE USTRELITVE 71 TALCEV.
VSE DEMOKRATICNO PREBIVALSTVO JE VABLJENO, DA S SVOJO UDELEZBO POCASTI SPOMIN PADLIH ŽRTEV.

Nečloveški oče se opravičuje da je hotel napraviti samomor

Včeraj je Faina policija zaslišala - Opisal je, kako je preživel vse popoldne s hčerkico do umora - Pogreb nedolžne žrtve bo jutri ob 15. uri

Iviana

Triletna Iviana Fain, ki jo je njen oče predsinočnjim smrtno ranil s strelom v glavo, je včeraj nekaj ur po polnoči umrla na II. kirurškem oddelku glavne bolnišnice. Mlado in nedolžno žrtev družinske tragedije bodo pokopali jutri ob 15. Vest o groznem dogodku se je razširila kot blisk pri Sv. Soboti in Sv. Ani, nato pa v mestu in je povsod napravila globok in mučen vtis. Vsi pomilujejo nedolžno žrtev in uničeno družino.

Oče — morilec je bil včeraj od 10. do 14. na policijskem zasliševanju, nato so ga odpeljali v zapore. Zasliševanje se ni še končalo; gotovo pa je, da bo prišel pred porotno sodišče pod hudo obtožbo umora ter nedovoljene posesti orožja.

Nesrečna mati Licia je bila do zadnje ure ob posteljici hčerke, ki se je borila s smrtjo. Bedela je nad njo in je do zadnjega upala, da ji bo zdravniška pomoč rešila življenje. Toda vse je bilo zaman.

Ljubko dekletce se je predvčerajšnjim dopoldne brezskrbno igralo s svojo sovrstnico in se nadvse razveselilo, ko je prišel očka in ji povedal, da bosta odšla v mesto in da bosta skupaj vse popoldne. Stara mama jo je lepo odpravila in jima želela vesel popoldne. Fain se je s hčerko odpeljal k Sv. Ivanu, kjer sta kosila pri znancih. Takoj po kosilu sta se s tramvajem odpeljala od Sv. Ivana do Ulice Carducci. Tu sta izstopila in šla peš na trg pred cerkvijo sv. Antona. Vreme je bilo krasno; ob vodometu so se igrale gruče otrok in Iviana je bila vsa srečna. Pogovarjala se je z očkom, se igrala, pa zamišljeno gledala druge otroke s svojimi mamicami, golobe, stojnice. Očka pa jo je še bolj razveselil ko ji je kupil bonbone in malega zajčka, ki ga je tiščala k sebi ves čas do večera.

Od tam sta krenila proti morju ter po Korzu Cavour k avtobusni postaji na Trgu Libertà. Ure so kar letele in se je bližal čas dogovorjenega sestanka z ženo; zato je Fain naročil taksi in se odpeljal s hčerkico proti Sv. Ani do zadnje postaje avtobusa štev. 19. Tu sta izstopila in šla peš do gostilne ob cesti, ki pelje v industrijsko pristanišče, dobrih 400 metrov od glavne ceste. Fain je naročil četrt belega vina, oranžado in obložen kruhek. Usedla sta se za mizo na dvorišču, skupaj pojedla obložen kruhek in klepetala ter popila vino in oranžado.

Gostilničar se ne spominja točno, koliko časa sta bila tam; verjetno dobro uro ali dve. Fain ni pač vzbudil posebne pozornosti, ker se je obnašal normalno in je bil tam znan gost.

Preden sta se poročila, sta Sergio in Licia večkrat prišla skupaj v to gostilno, saj sta stanovala blizu; od tam pa vodijo razne kratke in mikavne poti za sprehode zaljubljenih parov. Tudi po poroki in še ko sta se ločila sta včasih prišla v to gostilno s svojo hčerkico.

Dan se je nagibal h kraju in sta odšla iz gostilne, po nekaj sto metrih pa krenila po betonskih stopnicah ob cesti na samotno stezo. Verjetno se je Fain usedel na tla tam, kjer je pred leti zaljubljen par posedal in delal lepe načrte za bodočnost. Za hip je podoživljal tiste vesele trenutke in vso zagrenjenost naslednjih let.

Dekletce mu je utrujeno zaspalo v naročju. Potegnil je iz žepa samokres in ustrelil otroka v sence. Včeraj je izjavil, da je hotel usmrtiti samega sebe. Ko je potegnil iz žepa samokres, je rekel v naročju spečemu otroku: «Zbogom Ivianа». Sam ne ve, tako pravi, kako je ustrelil otroka, namesto samega sebe.

Kod je potem šel do bara na trgu pred stadionom, ni znal povedati; verjetno po stezi do gostilne Zvan; od tod pa po cesti ob taborišču do bara. Tu je položil otroka na stol in rekel: «Ubil sem otroka; pokličite policijo».

Ko Fain pripoveduje dogodke usodnega dne, gre mirno in normalno do strela, po tem pa začne jokati in jecljati: «Odpusti mi Iviana».

Kdaj se mu je v glavi porojila strašna zamisel in kaj je sploh nameraval? Zagonetke, ki jih je težko uganiti. Njegovo početje je vse tako nesmiselno, kot da bi imeli opravka z blaznežem. In zakaj je ubil svojega edinega otroka, ki ni imel nobene krivde?

Pištolo je kupil pred nekaj dnevi v Ulici Mazzini in pred dobrim tednom je prostovoljno zapustil delo. Nekateri pravijo, da je dva dni pred zločinom pokazal pištolo ženi in ji rekel, da bo napravil samomor. Drugi pa pravijo, da ji je nekaj dni prej rekel: «Točila boš v kratkem krvave solze». Zaradi te grožnje se ga je žena baje precej bala.

Kdor Faina pozna že z mladih let, pravi, da je bil zelo delaven in dobrega značaja, čeprav precej zaprt vase. Ko pa je bil še dečko, je bil kot živo srebro in zelo družaben. Njegov značaj se je začel spreminjati, ko so mu po nesreči leta 1944 odrezali levo nogo pod kolenom. Ni se mogel več tako igrati s svojimi vrstniki in skakati brez skrbi. Vedno bolj ga je grizel občutek manjvrednosti. V družbi prijateljev je spoznal Licio, krasno in živahno dekle, in se strašno zaljubil vanjo. Skraja ga ni marala; ker pa ji je tako vztrajno dvoril, je pristala in sta se poročila. Toda kmalu so nastali spori, saj v hudi stanovanjski stiski in s čutom manjvrednosti zadostuje vsaka malenkost. Ločila sta se; a prav gotovo je bil Fain še vedno zaljubljen v svojo ženo in je vedno bolj trpel zaradi ljubosumnosti. Toda žena, kakor pravijo, se mu je odtujila in mu dala razumeti, da sta lahko samo dobra prijatelja. Tudi svojega otroka, ljubko Iviano, ki je bila ljubček ne samo svojcev, ampak vsega okoliša, je verjetno imel, po svoje sicer, zelo rad.

Morda je v zadnjih letih računal, kako bi prišel do svojega domka, v katerem bi kolikor toliko srečen lahko živel z ženo in hčerkico. Garal je in delaj tudi ponoči ter upal, da si bo spet pridobil ženo. Njegovo dejanje, strašno in grozno, ne more najti opravičila; lahko si predstavljamo ali ugibamo, kaj ga je do tega dovedlo.

Mlad je še in krepak mož. Čaka ga huda kazen. V dolgih letih za rešetkami ga čaka ne samo kazen, ki mu jo bo prisodilo sodišče; ampak podoba ljubkega otroka, ki mu je vzel življenje. To mu bo najhujša kazen.

Agenta letečega oddelka kvesture peljeta Faina po zaslišavanju v zapor.

Nesrečna mati

Odhod v Rim delegacije stanovanjskih upravičencev

Udeležila se bo vsedržavnega zasedanja, na katerem bodo razpravljali o odkupu ljudskih stanovanj

Združenje stanovanjskih upravičencev sporoča, da je njegov svet sklenil, da bo popolnoma podprl resolucijo o odkupu ljudskih stanovanj, ki so jo sprejeli vodje skupin občinskega sveta in podpisali svetovalci Tonel, Borghese, Lonza, Pincherle in Morelli. Resolucija namreč vsebuje osnovne zahteve resolucije združenja, katero je podpisalo na tisoče stanovanjskih najemnikov v Trstu. Združenje je pozvalo vse skupine v občinskem svetu, naj se pridružijo omenjeni resoluciji.

Včeraj pa je odpotovala v Rim delegacija, sestavljena iz tajnika Združenja stanovanjskih upravičencev D'Agosta ter članov vodstva Rocca in Fulignа, ki se bo danes udeležila vsedržavnega zasedanja, na katerem bodo razpravljali o odkupu ljudskih stanovanj. V naslednjih dneh pa bo delegacija stopila v stik z vladnimi organi in parlamentarci, katerim bo izročila resolucijo Združenja s podpisi prizadetih stanovalcev v Trstu. Delegaciji Združenja stanovanjskih upravičencev so se pridružili tudi predstavniki Združenja stanovanjskih najemnikov ter predstavniki stanovalcev hiš državnih železnic, pošte in INCIS, ki bodo skupno nastopali v Rimu. Tržaški parlamentarci pa so jim zagotovili svojo podporo. Po vrnitvi delegacije iz Rima bo v Trstu javno zborovanje, na katerem bodo delegati orisali rezultate svojega posredovanja v Rimu.

—«»—

Proslava obletnice konca španske vojne

Danes 5. aprila ob 11. uri bo v Ljudskem domu v Ulici Madonnina št. 19 na pobudo federacije komunistične mladine in KPI zborovanje, na katerem bodo ob 20. obletnici zaključka vojne v Španiji izrazili solidarnost protifrankovskim političnim jetnikom. Govoril bo poslanec Vidali.

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

Ob današnjem tekmovanju pevskih zborov

Prosvetna zveza je dolgo časa premišljevala, kako poživiti delovanje pevskih zborov ter hkrati nuditi pevcem, ki stalno obiskujejo vaje, enkrat ali dvakrat na teden malo zadoščenja za njihov trud. Zato je SPZ povabila na posvetovalni sestanek vse pevovodje. Na sestanku so se domenili, da bodo priredili tekmovanje pevskih zborov v narodni pesmi. Tekmovanje so zaradi upravičenih zadržkov prenesli od lanskega leta na letošnje.

Danes bo prvo izločilno tekmovanje v dvorani na stadionu «Prvi maj», na katerem bodo nastopili zbori prosvetnega društva «Albert Sirk» iz Križa, PD «Prosek-Kontovel», PD «Slovan» iz Padriča ter ljudskoprosvetni zbor od Sv. Marije Magdalene, ki je znan tudi pod imenom «Rota» ali zbor iz Rovt. Vsak zbor bo zapel poleg obvezne pesmi za moški zbor v priredbi V. Švare «Dobil sem pisemce» ter narodne «Pa se slišs» za mešani zbor še tri slovenske narodne pesmi po lastni izbiri. Vrstni red nastopov bodo določili pred začetkom tekmovanja z žrebom.

Nastop bo ocenjevala komisija, v kateri bodo Drago Čurk, ki je znan kot pevovodja pevskega zbora «Trst», ki je pred leti prenehal delovati; Ivan Grbec, tržaški glasbenik; Vladimir Lovec, pevovodja koprskega zbora in ravnatelj Glasbene šole v Kopru; Pavel Merku, tržaški glasbenik ter Vladi Premru, dolgoletni pevec moškega zbora «Ivan Cankar» od Sv. Jakoba. Najboljša zbora z današnjega tekmovanja pojdeta v finale.

Pevski zbori se vneto, čeprav tiho, pripravljajo, da zasedejo čimboljše mesto. Prav bi bilo, da prihite na prireditev vsi, ki želijo svojim zborom uspeh. Tako jih bodo s svojo veliko udeležbo najbolj ohrabrili ter jim pomagali k dobremu nastopu.

Na finalnem tekmovanju bo nastopil izven konkurence tudi Komorni zbor, ki je po več letih zopet začel vaditi. Izide tekmovanja bomo objavili v torek.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Izpred sodišča

Dve razpravi zaradi tihotapstva cigaret

Begunko so oprostili, jugoslovansko državljanko pa obsodili

Skoraj vsak dan so na tržaškem sodišču razprave zaradi jugoslovanskih cigaret, ki jih prinesejo na naše področje izletniki, ali pa Tržačani, ki gredo onkraj meje z obmejnimi propustnicami.

Včeraj je bila zaradi cigaret na zatožni klopi Valéria Cherstich, rojena v Zadru, zdaj pa živi v begunskem taborišču v Ul. Pradamano v Vidmu. Lanskega avgusta sta jo ustavila blizu glavne ribarnice v Trstu dva financarja, ker je imela pri sebi 50 paketov jugoslovanskih cigaret «Morava» in 2 litra likerja. Prijavili so jo seveda sodišču zaradi tihotapstva.

Na razpravi je priznala, da je imela cigarete in liker. Rekla je, da je blago kupila v Zadru, kjer je bila na obisku pri svojcih, cigarete in liker bi dala bolnemu očetu. Poudarila je, da je blago prinesla v dobri veri, ker ni pač vedela, da se ga ne sme prinesti v Italijo.

Sodišče jo je popolnoma oprostilo, ker dejanje ni kaznivo. Blago pa so zaplenili.

Manj sreče je imela na istem sodišču 39-letna Vera Sagodin iz Ljubljane, ki je 31. marca prišla z vlakom na izlet v naše mesto. Med carinskim pregledom na Općinah sta financarja našla med perilom v kovčku 72 škatlic cigaret «Morava». Prijavili so jo sodišču in aretirali.

Sodniku je dejala, da bi cigarete podarila svojim znancem v Trstu, nekaj pa jih zamenjala za drugo blago. Rekla je tudi, da ni bilo 72 škatlic, ampak 62. Nič ni pomagalo. Sodišče jo je obsodilo na 54.933 lir globe in na plačilo sodnih stroškov pogojno in brez vpisa v kazenski list.

SNG v TRSTU

V sredo 8. t. m. ob 13.30 in ob 20. uri v POSTOJNI
Marija Holkova
PEPELKA

RADIO

NEDELJA, 5. aprila 1959

RADIO TRST A

8.00 Jutranja glasba; 8.40 Slovenski folklorni motivi; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Glasbena matineja; 11.45 Kabalevski: Komedijantje, suita; 12.15 Za vsakogar nekaj; 12.40 Novosti v jazzu; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj — kronika 7 dni v Trstu; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Ciganski motivi; 15.20 Orkestra Guenther Fuhlisch in Bela Sanders; 15.40 Zbor Valentin Vodnik; 16.00 Glasbeni popoldan; 16.30 Plesna čajanka; 17.00 «Pahljača», veseloigra v treh dejanjih, ki jo je napisal Carlo Goldoni; nato Glasbena fantazija; 19.15 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Operetna glasba; 21.00 Pesniki in njih stvaritve; 21.20 Od melodije do melodije; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Večerni motivi v slovenskih pesmih; 22.30 Beethoven: Sonata št. 9 v A-duru za violino in klavir; 23.00 Trio Eddie Heywood; 23.30 Nočni ples.

TRST

7.45 Kmetijska oddaja; 14.30 «El Campanon»; 15.00 Pisatelji pri mikrofonu; 16.15 Kvartet Van Wood; 16.30 Prenos drugega polčasa nogometne tekme; 17.30 Simfonični koncert; 22.45 Pri klavirju Maureen Jones.

II. PROGRAM

16.00 Glasbene melodije vseh dežel; 17.00 Glasba in šport; 18.30 Plešite z nami; 20.30 Stirlindvajseta ura; 21.30 Operna glasba; 22.30 Sportna nedelja; 23.00 Eros Sciorilli in njegov orkester.

III. PROGRAM

19.30 Simfonične skladbe; 20.15 Večerni koncert; 21.20 Čarobna piščalka, opera v dveh dejanjih.

RADIO KOPER

Poročila v italijanščini: 12.30 17.15, 19.15 22.30.
Poročila v slov.: 7.30. 13.30 15.00.

6.00-7.15 Prenos RL; 8.00 Kmetijska oddaja: «Obisk pri vinogradniški skupnosti v Montinjanu — Pogovor med agronomom in Drejo»; 8.30 Z narodno pesmijo v nedeljsko jutro; 9.00 Naša nedeljska reportaža: «Utrinki s poti po komenskem Krasu»; 9.20 Zabavna glasba; 10.00-10.30 Prenos RL; 10.30 Operna glasba; 11.20 Simfonični koncert; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Glasba po željah; 12.50 Glasba po željah (II. del); 13.30 Za našo vas; 14.15 Veseli tržiški kvintet; 14.30 Sosedni krajі in ljudje; 15.10 Glasba po željah; 16.00-19.00 Prenos RL; 19.00 Sportna nedelja; 19.10 Glasbeni intermezzo; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba; 22.45 Plesna glasba.

SLOVENIJA

327.1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30 22.00, 22.55

7.35 Vedri zvoki; 8.00 Mladinska radijska igra; 8.45 Skladbe za violino in klavir; 9.15 Zabavna matineja; 10.00 Se pomnite, tovariši...; 10.30 «Iz narodne skrinje»; 11.30 Bedrich Smetana: Višegrad, Blanik — dve simfonični pesnitvi iz cikla «Moja domovina»; 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I.; 13.30 Za naše vas; 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II.; 15.25 Operetni zvoki; 16.00 Nace Grom: Vas skrbi za mesto; 16.30 Slovenski samospevi; 16.45 Boris Papandopulo: Concertino za trobento in godalni orkester; 17.00 Z zabavnimi melodijami in popevkami v dobro voljo; 17.30 Radijska igra — Zvonimir Bajsić: Gotjuta; 18.29 Uverture in arije iz oper G. Rossinija; 20.00 Nedeljska revija zabavne glasbe; 21.00 Obisk pri naših skladateljih; 22.15 V plesnem ritmu; 23.10 Od popevke do popevke; 23.30 Ivo Petrić: II. simfonija.

TELEVIZIJA

10.15 Oddaja za kmetovalce; 16.00 Prenos prihoda na cilj kolesarske dirke po Campanii in športna poročila; 18.00 Oddaja za otroke; 18.45 Perry Como Show; 19.15 Afriške pustolovščine: Ni perfektnega zločina, policijska povest, film; 20.10 Tedenski izbor dokumentarnih filmov; 20.30 Poročila; 21.00 Glasbeni varieté; 22.05 Resnične zgodbe o psih; 22.30 Sportna nedelja.

Jutri

14.00 Šolska ura; 18.30 Poročila; 18.45 Kako opremiti stanovanje; 19.05 Igra ansambel Van Wood; 19.35 Oddaja za delavce; 20.05 Šport; 20.30 Poročila; 21.10 Gospa hoče dragocen kožuh, film; 22.40 Današnji ritmi; 23.00 Poročila.

RTV JUGOSLAVIJA

11.00 Kmetijska oddaja — Zagreb; 15.00 Prenos programa tuje TV postaje; 20.00 TV dnevnik — Beograd; 20.20 «Sprejem v partijo po smrti», dokumentarna oddaja za 40. obletnico ZKJ — Beograd; 20.40 «Servisna postaja», glasbena revija — Beograd; 21.50 Jean Anouilh: «Šola za očete», v izvedbi gledališča «Ad hoc» — Ljubljana.

Jutri

20.00 Oddaja iz poljudne znanosti — «Neslišna patrulja» (o ajrinistih) — Beograd; 20.30 «Velik in mali», celovečerni domači film — Beograd.

GLEDALIŠČA

VERDI

V četrtek ob 21. uri bo koncert tržaškega simfoničnega orkestra pod vodstvom Rudolfa Alberta ter s sodelovanjem pianista Pietra Spada. Na sporedu so dela Beethovna, Čajkovskega in Straussa.

TEATRO NUOVO

Danes ob 17. uri predstava komedije «Vrtiljak», ki jo je napisal Massimo Dursi

KINO

Excelsior. 14.00: «Suhi ples», Jerhy Lewis, Vistavision.
Fenice. 15.00, 18.40, 21.50: «Velika deželа», Gregory Peck, Jean Simons, Caron Baker. Technicolor, technirama.
Nazionale. 16.00: «Ljubezen in smola», M. Mastroianni, V. Cortese, M. Arena.
Arcobaleno. 14.00: «Potovanje», Deborah Kerr, Yul Brynner. Technicolor.
Supercinema. 14.00: «Mačka», F. Arnoul, resnična zgodba o špijonki v okupirani Franciji.
Filodrammatico. 14.00: Nastop skupine Cecé, Doria in Rosy de Sevilla v reviji «Parada žena». Na platnu: «Renegati iz Wyominga».
Grattacielo. 14.00: «Policarpo, ufficiale di scrittura».
Cristallo. 14.00: «Rakete v vrtu», Paul Newman, Joane Woodward, Joan Collins, Jack Carson. Cinemascope.
Capitol. 13.30: «Deset zapovedi».
Astra Rojano. 14.30: «Čas življenja», J. Gavin, L. Pulver.
Alabarda. 14.00: «Običajni neznanci», Vittorio Gassman, Marcello Mastroianni, Rossana Rory, Totò.
Aldebaran. 16.00: «Ni časa za umiranje», V. Mature, Leo Genn.
Ariston. 14.00: «Zbogom orožje», R. Hudson, J. Jones.
Aurora. 13.30: «Vikingi».
Garibaldi. 14.00: «Usoda cesarice». Tretji del Sissi.
Ideale. 14.30: «Dracula — vampir». Mladoletnim prepovedano Technicolor.
Impero. 14.00: «Usoda cesarice», Sissi, tretji dogodek.
Italia. 14.00: «Običajni neznanci», Vittorio Gassman, Marcello Mastroianni, Rossana Rory, Totò.
Moderno. 14.00: «Zakon močnejšega», Glenn Ford Cinemascope, technicolor.
S. Marco. 14.00: «Colnarji z Volge», J. Derek, D. Addams.
Savona. 14.00: «Siegfried», S. Fischer.
Viale. 14.00: «Pistolero iz Utaha», R. Calhoun.
Vittorio Veneto. 13.15: «Gostišče šeste sreče», Ingrid Bergman, C. Jurgens.
Belvedere. 14.00: «Zakon vešal», J. Cagney.
Marconi. 14.30: «Krasne Sabrinine noge», M. Van Doren.
Massimo. 14.30: «Ognjeni zaton», Rory Calhoun, Martha Hyer.
Novo cine. 14.00: «Moja babica policaj», Tina Pica.
Odeon. 14.30: «Razbeljene cevi», Sterling Hayden, Y. De Carlo.
Radio. 14.00: «Ljubezen v vojni». Cinemascope, technicolor.

KINO V MILJAH

Verdi: «Nevarne žene», Sylva Koscina.
Roma: «Otok piratov». Technicolor.
Volta: «Prva ljubezen», A. Panaro, C. Gravina.
Europa: «Pionirji Zahoda», V. Mayo.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V TRSTU

PRIREDI

tekmovanje pevskih zborov v narodni pesmi

DANES OB 16. URI v dvorani na stadionu «Prvi maj»: Tekmujejo pevski zbori iz Padriča, Proseka - Kontovela, Sv. Križa in Rovt.

12. aprila 1959 ob 16. uri v Borštu: Tekmujejo pevski zbori iz Bazovice, Boršta, Doline in Lonjerja - Katinare.

19. aprila 1959 ob 16. uri finale v Avditoriju v Trstu: Tekmujejo pevski zbori, ki so dosegli na obeh predtekmovanjih prvo in drugo mesto.

Vsa tri tekmovanja bo ocenjevala strokovna komisija.

Slovenska prosvetna zveza bo podelila za prvo, drugo, tretje in četrto mesto v finalni tekmi prvo, drugo, tretjo in četrto nagrado.

Vstopnina 100 in 50 lir.

MALI OGLASI

NAJLEPSA DARILA vašim sorodnikom in prijateljem v Jugoslaviji so ameriška BUNDA, VETRNI JOPICI, MONTGOMERY, dežni ali balonski plašč, dežnik, nogavice, rokavice, kos blaga za moško ali žensko obleko ali spominski predmet, kar vse lahko dobite po najugodnejših cenah V VELIKI MANUFAKTURNI TRGOVINI «MAGAZZINI ALLA STAZIONE» V TRSTU, UL. CEL-

LINI 2 (le nekaj korakov od po- st.). Stroške pošiljk v Jugoslavijo krijemo mi. S tem odrekom vam priznamo poseben popust. Oglejte si, neobvezno, naio bogato izbiro!

PRVOVRSTNA DELIKATESNA TRGOVINA v mestnem središču, zelo velik dohodek, se proda pod izredno ugodnimi pogoji. Telefonirati na štev. 91-694. Pollak, Carducci 30.

PISALNI STROJ znamke «Olivetti Lesicon» s slovenskimi črkami proda zasebnik. Telefonirati na štev. 91-694. Pollak, Carducci 30.

POUČUJEM VSE PREDMETE. Uspeh jamčim. Cene nizke. Pismo posla 0252037, Trst.

OTROŠKE VOZIČKE, športne vozičke, zimnice originalne Permaflex in vsakovrstno pohištvo dobite pri MADALOSSO v Trstu, Ulica Torreblanca vogal Trento Oltobre.

DRUSTVO SLOVENSKIH UMETNIKOV V TRSTU

vabi vse članstvo na zanimivo predavanje prof. dr. Ježa «O novejšem razvoju slovenistike v Italiji in italijanistike v Sloveniji». Predavanje bo v ponedeljek dne 6. aprila ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani. Vabljeni so vsi, ki jih zanima tema predavanja.

N O V O:
Melik: *Slovenija II. zv. 3. knjiga* L 1.500.—
Hugo: *Človek ki se smeje* L 2.350.—
Stole Popov: *Tole Paša* L 1.450.—

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 61-792

ŠKOCJANSKE JAME
vas vabijo

OGLED VSAK DAN IN OB VSAKI URI
Cene: 200, 100, 40 din.

GOSTINSKI OBRATI: «RISNIK» v Divači in gostilna pri Skocjanski jami Vam nudijo tuje in domače specialitete in domača vina.

ŠIVALNI STROJ Borletti
«Perfektni šivi»
(svetovnega slovesa, dobil je mednarodno nagrado zlatega kompasa)
«S premikom vzvoda preide avtomatično z ravnega šiva na vezenje ,zig-zag', šiva gumbnice in gumbe»
CENE od 40.000.— dalje. Na obroke do 30 mesečnih obrokov.
Obrnite se na pokrajinskega ekskluzivista
Podjetje BAZZANELLA UMBERTO, Trst, Ul. F. Venezian 5 tel. 24-197
Pošilja se tudi v inozemstvo

ZAHVALA

Prisrčna hvala vsem, ki so počastili spomin naše nepozabne matere

MARIJE MILIČ

Še posebno zahvalo domačemu pevskemu zboru, darovalcem cvetja ter vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoče družine PERIC in MILIČ

Saležu, 5.IV.1959

ZAHVALA

Globoko ganjeni za neštete pazljivosti in sožalja izražena nam ob priliki ločitve našega dragega

VLADIMIRA STARCA

se iskreno zahvaljujemo vsem tistim ljubeznivim osebam, ki so na različne načine počastili njegov spomin in z nami sočustvovali.

Družine: STARC - CERGOL in VIARENGO

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 4. aprila se je v Trstu rodilo 14 otrok, umrlo je 14 oseb, poroka pa je bila ena.

POROČILA STA SE: mehanik Remigio Fontanot in gospodinja Julanda Colbasso.

UMRLI SO: 2-letni Sergio Klingendrath, 79-letni Giovanni Baldas, 62-letna Giuseppina Rossit vd. Rocco, 38-letna Florita Borghello por. Marchetti, 75-letna Antonia Vattovaz por. Marsi, 3-letna Iviana Fain, 64-letni Antonio Colombin, 79-letni Luigi Grimalda, 57-letni Giovanni Vascotto, 93-letna Vittoria de Marchesetti vd. Chini, 81-letni Giuseppe Marzi, 75-letna Maria Teresa Duce vd. Roli, 55-letna Alice Boeck por. Schneider, 62-letna Maria Petric por. Bertaglia.

OKLICI

Uradnik Tullio Morin in gospodinja Leonilda Tomasich, inž. Bruno Rocco in dr. kemije Arduina Pascucci, natakar Elvio Davanzo in šivilja Marinella Tremul, sprevodnik Sergio Colonna in gospodinja Fulvia Irmani, poštni uslužbenec Giuliano Peternelli in frizerka Esterina Romano, uradnik Francesco Masiello in gospodinja Mirella Cefalo, karabinjerski brigadir Mariano Mancini in uradnica Rosa Acclavio, inž. Claudio Lonardieri in gospodinja Enrichetta Bonetti, prodajalec Renato Bratos in prodajalka Mariagrazia Clavi, uradnik Bruno Millo in uradnica Liana Bregant, agent CP Giuseppe Catalanotti in frizerka Alice Buranei, radiotelegrafist Sergio Brandolin in gospodinja Rita Furlan, težak Riccardo Michelic in gospodinja Graziella Ragazzi, kurjač Antonio Giudici in gospodinja Caterina Lettich, mehanik Luigi Lo Nigro in delavka Erminia Osvald, mehanik Ennio Bisiacchi in gospodinja Anna Maria Azzolin, hotelir Giovanni Besa in uradnica Liliana Skrinjar, finančni stražar Alfredo Giorgio in uradnica Odetta Fiorentin, mehanik Domenico Catalano in gospodinja Nella Govelli, gostilničar Mario Marzari in gospodinja Gilda Grando, uradnik Giulio Cravos in gospodinja Lucia Kornfeind, uradnik Giovanni Ferrara in bolničarka Luigia Triscoli, uradnik Paolo Marsi in uradnica Dorotea Doljak, agent javne varnosti Antonio Feancioso in frizerka Marisa Ida Caldera, karabinjer Virgilio Salciccia in gospodinja Maria Cristina Salciccia, uradnik Ovidio Rotta in uradnica Lina Labinaz, Cosimo Martucci in Maria Campanella, šofer Antonio Savron in gospodinja Giustina Strajn, uradnik Federico Castelli in gospodinja Francesca Saveria Fuersager, agent javne varnosti Achille Corea in gospodinja Maria Rizzi, Velimir Hoffmann in Odile Pimpach, kovač Giorgio Novello in prodajalka Bruna Cervazzi, delavec Just Bakič in gospodinja Tereza Jurkič, agent CP Giorgio Bonivento in gospodinja Liliana Brischia, zidar Umberto Vittori in natakarica Bianca Donvito, kuhar Giovanni Giraldi in gospodinja Jole Rigo, instalater Ubertino Zoppelaro in šivil

Goriško-beneški dnevnik

Včeraj na sedežu trgovinske zbornice v Gorici

Priprave za uresničitev načrta avtomobilske ceste Palmanova-Ljubljana

Zaželen bi bil sestanek predstavnikov trgovinskih zbornic iz Gorice in Ljubljane

Včeraj dopoldne je bil na sedežu zbornice za trgovino, industrijo in poljedelstvo v Gorici sestanek, na katerem so obravnavali načrt za gradnjo avtomobilske ceste Palmanova - Gorica - Ljubljana. Prisotni so bili: poslanca Martelo in Franco, predsednik trgovinske zbornice Bigot, predstavnik župana dr. Poterzio, predstavnik pokrajine Zernetti, predsednik ACI inž. Loštrti, predstavnik zveze industrijcev Caccese, predstavnik zveze trgovcev Trobitz, predstavnik pokrajinskega urada za turizem dr. Mauro ter generalni tajnik trgovinske zbornice dr. Candutti.

Na podlagi sporočil predstavnika trgovinske zbornice in upoštevajoč gospodarske razmere, ki narekujejo povezavo italijanskih avtomobilskih cest z jugoslovanskimi, povezavo, ki bi pospešila trgovske in turistične stike s Padsko nižino in Balkanskim polotokom, bar bi predstavljala najkrajšo in najcenejšo zvezo med milanskim in ljubljanskim cestnim vozliščem, so prisotni poudarili, da je mogoče ta načrt doseči z upoštevanjem načrta, ki ga je prikazal inž. Caccese na posvetovanju za prometna vprašanja Treh Benečij v Trstu 23. junija leta lanskega, ki ga je objavil v poslovni publikaciji goriški avtomobilski klub. Ker bi ta cesta nujno morala prečkati goriško občino, bi dala mestu nove možnosti gospodarskega razvoja, ki je utrpelo hud udarec z mirovno pogodbo. Nova cesta bi predstavljala lokalno in normalno nadaljevanje evropskih avtomobilskih cest proti vzhodu, ki jih predviduje tudi izjava OZN odobrena 16. septembra 1950, iz Pariza, čez Lyon, Turin, Milan do Palmanove.

Obsežna resolucija, ki v uvodu ugotavlja zgoraj navedena dejstva, se zaključuje s pozivom na državo, naj upošteva pomen ceste za državno gospodarstvo in za gospodarstvo naše pokrajine in Gorenjske. V tem smislu naj bi se vršila pogajanja z Jugoslavijo, ki naj bi privolila k izvedbi tega načrta. Pripravljalni odbor pa se obvezuje, da bo pomagal izvesti to delo.

Kakor smo izvedeli, je pripravljalni odbor sestavljen iz predstavnikov trgovinske zbornice, občine, pokrajine, ustanovljenega za turizem in avtomobilskega kluba.

Ker smo v našem listu že večkrat poudarili željo, da bi prišlo čimprej do stvarnih korakov, smo mnenja, da bi bil sestanek predstavnikov goriške trgovinske zbornice ter trgovinske zbornice v Ljubljani zelo koristen in tudi potreben.

Resolucija krminskega občinskega sveta

Krminski občinski svet je na zadnji seji soglasno sprejel resolucijo, v kateri poudarja, da se zaradi vojaških uslug na področju krminske občine prepoved gradnje novih hiš, nadzidavanja, sekanja drevja, sejanja trave, kopanja jarkov za vodovod, napeljave električnih žic, kopanja gramoza ni bilo izdano odobrenje vojaških oblasti, zahteva od davčnega urada revizijo katastrov na zemljo in na poslopja ter pregledajo obenem tudi seznam obrtnikov in industrijcev, trgovcev, ki pridejo v poštev za davek na dohodke in za dodatni davek.

—«»—

Globe in prekrški v preteklem mesecu

V mesecu marcu so mestni stražniki prisodili 162 glob zaradi naslednjih prekrškov: zaradi kršitev pravilnika o mestnem prometu 136, pravilnika mestne policije 8, pravilnika poljskih paznikov 5, gradbenega pravilnika 2, higienskega pravilnika 1, pravilnika o prodaji nn drobno 5, odredbe prefekture o zapiranju lokalov 1, pravilnika o pseh 2 in zakona o cestnem prometu 2.

Konjederec je vlovil 24 psov brez nagobčnika.

—«»—

Brda cvetejo

V Brda je prišla spomlad: drevje cvete in daje vtis, kot da je po pobočjih toliko belih kep. Lepših kot so sedaj, si ni mogoče misliti. Še lepša, predvsem mikavnejša pa bi bila po njih speljana lepa cesta in če bi imeli vaščani vodovod. Brez tekoče vode si skoraj ne moremo misliti razvoj turizma. Že sedaj, ko še ne moremo govoriti o suši, morajo avtomobilske cisterne dovažati vodo v vodnjake v Steverjanu. Ob tako trdi vsakdanjosti izgubijo tudi Brda svojo romantično privlačnost.

—«»—

Rojstva, smrti in poroke

Od 29. marca do 4. aprila se je rodilo 8 otrok, umrlo je 10 oseb, oklicev je bilo 11, poroke pa so bile 3.

RODILI SO SE: Mariarosa Pascoletti, Roberto Manfreda, Gabriella Di Stasio, Angelo Cantarut, Carla Lombardi, Flavio Padovan, Alda Marussi in Giorgio Vecchi.

UMRLI SO: 70-letna Humar Alojzija vd. Micułus; 67-letna Giovanna Devetag, 64-letni upokojenec Silvestro Musina, 67-letni upokojenec Massimiliano Macoratti, 86-letna Regina Petrik vd. Caissutti, 73-letna Maira Luis vd. Grudina, 51-letni Stefano Skrt, 55-letna Ida Belli por. Lippi, 73-letni upokojenec Angelo Bizaj, 65-letni Luigi Conati.

OKLICI: železničar Ennio Alt in Anna Maria Pasqualini, uradnik Umberto Codiglia in učiteljica Podlina Zoia, uradnik Martino Viel in Nadia Bradaschia, sel Giuseppe Palmiero in Consiglia Manna, delavec Bruno Simonetti in Milvia Marega, orožnik Achille Macera in Lucia Gianuario, šofer Giuseppe Ciampa in Silvana Ianni, mehanik Ottavio Chiopris in Santa Cristofoli, uradnik Paolo Marsi in uradnica Dorotea Doljak, šofer Ferruccio Sclauzero in Maria Pecorari, geometer Sergio Feruglio in Natalia Vucchi.

POROČILI SO SE: geometer Fabio Lutman in učiteljica Maria Innecco, oficir Tullio Vidulich in uradnica Lina Lazzari, uradnik Francesco Dipietro in Adelina Marega.

—«»—

Ker so padli s kolesa oče in sinčka v bolnišnico

Včeraj je 33-letni Elvito Pompeo iz Ul. Lungo Isonzo naložil na kolo svoja dva sinčka, 7-letnega Maurizia ter 4-letnega Francesca, da bi ju peljal na izlet proti Furlaniji, toda že pri Majnici je bilo njihovega izleta konec. Oče je namreč iz neznanih vzrokov nesrečno padel.

Mimoidoči, ki so jim prišli na pomoč, so ustavili neki zasebni avto, ki je ponesrečence peljal v bližnjo bolnišnico S. Giusto. Očeta, ki je bil po obrazu samo opraskan, so obvezali in odposlali domov, otroka pa so odpeljali v bolnišnico Brigata Pavia. 7-letni Maurizio si je pri padcu razbil nekaj zob, prebil zgornjo ustnico ter ranil po glavi; v bolnišnici bo moral ostati 10 dni. 4-letni Francesco pa bo ostal v bolnišnici 8 dni, ker se je pri padcu ranil v zgornjo ustnico ter po glavi, seveda če ne nastanejo komplikacije.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes je čez dan in ponoči odprta lekarna Alesani, Ulica Carducci 12, tel. 22-68. Dopoldne pa Ponti e Bassi v Rastelu 26, tel. 33-49.

Seja doberdobskega občinskega sveta

Včeraj zvečer je bila v prostorih županstva seja doberdobskega občinskega sveta, na kateri so razpravljali o sledečih točkah dnevnega reda: odobritev seznama občinskih revežev in dodatni pregled načrta za gradnjo pokopališča v Dolu, za katerega se bo morala občinska uprava sposoditi še en milijon lir. Napravili so seznam delovišč za leto 1960 ter se pogovorili o tarifi za vodo, ki znaša 80 lir za kubični meter. S tem v zvezi naj povemo, da imajo vodo vse družine v Doberdobu in na Poljanah, odkar je upravo vodovoda prevzel CAFO. Prej so imeli vodo samo po nekaj ur dnevno, na Poljanah pa je sploh niso imeli. Tudi potrošnja elektrike za črpalko je sedaj veliko manjša. Poprej je šlo okoli 180.000 lir mesečno, sedaj pa samo 58.000 lir, kar je šlo vse iz občinske blagajne. Vse kaže, da se bo tarifa še za nekaj lir znižala. Občani so s sedanjo dobavo vode nadvse zadovoljni, saj jo imajo ob vsaki uri.

—«»—

Spet gradijo ljudsko hišo v Sovodnjah

V Sovodnjah so pričeli graditi ljudsko hišo na začetku vasi, v katero bodo naselili tiste družine, ki živijo v neprimernih stanovanjih. V njej bo prostora za šest družin. Sedaj, ko se je delo znova pričelo, se upa, da ne bo novih nepotrebnih zastojev.

—«»—

DAROVI

Za Dijaško Matico daruje Franc Jarc iz Doberdoba, Tržaška ulica, 2600 lir.

Ob prisotnosti velikega števila mladine

Obnovitev prosvetnega društva «Naš prapor» za Pevmo in Oslavje

Važno delo prof. Viktorja Vižintina - Kaj imajo v programu

V petek ob 20. uri je bil v Pevmi množični sestanek mladine iz Pevme in z Oslavja. Sestanek je bil sklican z namenom, da se obnovi društvo «Naš prapor», ki je v presledkih obstajalo od leta 1906 dalje in v katerem so se vedno udejstvovali vsi Oslavci in Pevmci. Sestanek je otvoril prof. Viktor Vižintin, ki je prisotnim obsežno prikazal velik pomen prosvetnega delovanja v borbi za obstoj in razvoj našega naroda. Pevmska in oslavska mladina zaradi pomanjkanja pravilne zaposlitve in usmeritve zapravlja prosti čas na cesti ali pa v gostilnah. S tem ne koristi niti sebi, še manj pa naši narodni skupnosti. Da bi se ta nezdrav pojav odpravil, je najboljša pot obnovitev prosvetnega društva, v katerem bo mladina klesala svoj značaj in se usmerjala.

Ko je govoril o bodočem delovanju društva, je profesor Vižintin rekel, da bi imelo društvo tri odseke: pevski zbor, dramsko družino in športni odsek.

Prisotni so nato izvolili komisijo, ki je predložila imena odbornikov, ki so jih prisotni sprejeli. V sedemčlanski odbor bodo nato pritegnili še dva člana.

Danes ob 12. uri bodo imeli odborniki prvo sejo, na kateri bodo izvolili predsednika in si razdelili delo. 25. aprila bodo šli člani društva na izlet v Koper, kjer bodo obiskali tovarno motociklov Tomos.

Ko poročamo o tem nadvse važnem dogodku, si ne moremo kaj, da ne bi s tega mesta pozdravili nadvse hvale vredno dejanje prof. Viktorja Vižintina, ki ni niti član društva, pa se mu je vseeno posvetil z vsem srcem in z vso dušo, in to prav zaradi tega, ker je globoko čutil potrebo po tem koraku. Dogodek, ki je posnemanja vreden.

—«»—

Obvestilo za učitelje

Učitelji, ki bi radi dobili suplence v šolskem letu 1959-1960, naj napravijo prošnjo do 30. aprila. Ministrstvo je odredbo izdalo 1. aprila. Kdor želi, jo lahko prebere na šolskem skrbništvu, šolskem nadzorništvu in pri didaktičnih ravnateljstvih.

—«»—

Goriško županstvo javlja, da bodo jutri 6. t. m. pričeli kopati jarek za namakanje v Ul. Scogli. Cesta bo zaprta okoli 20 dni.

—«»—

Občni zbor goriškega podpornega društva

V nedeljo 12. aprila bo imelo goriško podporno društvo svoj redni letni občni zbor na leto 1958. Občni zbor bo v prostorih ZSPD v Ul. Ascoli 1-I, ob 9. uri dopoldne odnosno ob 10. uri, če pri prvem sklicanju ne bi bilo prosotnih vsaj polovica društvenih članov.

Odbor vabi vse člane, podporne in redne, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora.

—«»—

V Doberdobu sta se poročila Andrej Gergolet in Emica Gergolet. Zavednemu mladeniču in njegovi zakonski družici želijo vse dobro v življenju vaščani in uredništvo našega lista.

V Sovodnjah sta se poročila Josip Tomsič in Marija Mozetič. Priljubljenima domačinoma želijo obilo sreče v skupnem življenju znanci in prijatelji ter uredništvo našega lista.

Razdelitev nagrad kmetovalcem

Danes ob 10.30 bodo v vojnem muzeju na Kornu (Trg De Amicis) v Gorici razdelili nagrade kmetovalcem, ki so si uredili hleve in skednje.

—«»—

Danes tekma Juventina : Casarsa

Danes ob 15. uri bo na igrišču v Štandrežu zelo važna tekma med domačo Juventino in Casarso za prvenstvo dilettantov. Ljubitelji Juventine naj pridejo v velikem številu na igrišče navijat za svoje predstavnike.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «V ljubezni in vojni», R. Wagner, D. Wynter.

VERDI. 17.00: «Gospa moja teta», R. Russell.

VITTORIA. 15.15: «Ponosni upornik», A. Ladd, O. De Havilland.

CENTRALE 17.00: «Tom in Gerry v tretjem srečanju», barvna slikanica.

MODERNO. 17.00: «Bičanje».

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja temepratura 17,4 stopinje ob 13. uri, najnižja 3,8 stopinje ob 5,10. Vlage 52 odstotkov.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Danes Triestina v Rimu proti Laziu

Enajstorica Lazia šibkejša postava Triestine nespremenjena

Pri Laziu bo Molino nadomestil Eufemija, Costariol pa Bravija - Bizzarri ne bo mogel igrati?

Po dveh tekmah na domačih tleh je morala Triestina pripraviti kovčke in se odpeljati v Rim. Tam bo morala sprejeti borbo z enajstorico Lazia, ki se nikakor ne more zadovoljiti z 22 točkami, ki si jih je po 25 nedeljah prvenstva priborila.

Sicer je tradicija nasprotna Triestini in prav zaradi tega bodo morali biti budni od začetka do konca igre. Sicer so nekateri mnenja, da je Humberto Tozzi glavna puščica napada Lazia in da je dovolj njega ustaviti. Naloga je težka, a menijo, da bo moral Szoke prevzeti nalogo angela varuha tega res odličnega igralca. To pa zato, da bo Bernardin bolj prost.

Lazio v zadnjih letih, ko so začeli z ekonomijo v nasprotju s trošenjem milijonov za igralce, ki niso toliko koristili klubu kot so od njih pričakovali, ni ekipa, ki bi lahko vzbujala strah. Vendar lahko najde ugoden dan in tedaj ni ekipe, ki bi lahko zadržala napadalnost Tozzija in tovarišev.

Na srečo Lazio ni v dobrih vodah; trener ne bo mogel razpolagati z nekaterimi dobrimi igralci. Ima sicer na razpolago mlajše nogometaše, a verjetno Costariol ne bo v višini Bravija. Poleg tega ne bo igral Bizzarri, o katerem trde, da ima izpah gležnja. Z druge strani pa predvidevajo, da bo Molino, ki bo prevzel mesto Eufemia, precej ojačal obrambno vrsto.

Triestina bo nastopila s postavo, ki je bila že dvakrat uspešna. Pravijo, da v tretje gre rado, vendar optimizem za nedeljsko srečanje ni preveč na mestu. Posebno pa ne za igralce Triestine.

Enajstorici bosta nastopili v sledeči postavi:

TRIESTINA: Rumich, Tulissi, Brach; Szoke, Bernardin, Rimbaldo; Tortul, Massei, Bresolin, Del Negro in Santelli.

LAZIO: Lovati, Molino, Lo Buono; Carradori, Janich, Tagnin; Bizzarri (?), Franzini, Tozzi, Costariol in Prini.

—«»—

Nogometni turnir v Sofiji

Italija premagala Madžarsko Bolgarija pa Vzh. Nemčijo

SOFIJA, 4. — Italija in Bolgarija se bosta v ponedeljek 6. aprila srečali za prvo mesto na mednarodnem nogometnem turnirju Evropske zveze nogometnih klubov.

Danes so italijanski mladinci premagali Madžare z 1:0 (1:0) in si s tem priborili pravico, da se srečajo z bolgarskimi, ki so odpravili Vzhodno Nemčijo s 3:0 (3:0). Ta enajstorica se bo srečala z Madžarsko za tretje in četrto mesto.

—«»—

Danes v Trstu

NOGOMET

Ponziana - Fiumicello, dilettanti, igrišče Pončane ob 15.30.

Crda - Istria, diletanti, igrišče pri Sv. Ivanu ob 15.30.

Muggesana - Libertas, dilettanti, igrišče v Miljah ob 15.30.

Cava Romana - Aiello, dilettanti, igrišče v Nabrežini ob 15.30.

KOSARKA

Stock - Lanco Pesaro, I. ser., športna palača ob 18. uri.

Julia Ts-Olimpia Hausbrandt, Ser. B ženske, telovadnica v Ul. della Valle ob 11.30.

Excelsior Ts - Bocen, Ser. C moški, telovadnica v Ul. della Valle ob 11.30.

LAHKA ATLETIKA

Otvoritvene tekme Fidala za moške in ženske, občinski stadion, ob 8.30.

ODBOJKA

Libertas - Fiamma Benetke, Ser. B moški, igrišče v Ulici Franca ob 10.30.

CRDA - Gasilci Ts, Ser. B moški, telovadnica v Miljah, ob 15. uri.

Spes Ts - Polisportiva Friuli, Ser. A — skup. A, telovadnica v Miljah ob 12.45.

HOKEJ NA TRAVI

Cus Ts - US Triestina, državno prvenstvo, igrišče v Ul. Flavia ob 8. uri.

Cus Ts - Fiamma Gorica, juniorsko prvenstvo, igrišče v Ul. Flavia ob 9.30.

US Triestina - UST, juniorsko prvenstvo, igrišče v Ul. Flavia ob 11. uri.

KONJSKE DIRKE

Dir (trotto) na Montebellu. Začetek ob 15. uri.

Namizni tenis za novince in člane

Pripravljalni odbor slovenskih športnikov bo v aprilu priredil

NAMIZNOTENISKO TEKMOVANJE ZA NOVINCE IN ČLANE

Tekmovali bodo posamezniki. Vpisnina 100 lir za vsakega tekmovalca, društva pa bodo doplačala še 300 lir ne glede na število igralcev, s katerim bodo nastopila.

Podrobnejša pojasnila v Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška, kjer je tudi vpisovanje od 31. marca do 10. aprila.

Na osnovi rezultatov tega tekmovanja bo izvedena kategorizacija naših «mojstrov» bele žogice. Vabljeni k številni udeležbi.

V Abetonu za «Pokal Foemina»

Schir (It.) in Zupančičeva (Jug.) na tretjem in četrtem mestu v spustu

Avstrijskima smučarkama Hanelovi in Trandlovi prvi dve mesti

ABETONE, 4. — V odsotnosti švicarskih smučark, so Avstrijke v prvem dnevu tekmovanja za «Pokal Foemina» zasluženo odnesle prva mesta. Le Italijanka Schir in Jugoslovanka Zupančičeva, ki je vrhu tega imela smolo, ker je padla, sta se vrnili med avstrijskimi smučarkami.

Včeraj je bil prvi dan tekmovanja, 9. po vrsti. Smučarke so tekmoval v spustu, katerega proga je bila dolga 1.500 s 350 m višinske razlike.

Helga Hanel je prišla prva na cilj in sicer 2/10 pred Trandolovo.

Vrstni red je sledeč:

1. Helga Hanel (Avstrija) 1'09"6; 2. Eder Trandl (Astr.) 1'09"8; 3. Jolanda Schir (It.) 1'10"5; 4. Vlada Zupančič (Jugoslavija) 1'10"9; 5. Kathy Hoerl (Avstr.) 1'11"2; 6. Jole Poloni (It.) 1'11"6; 7. z istim časom Tina Poloni in Lina Zecchini (It.) 1'11"7; 9. Ljesle Sprengen (Avstr.) 1' in 11"8; 10. Maja Rutar (Jug.) 1'14"4.

—«»—

PO MNENJU «DIE PRESSE»

Madžari naklonjeni povratku Kocsisa

DUNAJ, 4. — Dunajski dnevnik «Die Presse» javlja, da krožijo glasovi o povratku Kocsisa v domovino. Ti glasovi krožijo v budimpeštanskih športnih krogih, ki so mnenja, da so madžarski športni forumi naklonjeni povratku bivšega igralca «Honveda» in državne reprezentance Sandorja Kocsisa, ki sedaj igra za FC Barcellono.

Vse to po mnenju istega dnevnika, se isti krogi protivijo povratku Ferenca Puskasa, če bi ta hotel pustiti «Real Madrid», za katerega nastopa.

LAHKA ATLETIKA

AUSTIN, 4. — Olimpijski prvak Bobby Morrow je snoči premagal v teku na 100 m Ita Murchisona s časom 10"2, kar je samo za desetinko sekunde slabši od priznanega svetovnega rekorda.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 5. t. m. ob 16. uri barvni film Metro:

Diana kurtizana

(Diana la cortigiana)

Igrajo: JAMES CAGNEY, BARBARA STANWYCK

Svetovno namiznoteniško prvenstvo v Dortmundu

Sido, Vang, Misl in Ogimura danes v borbi za prva mesta

Harangozo izpadel iz nadaljnjega tekmovanja

DORTMUND, 4. — Presenečenj na svetovnem namiznoteniškem prvenstvu danes ni manjkalo. Predvsem je izpadel iz nadaljnje konkurence zadnji igralec, ki je predstavljal Jugoslavijo in sicer Haranzogo, ki je moral kloniti pred izredno dobrim Madžarom Sidom s 3:2. Harangozo se je odlično branil in če bi mu bila sreča mila, bi gotovo premagal 40 let starega Madžara. V odločilnem, to je petem setu, je celo vodil s 11:4, a nato je popustil, zaradi česar si je Madžar nabral 17, Harangozo pa samo 3 točke.

Prvenstvo se bliža koncu. Osmine finala so bile za evropske igralce pravcati neuspeh. Med 16 najboljšimi igralci so se uvrstili Kiatjci (6), 3 Japonci, 2 Vietnamca, 3 Madžari, 1 Šved in Američan Misl, ki je presenečenje prvenstva. Ta igralec je kot ustvarjen za igro proti močnim in nevarnim Kitajcem.

V četrtfinale pa so se plasirali Bercz in Sido (Madž.), Jung, Jangn, Vang in Čung (Kit) ter Ogimura (Jap.).

Žal je Madžar Bubony izpadel, pa čeprav je bila njegova tekma s Kitajcem Vangom brez dvoma ena najlepših na prvenstvu. Bubony se je držal kakih 10 metrov od mize in je vse tolčene žoge mirno vračal na Kitajčevo polje. Kitajec je vzdržal do konca in tako se mu je posrečilo premagati res odličnega nasprotnika s 3:2. Za polfinalno tekmovanje, ki bo danes, so se torej plasirali Vang (Kit.), Sido (Madž.), Ogimura (Jap.) in Misl (ZDA). Kitajec bo igral z Američanom, Madžar pa z Japoncem.

V polfinalu za ženske pa bodo igrale Čiu (Kit.) - Mutsuzuki (Jap.) in Kocsian (Madžarska) s svetovno prvakinjo Egoči (Jap.).

—«»—

DVA POKALA TRIESTINI

Za prvo mesto v ser. B in za vzorno disciplino

MILAN, 3. — Na sedežu Italijanske nogometne zveze v Milanu je izredni komisar zveze dr. Bruno Zauli izročil predsedniku Triestine odv. Columnju srebrn pokal za prvo mesto v prvenstvu serije B. Komisar je nadalje izročil predsedniku tržaškega nogometnega kluba zlato medaljo in še 15 medalj za igralce.

Triestina je bila deležna tudi srebrnega disciplinskega pokala, kapetanu moštva pa so podarili zlato medaljo. Vse nagrade je dr. Zauli izročil predsedniku Triestine.

—«»—

Aldo Pravisani zmagovit v Avstraliji

MELBOURNE, 4. — Tržaški boksar peresne kategorije je preteklo noč premagal boksarja irskega porekla Mac Kormicka s k. o. v 11. rundi.

Srečanje je bilo določeno za 12 rund in je bilo že drugo po vrsti. Že v februarju sta se oba boksarja srečala, a tedaj je moral Pravisani zaradi rane odstopiti v 6. rundi.

Kino na Opčinah

predvaja danes 5. t. m. z začetkom ob 15. uri Titanus film:

Poje MARIO LANZA

ARRIVEDERCI ROMA

RENATO RASCEL • MARISA ALLASIO

PEGGIE CASTLE • GLELIA MATANIA • ROSSELLA COMO

V ponedeljek 6. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma

TONE RESEN

NAZAJ NI POTI

«Kaj bi rad od mene?» ga je nežno vprašala in ga pogledala z velikimi, široko razprtimi očmi.

«Tanja. Pobegniva v svet. Hočeš? Takoj! Samo korak in smo v Aziji. Si predstavljaš? Azija! Pustiva Evropo, pustiva stari svet. Nov svet pred nama, novo življenje. Hočeš? Takoj ga lahko začneva.»

«V svet? Ne! Nikoli!»

«Poslušaj, Tanja. Svet naju vabi. Mlada sva še. In življenje je tako lepo. Hočeš?»

«Ne! Jaz hočem domov. Razumeš, domov!»

«Prav. Toda samo kot moja Tanja. Moja, samo moja!»

«Tvoja? Ne, ne vem. Tako sem zmedena...»

«Razumem te, Tanja. Toda vedi, ti pripadaš meni. Samo meni...»

«Ne vem. Morda...» je dahnila.

***

V sobi je bilo tiho. Sedela sta drug proti drugemu, globoko pogreznjena v naslanjače. Zunaj se je zgostila jesenska megla. Postalo je mračno. In slišati je bilo tiho, enakomerno utikanje ure. Tik-tak, tik-tak, tik-tak...

Tanja je spregovorila prva: «To je bilo najino srečanje. Hotiva pobegniti v svet. To sam veš. Toda zdi se mi, da je bilo takrat odločeno vse. Vse moje življenje.»

«In vendar si mi rekla takrat, kako si omahovala.»

«Res je. Še dolgo sem bila med dvema svetovoma. Med Evropo in Azijo. Ti si bil Evropa. Miren resen, preudaren, zvezan s službo, položajem. On je bil Azija. Vihrav, ognjevit, odločen. Takoj ko sem prišla domov, je spet zaživelo v meni, vse, kar je bilo v zvezi s tabo. Tvoje pismo je čakalo name...»

«Da, pisal sem ga dan pred tvojim povratkom. Strašansko sem bil nemiren. Slutil sem nekaj. In moral sem svoje občutke spraviti na papir.»

«Ko sem prišla domov... da, v kopalnici sem ga brala. Bilo mi je tako hudo. Komaj sem čakala, da te vidim. Ti pa si bil vedno tako formalen. Prišel si komaj drugi dan. Šla sva s kolesi proti Savi...»

«Se spominjaš, kako sva ob vodi videla belouško...»

«Kako se ne bi. Ti si bil tako nervozen. Kot da se bojiš govoriti z mano. Potem si le začel...»

***

Odložila sta kolesi v grmovje in sedla na breg. Bilo je oblačno vreme in nič kaj vabljivo. Ni ju motilo. Toda Stanko je le s težavo spravil nekaj besed preko ust:

«Kaj je s tabo Tanja?»

Ni mu odgovorila. Šele na ponovno vprašanje mu je rekla: «Z mano? Nič.»

Potem jo je spet vprašal: «Tanja, prosim te, poglej mi v oči. In mi povej: kaj je s tabo?»

Pogledala ga je in mirno rekla: «Stanko moj. Ne smeš biti hud. Toda povedati ti moram: poročila se bom.»

Imel je občutek, kot da bi ga nekdo udaril po glavi. Stemnilo se mu je pred očmi. In naenkrat sploh ni mogel misliti. Počasi, počasi je prišel k sebi. In skoraj izjecljal je: «Poročila? S kom, kdaj?»

Čutila je, da je bila preveč kruta. Skušala je popraviti, kar je zagrešila. «Ne, ne,» je rekla, «saj ni nič gotovega. Se spomniš Dušana? Na moj rojstni dan je bil pri nas. Tistega s črnimi brki. Bil je z nami na ekskurziji. Prosil me je, naj se poročim z njim. Jeseni bo doštudiral. In potem naj bi se poročila.»

«Ti pa seveda bi bila takoj za to. Da se poročiš s človekom, ki ga komaj poznaš. Mene pa... kot da me ni...»

«Ne, saj ni tako. Toda lahko bi bila že poročena. Hotel je, da pobegnem z njim v Azijo, v svet. Manjkal nama je samo korak čez Bospor.»

«Smešno.»

«Vem, tebi se zdi tako. Ti ne bi zmogel nikoli kaj takega. A Dušan je drugačen. Takoj bi šla v Azijo, samo če bi hotela. Toda nisem mogla storiti tega. Vrnila sem se. Toda morda se bom vseeno poročila z njim.»

«Morda, praviš?» Nerazumljivo jo je gledal.

«Da Stanko. Ne vem, kaj naj storim. Ti si tako dober. Vedno si bil tak. Toda včasih to vendar ni zadosti. Jaz pa bi bila rada srečna. Rada bi imela kaj od življenja. Ti pa nimaš niti časa zame.»

Ugovarjal je. Toda nadaljevala je in mu do kraja povedala, kaj misli: «Saj vem, da me imaš rad. Vem, da ljubiš tudi svoj poklic. Toda...»

«Reči hočeš, da me nimaš več rada?»

«Ne Stanko, ni res. Še vedno te imam rada. Toda Dušan...»

«Kaj je z njim?»

«Tudi njega imam rada. Razumeš. Tudi njega. Zato ne vem, kaj naj storim.»

Opogumljen je dejal: «Tanja, nikar mu ne verjemi. Zaletelost. Površna zaljubljenost. Ko se te naveličа, te bo pustil. Poznam to. Ti pa mu vse preveč slepo verjameš.»

«Nikar ne govori tako. Poznam Dušana. Ti ne moreš soditi o njem. Res je vihrav. Toda za to, kar se zavzame, za to, kar se odloči, to izpelje do kraja. Vem. Šel bo preko vseh ovir, samo da me dobi. Razen tega, ti...»

«Kaj je z mano?»

«Bolj ko premišljam, bolj se mi zdi, da ti nisi pravi mož zame. Preveč si resen, vse preveč miren. Jaz pa potrebujem moža, ki me bo znal zagrabiti, stisniti k sebi. Oh... sama ne vem, kaj pravzaprav hočem. In kaj naj storim tudi ne.»

«Res ne?» jo je vprašal. In ponovno mu je pritrdila.

***

Nadaljevala sta svoj pogovor že skoraj v temi.

«Da, tako je bilo», je rekel Stanko, «A ko sem te vprašal, kdaj lahko pridem popoldne po tebe, nisi imela časa. Vedel sem, da si dogovorjena z njim. Takrat si začela deliti svoj čas.»

«Da. Toda iz dneva v dan sem vedno bolj pripadala Dušanu.»

«Jaz pa...»

«Ti pa si mi postaja! prijatelj.»

«Prijatelj, da.» Trpko se je nasmehnil. «Kolikor je prijateljstvo med moškim in žensko sploh mogoče.»

«Zakaj bi ne bilo?» mu je odvrnila.

«Ne bom trdil, da ni mogoče. Toda le, če gre razvoj v smeri poznanstvo, prijateljstvo, ljubezen. Če gre obratno: ljubezen, prijateljstvo, poznanstvo, je nemogoče. Ti praviš, da sem ti postal prijatelj. Seveda prijatelju, lahko rečeš: Stanko, Dušan bo čez deset dni diplomiral.»

«Res je bilo tako.»

«Da. Vedel sem, kaj to pomeni. In tudi s prijateljstvom se nisem mogel sprijazniti.»

«Zato si se me začel izogibati. Dokler mi nisi nekega dne prišel povedat, da odhajaš, da mi želiš vso srečo.»

«Te je prizadelo?»

«Če sem odkrita, ne vem, kaj naj ti rečem. Toda ko si mi povedal, ko si potem odšel, ko sem čutila, da za zmeraj, mi je bilo hudo po tebi. Precej hudo.»

«Potem si me še vendarle imela malo rada.»

«Prav gotovo. Čeprav morda po svoje. Toda vseeno sem štela dneve do Dušanove diplome. Mesec dni po njej sva se hotela poročiti.»

«To sem vedel. Toda kaj je bilo potem naprej s tabo, tega nisem hotel vedeti. Zame tebe ni bilo več. Hotel sem te izbrisati iz spomina.»

«Kako to, da si potem danes vseeno prišel?», ga je vprašala z glasom, ki je razodeval trohico pikrosti.

Z ironičnim nasmehom ji je odgovoril: «V štirih letih sem se pač omehčal. Pa sem si dejal: zakaj končno ne bi stopil še do tebe in pogledal, kako ti gre.»

«Vsekakor lepo od tebe, zlasti če si šele drugi dan doma, kot si mi rekel.»

«Veseli me, da mi to priznaš. Ali mi hočeš zdaj povedati, kako je bilo potem s tabo?»

«Če že hočeš... Potem ko je Dušan diplomiral... Res sprva mi je bilo hudo po tebi. Toda potem... ne vem, kako naj ti povem.»

«No, reci čisto preprosto. Si bila srečna?»

«Bila sem. Vse je šlo tako kot sva hotela.»

(Nadaljevanje sledi)

TRST, nedelja
5. aprila 1959
Leto XV. - Št. 82 (4236)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638. 93-808, 37-338 . Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROCNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 30 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 1.440, polletno 720, četrtletno 360 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-275

Proslavljanje desetletnice atlantskega pakta v Rimu

Nenni: Vprašanja so ista kot pred desetimi leti
Protipredlogi sindikatov so bili izročeni Segniju

Fanfanijev prvi govor po njegovi ostavki - Saragat o načrtu nemških socialdemokratov - Segni je sprejel včeraj zastopnike avtonomnih in šolskih sindikatov

(Od našega dopisnika)

RIM, 4. — Danes je bil v Rimu v znaku proslavljanja X. obletnice atlantskega pakta, v Veroni pa je obletnico proslavljal general Guy, poveljnik atlantskih kopenskih sil za južno Evropo ob navzočnosti admirala Browna, poveljnika teh sil v Neaplju in poveljnikov večjih italijanskih in ameriških enot, ki so v sklopu NATO. V Rimu pa je bila proslava na Kapitolu, kjer so govorili predsednik italijanskega atlantskega odbora poslanec I. Matteo Lombardi, predsednik vlade Segni, državni podtajnik Folchi namesto odsotnega zunanjega ministra Pelle, ki je pa poslal potebno poslanico, katero so prebrali nocoj po radiu in televiziji. Navzoč je bil tudi predsednik republike Gronchi. Vsi govorniki so slavili X. obletnico in zatrjevali, da bodo po tej atlantski poti nadaljevali.

Nenni je ob tej priložnosti za jutrišnji «Avanti» napisal uvodni članek pod naslovom *«Deset let hladne vojne»*, v katerem poudarja, da politika vojaških paktov, oboroževalne tekme, hladne vojne in mistika križarske vojne, ki je s tem v zvezi, ni prinesla nobene rešitve. Danes so vprašanja zopet ista kot so bila pred desetimi leti in upanje v rešitev ni niti v ravnovesju med obema blokoma, niti v nemogoči zmagi enega bloka nad drugim, in tudi ne v enostranskih pravičnih ali zgrešenih predlaganih rešitvah. Edino upanje rešitve je v pogajanjih, v kompromisu, prav tako kot pred desetimi leti. Minimum resnosti, s katero se danes lahko rešujejo vprašanja miru, ne izhaja iz napadalne ali uničevalne moči novih orožij in tudi ne iz nestalnega ravnovesja vojaških sil, temveč od napredka ideje o pogajanjih. Sovjetska zveza se je spretno in s čutom odgovornosti otresla datuma 27. maja, ki ga je postavila glede ebrlinskega vprašanja; s prav tako spretnostjo in odgovornostjo so šli Angleži naproti novim perspektivam. Po Nennijevem mnenju pa na žalost še vedno ni jasno, s kakšnimi nameni pojdejo protagonisti na prihodnjo ženevsko konferenco. Namesto tega vemo le za način, s katerim bodo šli nekateri nepopustljivci v Ženevo, da bi tam povzročili brodolom, če ne že «modusa vivendi» za Berlin, pa vsaj brodolom uresničenja nevtralnega področja v Evropi, ki bi omogočilo postopno nemško zedinjenje ali pa postopno in nadzorovano razorožitev.

V svojem članku kritizira Nenni sporazum med Italijo in ZDA o raketnih oporiščih. «Smo v okviru obveznih in izvršnih dejanj, za katera ne obstajajo določbe glede neizvrševanja. Če bi morala izbruhniti vojna, bi orožje začelo streljati samo in rampe ameriških izstrelkov na našem ozemlju bi predstavljale avtomatični cilj, kar bi prineslo organsko rušenje naše dežele,» poudarja Nenni.

Iz Moskve pa poročajo, da sovjetski tisk objavlja nadaljnje kritike italijanskega sporazuma o izstrelkih. «Pravda» poudarja, da so italijanski voditelji povečali mednarodno napetost in da ameriški strategi izražajo svoje zadovoljstvo, ker oporišča v Italiji ne bodo zelo daleč od Sovjetske zveze. «Toda pri tem pozabljajo spomniti Italijo na majhno stvar: da je namreč oddaljenost italijanskih meja od ZSSR točno enaka oddaljenosti ZSSR od Italije.»

Saragat pa je za svoje glasilo «La Giustizia» objavil članek o načrtu nemških socialdemokratov glede zedinjenja obeh Nemčij. Vojaška vprašanja so povezana z omejitvijo oborožitve obeh Nemčij, Poljske, CSR in Madžarske. Taka postopna omejitev mora pripeljati do umika okupacijskih sil NATO in varšavskega pakta in do ukinitve kakršnega koli atomskega oboroževanja. Politična vprašanja pa so povezana s postopnim zbližanjem obeh Nemčij, ki mora doseči svoj višek v njunem zedinjenju. Načrt nemških socialdemokratov kaže tudi na pomanjkljivosti angleškega stališča, ki loči vojaško pomiritev od nemškega zedinjenja, kakor tudi pomanjkljivosti ameriškega stališča, ki ima isto napako. Razlika med Saragatovim stališčem in stališčem nemških socialdemokratov pa je v tem, da je treba dati dvema milijonoma in pol Berlinčanov možnost sklenitve posebnega sporazuma med SZ in Vzhodno Nemčijo in s tem statut, ki bi jim jamčil v vsakem primeru svobodo. Zato mora Zahod pristati na popuščanje, vse dokler bo to v skladu z lastno in splošno varnostjo a z namenom, da se reši nemško vprašanje.

V zvezi z reševanjem vprašanja javnih uslužbencev, je Segni sprejel danes zastopnike avtonomnih in šolskih sindikatov. Nekateri zastopniki so po sestanku izjavili, da so vladne ponudbe še nezadostne zlasti glede premične lestvice.

Vodstva štirih sindikatov CGIL, CISL, UIL in CISNAL pa so poslala vsako svoj protipredlog na včerajšnje Segnijeve ponudbe. Protipredlogi, ki so v glavnem enaki, so naslednji: prilagoditev plač draginji, indeks ISTAT, ki je v veljavi za privatni sektor, za razdobje od julija 1956 do 31. decembra 1958 naj velja indeks za 7 odstotkov začenši s 1. julijem 1959; dodatne družinske doklade naj bi bile: 2000 lir na vsakega otroka od 14 do 24 let, 1500 lir za otroke do 14 let, ženo in starše.

Končno se je včeraj oglasil v javnosti Fanfani prvič odkar je podal ostavko. Za sedanje vladne ljudi pa v svojem govoru, ki ga je imel v Arezzu, ni kazal popustljivosti, kar pomeni, da se bo z njimi na prihodnjem kongresu soprijel. Za vsoj umik in molčanje je dejal, da je posredi «disciplina in enotnost» stranke. V Rimu so takoj pohvalili govor predvsem pristaši struje «Baza». Kaže torej, da bo Fanfani postal brzkone voditelj vse demokristjanske levice.

A. P.

—«»—

Koroški Slovenci se bodo obrnili na mednarodne forume

CELOVEC, 4. — Današnji «Slovenski vestnik» piše, da se bodo morali Slovenci «obrniti na pristojni mednarodni forum zaradi obrambe pravic, ki jim jih jamči avstrijska državna pogodba». «Zaščita manjšin, piše list, mora zajeti izpolnitev vseh določil člena 7 avstrijske državne pogodbe, a ne samo nekatera vprašanja.» «Slovenski vestnik» poudarja, da je v pogojih gospodarskega in socialnega pritiska in groženj načelo «svobodnega izvajanja staršev» nesprejemljivo.

Tiskovna konferenca ministra Pelle

WASHINGTON, 4. — Italijanski zunanji minister Pella je na tiskovni konferenci, ki jo je imel takoj po končanem zasedanju NATO, govoril o stališču, ki ga je italijanska delegacija zavzela na zasedanju. Povedal ni nič novega in je v glavnem ponovil že znano stališče italijanske vlade, ki v celoti podpira ameriško stališče. Popoldne je Pella prispel v New York.

—«»—

Javorski pri Gonelli

RIM, 4. — Italijanski pravosodni minister Guido Gonella je sprejel danes jugoslovanskega veleposlanika Mihajla Javorskega. Do sestanka je prišlo na zahtevo jugoslovanskega veleposlanika. Glavna tema razgovora je bil proces proti beneškim partizanom v Florenci.

Nepopustljivost zahodnega bloka pri prihodnjih pogajanjih s SZ

(Nadaljevanje s 1. strani)

svet NATO v celoti odobrava zahodno politiko pri prihodnjih pogajanjih s SZ in poudarja, da so države članice odločene iskati s pogajanji rešitev spornih vprašanj.

Poročilo se glasi: «1. Petnajst zunanjih ministrov atlantskega sveta je zaključilo svoje washingtonsko zasedanje 4. aprila 1959, na deseto obletnico podpisa pogodbe.

2. Svet je proučil sedanji mednarodni položaj, posebno pa vprašanje Berlina in pogajanj, ki bodo v Ženevi glede Nemčije. Prav tako je proučil napredovanje zavezništva v njegovih prvih desetih letih obstoja, njegov sedanji položaj in možnosti razvoja.

3. Svetu je bilo predloženo poročilo, ki so ga pripravile štiri države, ki so odgovorne za nemško vprašanje in ki se tiče sedanjega stališča omenjenih držav glede vprašanj, ki se bodo obravnavala pri prihodnjih pogajanjih s Sovjetsko zvezo.

Na podlagi tega poročila je sledila temeljita diskusija. Izražena stališča se bodo upoštevala pri pogajanjih, ki se bodo nadaljevala v prihodnjih tednih.

Svet je izrazil popoln sporazum z glavnimi obrisi politike, ki naj se vodi. Hkrati je poudaril svojo voljo, da s pogajanji išče rešitev spornih vprašanj in je potrdil soglasno odločnost, da se branijo svoboda zahodnoberlinskega prebivalstva ter pravice in obveznosti zavezniških držav, kakor se je poudarilo v izjavi o Berlinu 16. decembra 1958.

4. Svet je pregledal politični položaj na drugih delih sveta in proučil različne oblike pritiska, ki ga mednarodni komunizem še vedno izvaja na svobodni svet. Ta pritisk je grožnja ne samo za države članice, pač pa tudi za številne druge svobodne države, od katerih so nekatere komaj pridobile neodvisnost.

5. Svet je pri proučitvi napredovanja zavezništva in njegovih bodočih možnosti priznal, da so temeljni vzroki, ki so leta 1949 pripeljali do podpisa atlantske pogodbe, še vedno veljavni. Severno-atlantsko zavezništvo, ki je uspelo ohraniti mir in zajamčiti varnost svojih članov v zadnjih desetih letih, ostane bistveni pogoj njihove svobode.

Iz tega vzroka so ministri, zavedajoč se sedanje nevarnosti, ponovili odločenost svojih vlad, da bodo nadaljevale napore za skupno obrambo. Priznali so tudi, da je treba načelo medsebojne neodvisnosti še bolj razviti, zato da se bodo razpoložljiva bogastva za obrambo lahko čim učinkovite uporabljala.

6. V ta namen je svet proučil poročilo o delovanju zavezništva, v katerem glavni tajnik poudarja potrebo okrepitve varnosti Zahoda spričo izziva svetovnega značaja, s katerim ima opravka. Svet je osvojil poziv glavnega tajnika, naj se delu zavezništva da nova spodbuda, in je priznal potrebo pospešitve kolektivne akcije, ne samo kar se tiče političnih posvetovanj in naporov za skupno obrambo, pač pa tudi na nekaterih sektorjih gospodarskega, znanstvenega in kulturnega delovanja in glede informacij.

7. Na koncu je svet priznal, da je atlantsko zavezništvo do kazalo svojo življenjsko sposobnost v zadnjih desetih letih in da je prispevalo, da se mednarodni zavezništva razvija čedno v skupnosti. Svet je izrazil zaupanje, da se bo atlantsko zavezništvo še dalje razvijalo kot bistveni temelj varnosti atlantskih narodov in obramba svetovnega miru. Poleg tega je prepričan, da je enotna akcija in politika najboljše sredstvo za dober izid pogajanj s sovjetsko vlado in za vsako realno rešitev vprašanj, ki postavljajo Vzhod proti Zahodu.»

Po zaključku zasedanja je glavni tajnik Spaak dodal, da kljub nekaterim mnenjem sam, ki še obstajajo med njimi predlaganimi metodami, obstaja med 15 atlantskimi državami temeljni sporazum o splošnih načelih glede pogajanj s Sovjetsko zvezo.

Spaak je izjavil, da bo enotna fronta Zahoda dosežena, ko se bodo začeli razgovori s SZ, in da bo ta enotnost ohranjena posebno glede tistih točk, kjer zahodne države nočejo pripravljene popustiti.

Zasedanje medparlamentarne unije v Nici

Praksa napadov na FLRJ ni «ideološko vprašanje»

Bebler je poudaril, da je za napade Albanije in Bolgarije odgovorna tudi vlada SZ

(Od našega dopisnika)

NICA, 4. — Predsednik zunanjepolitičnega odbora zvezne skupščine dr. Aleš Bebler je včeraj na zasedanju interparlamentarne unije v Nici v debati o vprašanju vojne propagande obsodil gonjo vzhodnoevropskih držav proti Jugoslaviji in pobil poskuse zastopnikov držav sovjetskega bloka, da se ta praksa prikaže kot «vprašanje ideološkega spora», o katerem unija ne bi smela razpravljati.

Mar načim, na kateri se napada Jugoslavijo, je izjavil Bebler, ne dokazuje, da ne gre za ideološki spor? Sovjetska vlada na banketu z ameriškimi poslovnimi ljudmi med svojim obiskom v Združenih ameriških državah zatrjuje, da Sovjetska zveza lahko kupi Jugoslavijo, če bi to hotela. Očitno je, da sestanek z ameriškimi poslovnimi ljudmi ni forum, ki je poklican, da sodi o razliki v mišljenju med marksisti. Prav tako vsebina Mikojanove izjave nima nobene zveze z ideologijo. To je groba žalitev suverene države.»

Bebler je za tem poudaril, da izjava Mikojana ni osamljena. «Zadnjih deset mesecev je bilo objavljenih 4042 člankov, radijskih oddaj in izjav, med njimi 274 govorov državnih voditeljev vzhodnoevropskih držav, v katerih se napada celotna jugoslovanska politika. V teh napadih se je šlo tako daleč, da se naši notranji politiki pripisuje etiketa fašizma,» je poudaril Bebler in dodal, da državniki sosedne Albanije širijo vesti, da Jugoslavija preganja albansko narodno manjšino in postavlja zahteve o priključitvi Kosmeta Albaniji. «Podobno tudi bolgarski voditelji odkrito zanikujejo narodno individualnost Makedoncev in trde, da so Makedonci Bolgari, ter postavljajo teritorialne zahteve na Makedonijo. Naši «kritiki» na sestanku unije so v isti sapi trdili, da gre za ideološki spor, in izrazili svoje zadovoljstvo spričo dobrih odnosov Jugoslavije z arabskimi državami. Pri tem so opozorili na teren, na katerem se razvija naš spor, a to je izključno teren mednarodnih odnosov,» je poudaril Bebler.

Bebler je dejal dalje, da je protijugoslovanska gonja posebno brutalna v Bolgariji in Albaniji, da se s to propagando želi «dokazati», češ da ima Jugoslavija slabe namene do svojih sosedov. Bebler je izjavil, da voditelji Albanije in Bolgarije prisegajo zvestobo Sovjetski zvezi kot vodilni državi vzhodnega bloka. To vodilno vlogo je vlada SZ tudi uradno sprejela in če se Sovjetska zveza ne ograjuje od te hajke Bolgarije in Albanije in teritorialnih zahtev teh držav, tedaj nosi del odgovornosti za to tudi sovjetska vlada.

Bebler je poudaril potrebo, da se v proučevanju vprašanja preprečevanja vojne propagande upošteva tudi posredna vojna propaganda, ki je pogosto še nevarnejša, in je dodal, da si jugoslovanska delegacija pridržuje pravico, da na 48. konferenci interparlamentarne unije, ki bo avgusta v Varšavi, predloži spreminjevalni predlog k sovjetskemu predlogu o preprečevanju vojne propagande v smislu njegovega govora.

Interparlamentarna unija je pozvala danes vse države članice, da spoštujejo načelo neodvisnosti, suverenosti, nevmešavanja v notranje zadeve in politiko tistih držav, ki niso članice obstoječih vojaško-političnih organizacij v svetu. V pozivu se ugotavlja, da politika neudeležbe v blokih omogoča konstruktivno vlogo na področju mednarodnih odnosov. Ta del resolucije je dejansko jugoslovanski spreminjevalni predlog. Interparlamentarna unija se torej zavzema za uresničenje ozračja zaupanja, za odstranjevanje nasprotij med Vzhodom in Zahodom in miroljubnega reševanja mednarodnih vprašanj.

Politični odbor je danes soglasno izvolil jugoslovanskega delegata dr. Aleša Beblerja za predsednika odbora za eno leto. Vodja argentinske delegacije Vidman je v svojem predlogu poudaril, da Jugoslavija kot država, ki se aktivno bori za mir v svetu, igra pomembno vlogo in uživa dolžno spoštovanje mednarodne javnosti. Odbor za pravna vprašanja je sprejel sovjetski predlog o preprečevanju vojne propagande z dopolnilom jugoslovanske delegacije. Resolucija poziva tudi na preprečevanje neposredne vojne propagande. Od držav članic se namreč zahteva, da onemogočijo vsako širjenje neresničnih vesti o drugih državah, ki lahko kvarijo mednarodne odnose. Sklep odbora za pravna vprašanja bo sporočil na 48. zasedanju v Varšavi dr. Aleš Bebler.

—«»—

Montgomery pojde v Moskvo

LONDON, 4. — Maršal Montgomery je nocoj sporočil tisku, da bo odšel od 28. aprila do 1. maja na obisk v Moskvo, da prispeva k pomiritvi med Vzhodom in Zahodom. Izjavil je, da je zaprosil Hruščeva dovoljenje za obisk v Sovjetski zvezi in Hruščev mu je odgovoril, da bo «dobrodošel».

V Franciji danes spet volitve da izberejo „velike volivce“

Volitve senatorjev pa bodo 26. aprila - Tudi v Alžiriji pripravljajo volitve novih občinskih svetov

PARIZ, 4. — Odkar je De Gaulle prišel na oblast, bodo jutri že šestič ali sedmič volili v Franciji. Jutrišnje volitve pa bodo v manjšem obsegu, ker bodo volili samo občinski svetovalci, ki morajo izbrati «velike volivce». Ti bodo pozneje volili senatorje.

110.000 velikih volivcev bo volilo senatorje 26. aprila. Te volivce sestavljajo občinski svetovalci in poslanci ter nekateri dodatni delegati iz mest, ki imajo več kakor 31 tisoč prebivalcev. Jutri bodo izvolili te dodatne delegate. Ker bodo senatorje v glavnem volili občinski svetovalci, je razumljivo, da bo senat odraz strukture občinskih svetov v Franciji. V senatu, ki bo izvoljen 26. aprila, bo večje število golistov, kakor v prejšnjem. Predvideva se tudi, da bo v novem senatu najmanj četrtina komunističnih senatorjev, ker so komunisti na zadnjih občinskih volitvah napredovali.

V novem senatu bo 307 senatorjev, od katerih jih bo 255 predstavljalo metropolo, 31 Alžirijo, 2 Saharo, 7 prekomorske departmaje in štiri Francoze v tujini. Senatorji za Saharo bodo imenovani 24. maja, za Alžirijo pa junija.

Toda vzporedno s tem se pripravljajo tudi za volitve novih občinskih svetov v Alžiriji, ki bodo od 19. do 25. aprila. Predvideva se ostra borba med vladnimi kandidati in kandidati desničarskih in fašističnih kolonov.

Med francoskimi koloni se vodi kampanja proti vsaki možnosti politične rešitve alžirskega spora. Generalu De Gaullu očitajo, da nikoli ne omenja besede integracija, čeprav jo je s svojo politiko praktično že začel. Zdi se, da je generalni delegat v Alžiriji obrazložil De Gaullu težave, ki mu jih povzročajo francoski koloni. Nekateri celo trdijo, da je izjavil, da je pripravljen odstopiti. General Allard, ki je bil nedavno premeščen in ki se pripravlja na odhod iz Alžira, je objavil proglas francoskim vojakom v Alžiriji, v katerem med drugim pravi, da «vojska ne bo nikoli zapustila te alžirske zemlje, ki je iz nje napravila francosko zemljo in jo je oplodila s svojo krvjo». General Allard pa je zadnji med vojaškimi voditelji, ki so vodili vojaški upor 13. maja in ki je še do sedaj ostal v Alžiriji. V Alžiriji je še general Masu, ki pa se zdi, da je zdaj zvest De Gaullu. Proglas generala Allarda kaže, da se glavni štab v Alžiriji v celoti strinja s francoskimi koloni. Koloni in vojaki hočejo biti gotovi, da se bo vojna v Alžiriji nadaljevala, dokler ne bodo — kakor upajo — dokončno strli upornikov.

Zvedelo se je tudi, da je Debrejeva vlada sprejela zahteve gen. Challa za dodatne vojaške izdatke 50 milijard frankov, ki so potrebni za izvajanje njegovega načrta za zaostritev vojne proti Alžircem.

7 dni v svetu

(Nadaljevanje z 2. strani)

Prav tako dvomi, da bi bil general še dalje sposoben vzdrževati tam vojsko 600.000 ljudi. Zato menijo, da bi bile tudi investicije, ki naj bi prispevale k pomiritvi tamkajšnjega položaja, nezanesljive. Sicer pa se tudi francoski kapitalisti ne navdušujejo za investicijo v Alžiriji. Vendar pa ta ohladitev ni prav nič všeč bonnski vladi, ker na bližnjih mednarodnih razgovorih o nemškem vprašanju računa predvsem na podporo Francije.

Glede Berlina in Nemčije se je pojavil še en načrt, ki ga je pripravil bivši predsednik francoske vlade Mendes-France. Gre za ustanovitev «delno demilitariziranega področja», ki bi ločilo vzhodni blok od zahodnega. Mendes-France je na tiskovni konferenci izjavil, da je De Gaullovo priznanje nemških meja na Odri in Nisi realistično. Dodal pa je, da zavračanje pobud o «odmiku» kaže «politično kratkovidnost». Obsodil je tudi francosko vlado, ker podpira bonnsko stališče.

Načrt, ki ga je obrazložil, je v glavnem v tem, da bi ustanovili med vzhodnim in zahodnim blokom v Evropi pas širok 50 km. Vzhodno in zahodno tega pasu pa bi bila druga dva ožja ali širša pasova z različno stopnjo nadzorovane oborožitve. Iz Berlina naj bi se umaknile vse tuje čete, in sicer iz vseh sektorjev, upravo mesta pa naj bi prepustili organom bonnske in pankovske vlade; vse komunikacije pa naj bi nadzorovale sile OZN.

Italija

Že prvi dan preteklega tedna je bila objavljena vest, ki je marsikoga presenetila, in za katero je celo «New York Times» napisal: «Bilo je potrebno mnogo hrabrosti.» Gre za sklenitev sporazuma med Italijo in ZDA o postavitvi oporišč za atomske izstrelke v Italiji, in sicer v Venetu ter na Sardiniji. Italija je imela sicer že do sedaj atomske izstrelke, toda le za kratke razdalje. Sedaj pa gre za izstrelke za srednje razdalje, ki lahko dosežejo cilje celo v južnem delu Sovjetske zveze. Pri tem je bila sedanja Segnijeva in Pellova desničarska vlada tako popustljiva, da ni zahtevala niti tistih pogojev glede uporabe izstrelkov, ki jih je dosegla vlada Velike Britanije, ki je bila doslej edina evropska članica NATO, ki je v raketna oporišča privolila. Razen tega pa najvažnejši deli izstrelkov — atomski naboji — ne bodo v rokah italijanske vojske, temveč v rokah ameriških vojakov v skladiščih, ki bodo zgrajena v neposredni bližini oporišč.

Vsekakor pa ima «New York Times» delno prav, kajti resnično je bilo potrebno mnogo — ne sicer hrabrosti — temveč pomanjkanja smisla za politiko pomiritve v svetu in to prav v tem trenutku, ko bi morala italijanska vlada storiti vse, da prispeva k izboljšanju mednarodnega ozračja za pogajanja med Vzhodom in Zahodom. Izbrala pa je prav trenutek za graditev atomskih oporišč, ki nikakor k pogajanjem ne morejo prispevati. Zato se je Sovjetska zveza takoj upravičeno oglasila in po moskovskem radiu označila sporazum o izstrelkih kot «napadalni namen Italije, ki je vodvrgla svojo državo resni nevarnosti in s tem zaostrila mednarodni položaj». K temu moramo dodati še nepobitno dejstvo, da je Italija prva država, ki je kot članica NATO na evropskem kontinentu dovolila graditev oporišč za tako strašno orožje, kot so atomske rakete.

To vprašanje bo ostalo še dolgo na dnevnem redu političnega dogajanja v Italiji, kajti tako komunisti kot socialisti so sprožili široko akcijo proti sporazumu, ki ga označujejo za proti ustavnega, ker ga parlament ni ratificiral, in zahtevajo, da o tem vlada takoj obvesti zunanjepolitični odbor poslanske zbornice in nato oba dela parlamenta.

Tudi sosedna Jugoslavija je spričo tega sporazuma izrazila svoje nezadovoljstvo. Na petkovi tiskovni konferenci je predstavnik tajništva za zunanje zadeve Drago Kunc izjavil: «Naše stališče proti raketnim oporiščem sploh, posebno pa v sosednih državah, smo že prej večkrat obrazložili. Taki koraki so posebno škodljivi sedaj, ko se delajo napori za sporazumevanje, in so v nasprotju s potrebo ustvarjanja ugodnega ozračja za pogajanja.»

Drugo važno vprašanje italijanske notranje politike — spor med vlado in državnimi nameščenci — se je končno v petek premaknilo za korak dalje. Segni je sprejel sindikalne zastopnike državnih uslužbencev vseh štirih sindikatov in jim obrazložil svoje ponudbe, ki v denarju izraženo, znašajo 75 milijard lir, kar je še vedno 25 milijard lir letnih poviškov manj kot zahtevajo omenjene sindikalne organizacije. No, važno je pri tem, da je Segni sprejel premično lestvico, ki je bila doslej glavni kamen spotike. Sindikalni predstavniki so na ponudbo vlade odgovorili včeraj. Pojutrišnjem, v torek, pa jih bo Segni ponovno sprejel. Najvažnejša sporna točka pa je sedaj še, kdaj bodo začeli poviški veljati. Ze Fanfanijeva vlada je obljubila 1. februar letos, medtem ko je Segni omenjal šele 1. julij. V sredo pa bo vlada končno vendarle to vprašanje obravnavala, čeprav je bilo že večkrat napovedano, da bo prišlo na dnevni red na njenih številnih prejšnjih sejah. Verjetno je, da ga tudi tokrat ne bo dokončno rešila, ker gre za precej zapleten birokratski postopek, ki zahteva vrsto zakonskih ukrepov. Vlada namreč po ustavi ne more zvišati državnih izdatkov, če nima zanje kritja v dohodkih. To kritje pa ne more biti le trenutno ali pa samo za eno ali dve leti, temveč trajno.

Končno je vlada preteklo sredo na svoji seji odobrila zakonski predlog za odlok o amnestiji in oprostitvi kazni. Če bo tudi parlament ta predlog odobril, bodo amnestirane vse kazni, ki so predvidene v členu 8 kazenskega zakonika za politična kazniva dejanja in ki so bila izvršena med 8. septembrom leta 1943 in 18. junijem leta 1946, za politična kazniva dejanja po tem datumu pa je predvidena amnestija samo za ona, za katera kazen ni večja od 4 let zapora in za tista, ki so bila izvršena v tisku. Navadna kazniva dejanja pa bodo amnestirana samo, če zanje predvidena kazen ni višja od treh let. Končno predvideva predlog še oprostitev kazni za eno leto in kazenskih glob do pol milijona lir ter amnestijo «finančnih» glob, ki niso višje od 50.000 lir. Podrobnosti bomo objavili, ko bo predlog — verjetno po nujnem postopku — v parlamentu odobren. Pripominjamo le, da bi bile v tem primeru amnestirane vse kazni, ki jih je javni tožilec predlagal za benečanske partizane na protipostavnem procesu pred florentinskim porotnim sodiščem.

Dalaj lama v Indiji

V petek je predsednik indijske vlade Nehru sporočil v parlamentu, da je dalaj lama prišel iz Tibeta v Indijo in zaprosil za politično zatočišče. Skupno z njim je prišlo še drugih 80 ljudi. Dejstvo, da je dalaj lama zaprosil za politično zatočišče, je v popolnem nasprotju s kitajskimi trditvami, da je ujetnik upornikov. Se pred dalaj lamo je prišel v obmejno mesto med Tibetom in Indijo odposlanec, ki je v imenu dalaj lame zaprosil za zatočišče.

Prihod dalaj lame je povzročil veliko zanimanje v indijskih političnih krogih, ki pripisujejo temu dogodku velik pomen, ker ima Indija prijateljske odnose s Kitajsko, toda tudi s Tibetom. Čeprav Kitajci niso dalaj lame označili za pristaša upornikov, pač pa samo za njihovega ujetnika, je največji del indijskega tiska označil dalaj lamo kot «simbol tibetanskega nacionalizma», v katerega Peking nima več «zaupanja».

Po mnenju delhijskih krogov so s prihodom dalaj lame v Indijo prišli odnosi med Kitajsko in Indijo v zelo kočljivo obdobje, posebno še, ker je Peking ponovil, da je «vodilno središče» tibetanskega upora v indijskem mestecu Kalimpongu.

Indijska vlada je uradno obvestila pekinško vlado o prihodu dalaj lame in o njegovi prošnji za politično zatočišče.

Moskovski radio je v zvezi z dogodki v Tibetu obtožil Čangkajška in njegove gospodarje Američane, da so organizirali upor v Tibetu. V nekaterih krogih že govorijo, da misli dalaj lama oditi v New York, kjer naj bi tibetsko zadevo predložil OZN. V Indiji pa poudarjajo, da ne bodo dovolili dalaj lami nobene politične dejavnosti, ker bi to škodovalo odnosom med Indijo in Kitajsko in bi tudi bilo v nasprotju z mednarodnimi določbami o političnem zatočišču.

Beograjska «Borba» je v preteklem tednu v zvezi z dogodki v Tibetu ugotovila, da je upor prizadejal velik udarec ne samo Kitajski, pač pa tudi interesom borbe za mir. List očita kitajskim voditeljem, da so s svojo nepravilno politiko, z zanemarjanjem narodnih posebnosti pognali tibetansko ljudstvo v roke reakcionarnih sil. Tibet je bil zaradi svoje posebnosti in zaradi svojega posebnega položaja v LR Kitajski velikega pomena za azijsko javnost in preizkusni kamen kitajske politike v narodnostnem vprašanju. Kitajska pa v primeri Tibeta ni pokazala, da bi znala modro in pravilno ravnati.

List nadaljuje, da se postavlja vprašanje, kako je mogoče, da je reakcionarnim silam uspelo organizirati upor takšnega obsega, predvsem pa zakaj je prišlo do takšnega stanja, da je upor sploh izbruhnil. Ne glede na to ali so voditelji upora verjetno reakcionarne sile, opozarjajo dogodki na velike slabosti politike kitajskega vodstva v narodnostnem vprašanju, verjetno tudi na drugih področjih. List poudarja, da kitajsko vodstvo ni upoštevalo, da so komunisti dolžni v borbi za socialistično ureditev podpirati perspektive za dejansko rešitev narodnostnega vprašanja, da vsakemu narodu zagotovijo popolno enakopravnost in neoviran narodni razvoj. Na koncu pravi list, da bi bilo koristno za Kitajsko in za socializem, če bi kitajsko vodstvo namesto «skrbi za Jugoslavijo» posvetilo več pozornosti omenjenim stvarem.

Jadran
IMPORT - EXPORT
IZVOZ IN UVOZ VSEH ARTIKLOV PO GORISKEM IN TRZASKEM SPORAZUMU
sežana, telef. 4, 62, 66
z obratom LIPICA, kjer deluje pitališče goveje živine za izvoz in kobilarna z jahalno šolo

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE
LA GORIZIANA
GORICA - Ul. Duca D'Aosta 88 - Tel. 28-45 - GORICA
PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

TVRDKA
JOŽEF SILA
UVOZ IZVOZ
VSAKOVRSTNEGA LESA ZA PREDELAVO IN KURJAVO TER JAMSKEGA LESA
TRST - Riva Grumula št. 6-I - Telefon 37-004

Tvrdka LORENZI
Lambretta TV 175
TRST, Ul. S. Lazzaro 11, tel. 24-245 in mehanična delavnica v Ul. S. Francesco 39 kjer dobite vse nadomestne dele in popravila tekom dneva.
Izvaža: KOLESA modna in ženska, znamke GIORDANIA z vsemi pritiklinami 18.000
LAMBRETE, VESPE, MOTORJE,
OBISCITE NAS!

TRST - Ul. Moreri 7
Telefon št. 28 373
POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI
v vse kraje tudi v inozemstvo

trgovsko zastopstvo
Adamič
Ekskluzivna zastopstva
nudi najboljše pogoje pri nabavi in prodaji vsakovrstnega blaga
Trst, Ul. S. Lazzaro 23-II, Tel. 28-449, 31-096